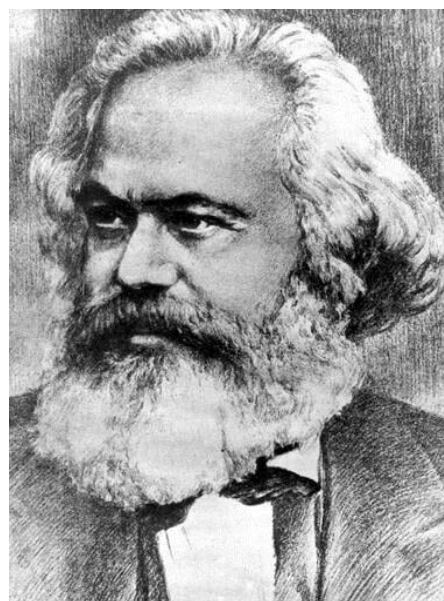
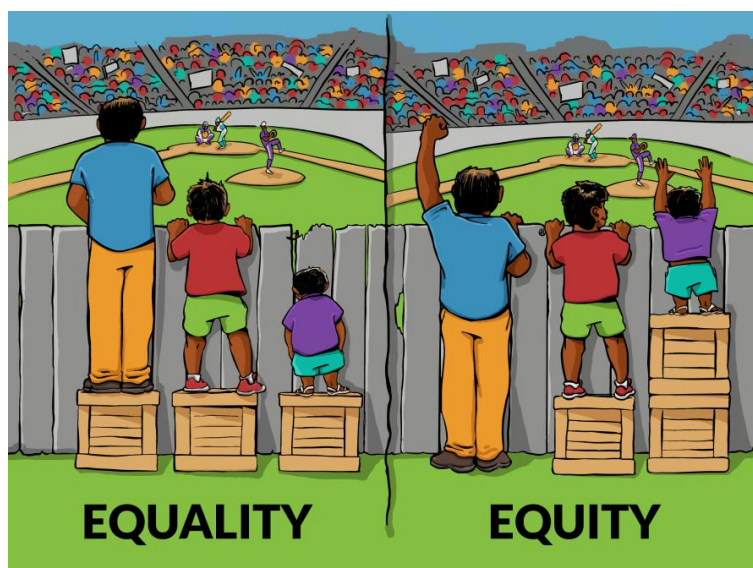
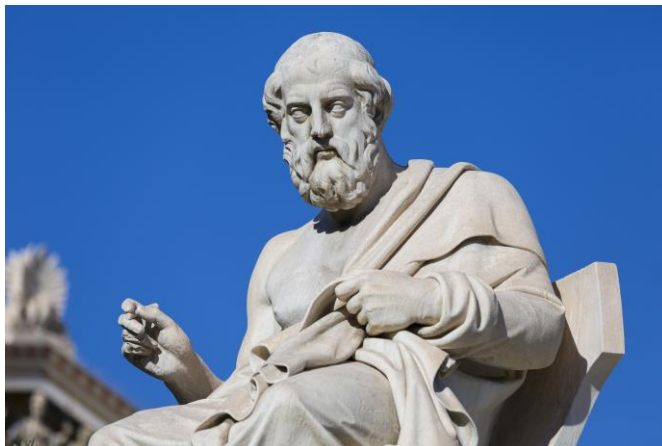
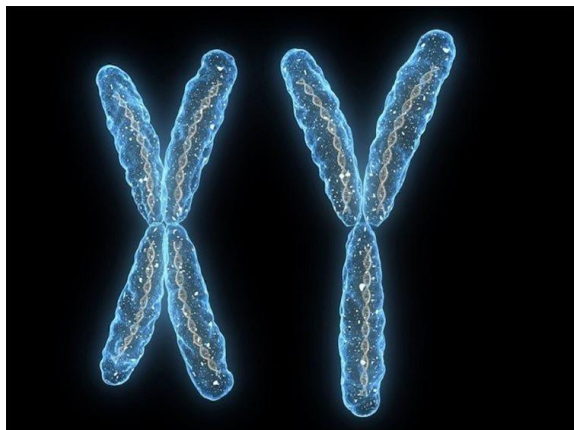

"Alle Kinder werden mit ungleichen Fähigkeiten geboren. Es ist Aufgabe des Staates, diese Ungleichheiten durch geeignete Maßnahmen auszugleichen", sagte Platon vor mehr als zweitausend Jahren.

Karl Marx hat Platon gelesen und verstanden.

"Όλα τα παιδιά γεννιούνται με άνισες ικανότητες. Είναι καθήκον του κράτους να εξισώσει αυτές τις ανισότητες με κατάλληλα μέτρα", είπε ο Πλάτων πριν από δύο χιλιάδες χρόνια.

Ο Καρλ Μαρξ διάβασε και κατανόησε τον Πλάτωνα.

Πίνακας περιεχομένων

Τα καλά και τα κακά νέα.

Ο πόλεμος στη Γάζα.

Αποχαιρετιστήριο πάρτι για τον Κώστα Γιαννακάκο

Εκδήλωση που διοργάνωσαν η DiEM25, η Attac και ακτιβιστές για το κλίμα

1. Εισαγωγή

2. Ένας Έλληνας - έφτασε στη Γερμανία

3. Η επιστήμη γεννιέται.

Η θρησκεία αποκτά ανταγωνισμό.

Θαλής της Μιλήτου. Ο πρώτος επιστήμονας

Αρίσταρχος από τη Σάμο. Η γη περιστρέφεται γύρω από τον ήλιο

Επιστήμη - φυλετική ιδεολογία - θρησκεία

4. Η δημιουργία του σύμπαντος.

Στην ελληνική μυθολογία

Στην Παλαιά Διαθήκη

Η επιστημονική προσέγγιση

Υπάρχει μόνο ένα σύμπαν;

5. Η προέλευση της ζωής

Luca

Δαρβίνος

6. Η προέλευση της ανθρωπότητας, των πολιτισμών και των θρησκειών

Ο Homo sapiens είναι το νεότερο είδος Homo.

Excursus Ολυμπιονίκες. Οι μαύροι μαραθωνοδρόμοι

Excursus. Υγιείς λόγω γενετικού ελαττώματος. Η θαλασσαιμία κατά της ελονοσίας

Πώς εξαφανίστηκαν οι Νεάντερταλ;

Η γεωργική επανάσταση στη Μεσοποταμία

Excursus. 14.550 πόλεμοι σε 3.500 χρόνια.

Γενετική σύνθεση των Ευρωπαίων:

Προέλευση του πολιτισμού

Θεογονία

Θεολόγος Lull: Υπάρχει μόνο ένας Θεός.

Ο σημερινός άνθρωπος

Ταυτότητα.

Ρατσισμός

Ο εθνικισμός μοιάζει με τον ρατσισμό, αλλά δεν είναι το ίδιο.

7 Η γενετική στον αγώνα κατά του εθνικισμού

Κοινή προέλευση

Μερικές φορές το να μην ξέρεις είναι καλύτερο από το να ξέρεις

8. Άνθρωπος - ράτσα - κληρονομικότητα.

Ρατσιστική ιδεολογία.

Για παράδειγμα: Immanuel Kant

Για παράδειγμα: άρθρο 3 του γερμανικού γβασικού νόμου

Ο Homo sapiens στον 21ο αιώνα - γονίδια - κληρονομικότητα

Ανακαλύψτε το ταξίδι των γονιδίων μας με την ανάλυση του DNA.

Οι κοινοί πρόγονοι;

Excursus: πλούσιοι-φτωχοί

Γενετικά τεστ για: Καταγωγή, ελαττωματικό γονίδιο και μπλε μάτια

Πιστοποιητικό καταγωγής.

Η απόδειξη της καταγωγής απλώς μια πρακτική για την είσπραξη χρημάτων;

Επιγενετική

Οι βραβευμένοι με Νόμπελ του Ισραήλ

Άνθρωποι με εξαιρετικά επιτεύγματα

Και το ερώτημα της ανθρώπινης αναπαραγωγής;

Ο Πλάτων δεν ήταν γενετιστής. Ή μήπως ήταν;

Ρίτσαρντ Ντόκινς - Κληρονομείται και η κουλτούρα;

Excursus: Από το εθνικό κράτος μέσω της Ευρώπης στο παγκόσμιο κράτος

9 Το αιγαιοπελαγίτικο εγχείρημα του homo sapiens

Η ιστορία των ανθρώπων στην περιοχή του Αιγαίου

10. Ανθρώπινες κοινωνίες: η ευθύνη του ανθρώπου και του πολίτη

Ο άνθρωπος ως "μεταφορικό μέσο"

Ο άνθρωπος και ο συνάνθρωπος

Η εξέλιξη από τις απαρχές στο εθνικό κράτος

Ο άνθρωπος, το εθνικό κράτος, η Ευρωπαϊκή Ένωση

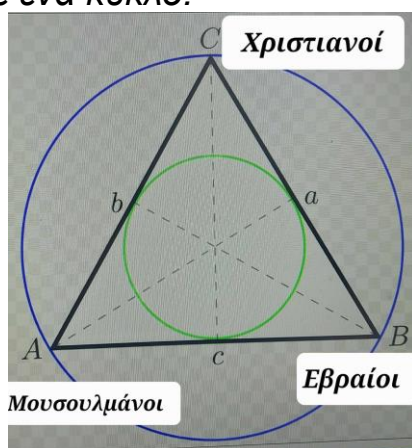
11. Ο ρόλος των Ισοκράτειων Ελλήνων στη διαμόρφωση της κοινωνίας

12. Βιβλιογραφία

Το σπήλαιο της γέννησής μου

Τι έκανε ο Παππούς όλα αυτά τα πολλά χρόνια; Ίσως κάποιο από τα εγγόνια μου θα ήθελε να μάθει κάποια μια μέρα. Και δεν ήθελα να περιμένω πολύ γι' αυτή τη κάποια μέρα. Αν και ίσως δεν υπάρχει λόγος να βιαστώ, καθώς ο πατέρας μου έγινε 103 ετών και η γιαγιά μου 106. Έτσι θα μπορούσα να δώσω την απάντηση προφορικά κάποια στιγμή. Αλλά αποφάσισα να τη γράψω. Αφού "Verba volant, scripta manent", "τα λόγια πετούν, τα γραπτά μένουν", η απόφασή μου να γράψω είναι σίγουρα η σωστή. Θέλω να προσπαθήσω να εξηγήσω στα εγγόνια μου και σε όλους τους άλλους γιατί η γενετική και η ανάλυση του DNA είναι τόσο σημαντικές για την επίλυση των σημερινών κοινωνικών προβλημάτων και για τη διεθνή κατανόηση. Και ιδιαίτερα για τους λαούς της Γερμανίας, της Ελλάδας και της Τουρκίας. Και γι' αυτό το λόγο αυτό το φυλλάδιο εκδίδεται σε τρεις γλώσσες: DE-GR-TR.

Από ένα τρίγωνο να κάνουμε ένα κύκλο.

Και πώς μπορεί να γίνει αυτό; Μέσα από τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό, προτείνει ο συγγραφέας του βιβλίου "ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ, στα γερμανικά WER SIND WIR;", Στυλιανός-Γεώργιος Πρεβελάκης

Πίσω στο Πλάτωνα για να κτίσουμε το μέλλον της ανθρωπότητας;

Τα εγγόνια μου

Ναι Μπεν. Το είδες. Εκεί κάτι λείπει. Αλλά τίποτα δεν λείπει από μέσα. Διάβασε και θα το επιβεβαιώσεις

και τα μπόνους εγγόνια μου

Η γιαγιά χρειάζεται ένα διάλειμμα από το παιχνίδι

**Τα καλά νέα δεν λέγονται σχεδόν ποτέ.
Αντίθετα, τα κακά νέα επαναλαμβάνονται x φορές.**

Έλληνες και Γερμανοί. Τούρκοι και Έλληνες. Γερμανοί και Τούρκοι. Μια ιστορία αιώνων. Οι ιστορικοί έχουν γράψει πολλά γι' αυτήν. Αλλά ο καθένας με τα γυαλιά της Αθήνας, του Βερολίνου και της Άγκυρας.

Υπάρχει όμως και μια άλλη πιο σύντομη ιστορία. Αυτή των φιλοξενούμενων εργατών. Wir, biz, εμείς ζούμε μαζί για πάνω από 60 χρόνια. Διαμορφώσαμε μαζί μια νέα κοινωνία. Περάσαμε καλά; Δεν περάσαμε καλά; Γιατί δεν το λέμε στον κόσμο; Και έτσι άρχισα πριν από τρία χρόνια να το κάνω. Δεν είμαι ιστορικός. Είμαι γενετικός επιστήμονας και συγκεκριμένα από την αποκωδικοποίηση του γονιδιώματος (2003) και μετά, είμαι ερασιτέχνης αρχαιογενετιστής. Δεν φοράω γυαλιά. Και όμως. Ο προσεκτικός αναγνώστης θα βρει ίχνη από τα ελληνικά μου σχολικά χρόνια. Δεν είναι εύκολο να διορθώσει κανείς στη μετέπειτα ζωή του όλα όσα έμαθε λάθος στο σχολείο. Ζητώ προκαταβολικά συγγνώμη.

Και κάτι ακόμα. Η γενετική επιστήμη έχει αμαυρωθεί πολύ άσχημα από τους Ναζί στο παρελθόν. Είναι καθήκον κάθε επιστήμονα, και ιδιαίτερα κάθε γενετιστή, να προσπαθήσει να την καθαρίσει και να την κάνει χρήσιμη για την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων. Στόχος μου ήταν να συμβάλω κι εγώ λίγο σε αυτό. Τα κατάφερα;

Στουτγάρδη, 17 Νοεμβρίου 2023.
Κωνσταντίνος Καρράς.

Μια ιστορική ημερομηνία.
Σαν σήμερα πριν από 50 χρόνια, στις 17 Νοεμβρίου 1973,
ξεκίνησε η πτώση της ελληνικής δικτατορίας

Ο πόλεμος της Γάζας.

Δεν είχα τελειώσει ακόμα την εργασία μου και ο επόμενος πόλεμος ξεκίνησε. Το να προσποιούμαι ότι δεν έχει συμβεί τίποτα δεν ανταποκρίνεται στην αντίληψή μου για την ανθρωπότητα. Εδώ είναι η γνώμη μου:

Το φαινόμενο του πολέμου

Αγαπητές κοσμοπολίτισσες και κοσμοπολίτες,

Σε αυτές τις μέρες, μέρες με τους πολλούς πολέμους στην γειτονιά μας και με τον υπαρκτό κίνδυνο ενός τρίτου παγκοσμίου πολέμου, είναι πολύ δύσκολο να ασχολείται κανείς με άλλα θέματα. Γι' αυτό το λόγο, ανεξάρτητα με ποιο θέμα προς το παρόν ασχολούμεθα, πρέπει στο «φαινόμενο πόλεμος» να έχουμε μια σαφή θέση. Ως υπεύθυνοι συλλόγων και οργανώσεων αλλά και ως απλοί επιστήμονες. Στην τοποθέτησή μου λαμβάνω υπόψη τα επιστημονικά επιτεύγματα της Επιγενετικής για να εξηγήσω την συνεχή ύπαρξη του πολέμου στην ιστορία του Homo Sapiens. Το κακό παράγει νέο κακό. Και μόνο η Παιδεία, η Φιλία και η Δικαιοσύνη μπορούν να σπάσουν, σε κάποια από τις επόμενες γενεές, αυτήν την αλυσίδα του κακού. Φαίνεται ως άπιαστος στόχος; Ναι. Αλλά εφικτός. Και χωρίς εναλλακτική επιλογή. Ο δρόμος είναι μακρύς. Και στην αρχή του δρόμου στέκεται ένα μεγάλο εμπόδιο. Η απειλή ενός 3^{ου} Παγκοσμίου Πολέμου. Πως θα το ξεπεράσουμε;

Μήπως το μίσος μεταδίδεται με τα γονίδιά μας;

Εν μέρει, ναι. Σύμφωνα με την επιγενετική

"Ο πόλεμος στο Ισραήλ δεν είναι ένας νέος πόλεμος, αλλά απλώς μια νέα μάχη. Μια μάχη ενός πολέμου που ξεκίνησε πριν από 70 χιλιάδες χρόνια, όταν ο Homo Sapiens έφυγε από την Αφρική για να κατακτήσει ολόκληρο τον πλανήτη", ήταν η απάντησή μου σε μια ερώτηση που μου τέθηκε πριν από λίγες ημέρες (21.10.23) στη συνάντηση Doktoraden Uni-Hohenheim.

Επιγενετική και πόλεμος.

Αυτές τις μέρες διαβάζουμε στον Τύπο, ακούμε στο ραδιόφωνο και δυστυχώς βλέπουμε στην τηλεόραση ειδήσεις και εικόνες φρίκης. Βλέπουμε μικρά παιδιά να φωνάζουν για βοήθεια. Αλλά κανείς δεν τα ακούει. Και έτσι δημιουργείται μίσος. Και αυτό το μίσος τραυματίζει τα παιδιά. Καταστρέφει τα γονίδια των παιδιών. Το συναίσθημα του μίσους παραμένει στα γονίδια. Και όταν αυτά τα παιδιά μεγαλώνουν, το πρώτο πράγμα που κάνουν είναι να πάρουν τα όπλα. Για να πάρουν εκδίκηση. Και αν καταφέρουν να επιβιώσουν, να παντρευτούν και να αποκτήσουν απογόνους, θα μεταδώσουν ένα μεγάλο κομμάτι μίσους στα παιδιά τους.

Αυτό λέει η νέα επιστήμη. Επιγενετική. Σήμερα στη Γάζα βρίσκονται δύο τραυματισμένοι λαοί αντιμέτωποι. Ο ένας λαός δεν έχει ακόμη γιατρευτεί από το Ολοκαύτωμα, ο άλλος από την απώλεια της πατρίδας του. Και αυτό παρά το γεγονός ότι έχουν περάσει τόσα χρόνια.

Επομένως, δεν πρέπει να κατηγορούμε μόνο τους Ισραηλινούς ή τους Παλαιστίνιους για ό,τι συμβαίνει σήμερα στη Γάζα. Γιατί την κύρια ευθύνη φέρουν αυτοί που έβαλαν τους Εβραίους στους φούρνους και αυτοί που έδιωξαν τους Παλαιστίνιους από την πατρίδα τους.

Μπορεί να σπάσει η αλυσίδα του κακού;

Η απάντηση ενός γενετιστή είναι σαφής. Αυτή η αλυσίδα μπορεί να σπάσει από τη στιγμή που τα παιδιά γεννιούνται χωρίς μίσος. Και ίσως αυτό μπορεί να συμβεί όταν εξαφανιστούν οι άδικες ανισότητες που υπάρχουν στις κοινωνίες στις οποίες ζούμε. Σε τελική ανάλυση, αυτές είναι οι αιτίες του πολέμου και της φυγής. Μόνο μια καλή εκπαίδευση μπορεί να "σβήσει" από τα γονίδιά μας το μίσος που κληρονομήσαμε από τους γονείς μας. Αλλά το μεγαλύτερο και καλύτερο φάρμακο είναι να αναπτύξουμε καλές σχέσεις με αυτούς που υποτίθεται ότι είναι εχθροί μας. Κάτι που κατάφεραν να κάνουν οι Έλληνες και οι Τούρκοι στη Γερμανία. Υπάρχει λοιπόν ελπίδα.

Δρ. Κωνσταντίνος Καρράς,
Πανεπιστήμιο Hohenheim, Λέκτορας Γενετικής

21.05.2023

Στη μνήμη του μακροχρόνιου υποστηρικτή μου

Dr. Franz Werkmeister

Αποχαιρετιστήριο πάρτι του Κώστα Γιαννακάκου
διοργανώθηκε από την Ελληνική Ορθόδοξη Εκκλησία

Πάτερ Απόστολος Μαλαμούσης

21 Μαΐου 2023 στο Μόναχο

Από πού προερχόμαστε wir, εμείς, biz;

Η χρήση της γενετικής επιστήμης για την καταπολέμηση
του ρατσισμού και του εθνικισμού

Η διαχειρισσιμότητα (Überschaubarkeit) ενισχύει την Αυτοσυναίσθηση

Δρ Κωνσταντίνος Καρράς

Αγαπητέ μου φίλε Κώστα, αγαπητέ πάτερ Απόστολε και αγαπητοί καλεσμένοι.

Μου ζητήθηκε να πω μερικά καλά λόγια για σένα Κώστα. Αλλά άλλαξα γνώμη. Είσαι τόσο καλά γνωστός εδώ. Τι να πω καινούργιο για σένα; Ναι, ίσως το ανέκδοτο με το 3+5 και τους δύο Έλληνες στο καζίνο. Άρχισα να σου λέω αυτό το ανέκδοτο στο χωριό σου στην Ελλάδα και επειδή πάντα έπρεπε να γελάω, δεν μπόρεσα να το πω μέχρι τέλους. Όχι, δεν λέω κάτι καλό για σένα αλλά κάτι που είναι καλό και για σένα. Δηλαδή για την επιστήμη της γενετικής, η οποία μπορεί να μας βοηθήσει να καταπολεμήσουμε τον ρατσισμό και τον εθνικισμό και να ενισχύσει τη φιλία μεταξύ των λαών. Και, αν δεν είχε παρέμβει η Corona, θα είχα ήδη δώσει αυτή τη διάλεξη πριν από τρία χρόνια, τον Μάρτιο του 2020, εδώ στο Δημαρχείο του Μονάχου. Και ήταν δική σου πρόταση τότε, αγαπητέ Κώστα. Αναφέρομαι σε θέματα και σκεπτικά που συζητούσα συχνά τα τελευταία τέσσερα με πέντε χρόνια με τον πρώην προϊστάμενό μου στο υπουργείο της Βάδης-Βυρτεμβέργης, τον Dr. Franz Werkmeister, και πάντα με ενθάρρυνε να παραμείνω στο θέμα, προκειμένου να γίνει η γενετική "και πάλι σεβαστή". Και για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιώ κάθε ευκαιρία. Επίσης, και αυτό το αποχαιρετιστήριο πάρτι σου αγαπητέ Κώστα. Θα ήθελα να πω στον πάτερ Απόστολο ότι ο φίλος μου Werkmeister δεν συμφωνούσε πάντα με όλα όσα σκέφτομαι για τη θρησκεία και τον Θεό. Ελπίζω ότι δεν θα έχει προβλήματα στον παράδεισο εξαιτίας των απόψεών μου. Ή τι πιστεύεις εσύ, αγαπητέ πάτερ Απόστολε;

Αγαπητέ Κώστα, η "γενετική" που παρουσιάζω εδώ δεν είναι τίποτε άλλο από τη μουσικο-καλλιτεχνική παράσταση Biz-Wir-Εμείς που οργανώθηκε άριστα από εσένα και τον Τούρκο φίλο σου Tuncay Acar. Με την εκδήλωσή σας, χαράξατε τον δρόμο που θα πρέπει να ακολουθήσουν οι λαοί μας στο μέλλον. Και η γενετική; και πιο συγκεκριμένα η παλαιογενετική μπορεί να μας δείξει τον δρόμο που έχουν περπατήσει οι λαοί μας μαζί. Εσείς μιλάτε για το μέλλον και εγώ για το παρελθόν. Και το μέλλον και το παρελθόν ανήκουν μαζί. Μόνο αν γνωρίζουμε το παρελθόν μπορούμε να χτίσουμε το μέλλον, άκουσα από έναν Έλληνα του Πόντου. Σήμερα σε ένα γερμανικό σχολείο, ο μικρός Νίκος κάθεται δίπλα στον μικρό Αχμέτ. Κάποια στιγμή θέλουν να μάθουν από πού κατάγονται. Ψάχνουν στο παρελθόν και βρίσκουν τον προπάππου τους. Και στις δύο περιπτώσεις αυτός λέγεται

Κωστίκας. Ένα και το αυτό πρόσωπο. Έτσι αγαπητέ Κώστα και αγαπητέ Τουντσάι, η γενετική βρήκε το παρελθόν των δύο μικρών Νίκου και Αχμέτ. Και τώρα είναι η σειρά σας. Δείξτε σε αυτούς τους δύο μικρούς μαθητές τον κοινό δρόμο του μέλλοντος. Συνεχίστε να κάνετε τέτοιες εκδηλώσεις που αποβλέπουν στο μέλλον, Από αυτή την άποψη, αγαπητέ Κώστα, είπα πολλά καλά για σένα.

Τuncay Acar και Κώστας Γιαννακάκος στις 17 Φεβρουαρίου 2023 στο Μόναχο

Η δίλεπτη συνάντησή μου με τον Ümit και η ωραία ιστορία με τα λεφτά του πάρκινγκ

Γερμανοί, Έλληνες και Τούρκοι στη Στουτγάρδη
Ενωμένοι στην επιστήμη και στην πολιτική ενσωμάτωσης

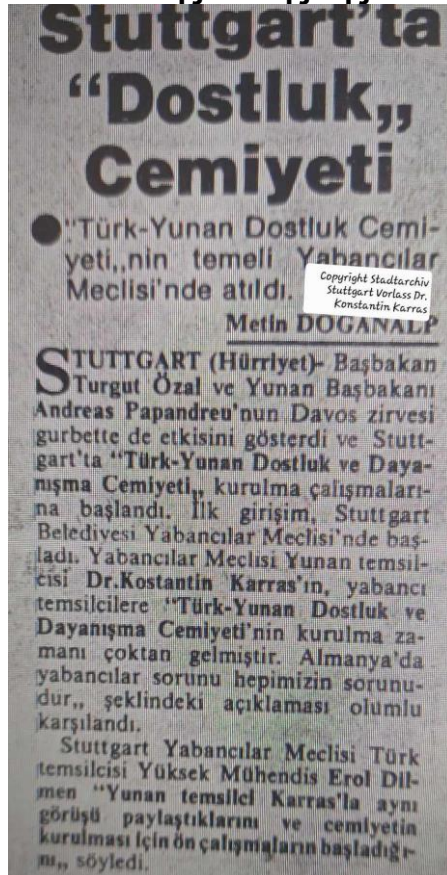
Με τον Tahsin

1971 Γάμος στη Στουτγάρδη και 2023 Μάιος στο Αμβούργο

Με τον Erol

δεκαετία του 1980 στην επιτροπή αλλοδαπών της πόλης της Στουτγάρδης

Wo kommen wir her?

Wissen ist der Weg

Mit der Genetik-Wissenschaft den Rassismus und Nationalismus bekämpfen

Überschaubarkeit stärkt das Selbstgefühl

Από πού προερχόμαστε εμείς;

Η γνώση είναι ο δρόμος

Η χρήση της γενετικής επιστήμης για την καταπολέμηση
του ρατσισμού και του εθνικισμού

Η διαχειρισιμότητα (Überschaubarkeit) ενισχύει την Αυτοσυναίσθηση

Biz, nereden geliyoruz?

Bilgi bir yoldur

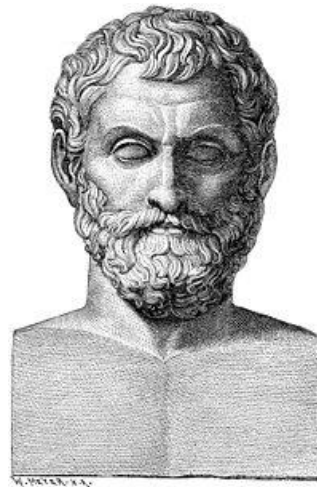
Genetik biliminin mücadele için kullanımı
ırkçılığa ve milliyetçiliğe karşı

Yönetilebilirlik (Überschaubarkeit) öz farkındalığı artırır

Dr. Konstantin Karras

Sonnenfinsternis

Thales von Milet

Der erste Naturwissenschaftler. Thales von Milet hat die Sonnenfinsternis vorangekündigt. Sie geschah am 28.Mai.585 v.Chr.

Ο πρώτος επιστήμονας. Θαλής ο Μιλήσιος πρόβλεψε την ολική έκλειψη του Ηλίου. Αυτή έγινε στις 28 Μαΐου του 585 π.Χ.

İlk bilim adamı. Miletoslu Thales tam Güneş tutulmasını öngörmüştür. Bu olay MÖ 28 Mayıs 585'te gerçekleşti.

**Εκδήλωση που διοργανώθηκε από την DiEM25, την Attac και ακτιβιστές για το κλίμα
Στουτγάρδη, 20.02.2020**

Έδωσα μια ομιλία για το ρατσισμό σε αυτή την εκδήλωση. Η ομιλία αυτή έχει έκτοτε επικαιροποιηθεί και επεκταθεί σημαντικά.

Η 20η Φεβρουαρίου είναι μια ξεχωριστή ημερομηνία για μένα. Το ελληνικό μου διαβατήριο έδειχνε μόνο το έτος γέννησής μου. Όταν μου ζητήθηκε η πλήρης ημερομηνία γέννησής μου στο γραφείο δήλωσης κατοικίας της Στουτγάρδης το 1964, είπα στον υπάλληλο: "Αυτή την ερώτηση την έκανα και στη γιαγιά μου". Η απάντησή της ήταν: "Ξέρω ακριβώς. Την ημέρα που γεννήθηκες, πετούσαν πολλά αεροπλάνα και το χιόνι στα βουνά είχε ήδη φύγει. Ο αξιωματούχος γέλασε και στη συνέχεια μαζί, λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες της γιαγιάς μου, καθορίσαμε την ημερομηνία γέννησής μου ως 10 Μαρτίου 1945. Σύμφωνα με ένα νεότερο επίσημο έγγραφο, γεννήθηκα στις 20 Φεβρουαρίου 1945.

Δεν είπα τίποτα στους συμμετέχοντες στη διάλεξη από την DiEM25, την Attac και τους ακτιβιστές του κλίματος για αυτή την ιστορία. Το είπα όμως στον φίλο μου Κώστα Γιαννακάκο. "Μπορείς να μας το πεις και στο Μόναχο;", με ρώτησε. Και θα το είχα κάνει στις 26 Μαρτίου 2020, αν δεν είχε μεσολαβήσει η Corona. Από τότε έχω επικαιροποιήσει τα ερευνητικά στοιχεία και έχω προσθέσει στο «γενετικό δένδρο», που είναι ο κορμός αυτής της εργασίας, περισσότερα κλωνάρια. Αρκετό υλικό για ένα βιβλιάρaki. Για τα εγγόνια μου, σκέφτηκα αρχικά. «Τι έκανε ο Παππούς όλα αυτά τα πολλά χρόνια;» πιθανόν να ρωτήσει κάποιο από τα εγγόνια μου την μάνα τους.

Αλλά όταν τα εγγόνια μου κάνουν κάποτε μια τέτοια ερώτηση η γενετική επιστήμη θα έχει προχωρήσει πολύ. Κάθε μήνα, κάθε βδομάδα ανακαλύπτονται και δημοσιεύονται νέα στοιχεία και επικαιροποιούνται τα παλιά. Η γενετική και η ανάλυση του DNA είναι τόσο σημαντικές για την επίλυση των σημερινών κοινωνικών προβλημάτων και για τη διεθνή κατανόηση. Και ιδιαίτερα για τους λαούς της Γερμανίας, της Ελλάδας και της Τουρκίας. Και γι' αυτό το λόγο αυτό το βιβλίο εκδίδεται σε τρεις γλώσσες: DE-GR-TR. Το μέλλον της ανθρωπότητας εξαρτάται κατά πολύ από την συμφιλίωση των Χριστιανών, των Μουσουλμάνων και των Εβραίων, είναι η πρόβλεψη του συγγραφέα *Στυλιανός-Γεώργιος Πρεβελάκης*. Έτσι μια έκδοση στα αραβικά και εβραϊκά δεν θα αργήσει να ακολουθήσει.

1 Εισαγωγή

Η οικονομική κρίση του 2008 έπληξε σοβαρά το όνομα της Ελλάδας. Οι Έλληνες, και ιδιαίτερα οι Έλληνες που ζουν στο εξωτερικό, δεν μπορούσαν και δεν μπορούν να το αποδεχθούν αυτό. Οι οργανώσεις τους προσπάθησαν να αποκρυπτογραφήσουν τον οικονομικό λαβύρινθο προκειμένου να κατανοήσουν γιατί η Ελλάδα έπεσε σε αυτή την παγίδα. Αλλά χωρίς το νήμα της Αριάδνης, οι περισσότεροι από εμάς έχουν κολλήσει στον οικονομικό λαβύρινθο.

Η ΕΕΕΔ.BBB ιδρύθηκε το 1994 από τον Νίκο Δημάδη, τον τότε Έλληνα Γενικό Γραμματέα του Απόδημου Ελληνισμού. Στόχος τότε ήταν να μεταφέρει την ελληνική άποψη για τα εθνικά θέματα στο γερμανικό κοινό. Αφορμή ήταν τότε το Μακεδονικό ζήτημα. Από το 2008 και μετά, η παγκόσμια οικονομική κρίση έγινε ξαφνικά ελληνικό και σχεδόν αποκλειστικά ελληνικό εθνικό θέμα και πρόβλημα. Η ΕΕΕΔ.BB αισθάνθηκε υποχρεωμένη να καταστήσει το θέμα αυτό κύριο έργο του συλλόγου, γνωρίζοντας πολύ καλά ότι δεν είχε ούτε το νήμα της Αριάδνης.

Εδώ και 30 χρόνια, ο σύλλογός μας ΕΕΕΕΔ.BB προσπαθεί να βρει εξηγήσεις για σημαντικά θέματα και να τις κοινοποιήσει στο γερμανικό κοινό και στους Έλληνες που ζουν εδώ. Αυτή η προσπάθεια έχει επιτύχει στις περισσότερες περιπτώσεις. Τώρα ήρθε η ώρα να ασχοληθούμε με τον *Homo sapiens* από την περιοχή της Μεσογείου. Πολλοί από αυτούς ζουν στη Γερμανία. Θα θέλαμε να ξεκινήσουμε με τους *Homo sapiens* από την περιοχή του Αιγαίου.

Υπάρχουν ακόμα πολλά να κάνουμε στο δρόμο μας διαμέσου της Ευρώπης προς μια κοινή παγκόσμια κυβέρνηση. Αυτό σημαίνει δουλειά για αρκετές γενιές που θα έρθουν. Και το μέσο που θα μας βοηθήσει να το πετύχουμε αυτό είναι η δημοκρατία. Για το σκοπό αυτό, οι Έλληνες του εξωτερικού πρέπει να εκπληρώσουν το ιστορικό τους καθήκον και να κάνουν ό,τι μπορούν για να προστατεύσουν την "περίφημη Ελληνίδα του εξωτερικού". Με τον όρο Έλληνες εδώ εννοούμε αυτούς κατά τον ορισμό του Ισοκράτη. Ο καθένας μπορεί να γίνει Έλληνας.

Το παρόν κείμενο προορίζεται ως κείμενο συζήτησης και ως βάση για περαιτέρω εργασίες. Η υψηλή αξία της επιστήμης και ο λόγος για τον οποίο η επιστήμη πρέπει να είναι το μέτρο των πάντων - για παράδειγμα σε συζητήσεις, πολιτικές αποφάσεις, συνέδρια - τονίζονται σαφώς σε αυτές τις επισημάνσεις. Για παράδειγμα, το γεγονός ότι όλοι οι άνθρωποι, εκτός από μερικές γονιδιακές μεταλλάξεις, φέρουν τα ίδια γονίδια σε ατομικούς συνδυασμούς γονιδίων εξηγείται επίσης με σαφήνεια εδώ. Δεν υπάρχει επίσης κανένα ρατσιστικό γονίδιο που θα μπορούσε να δικαιολογήσει τον ρατσισμό. Αυτό είναι καλό να το γνωρίζουμε. Αλλά δυστυχώς τους ρατσιστές δεν τους ενδιαφέρει.

Συνιστώ τα βιβλία που διάβασα για την εργασία αυτή. Το βιβλίο "Το ταξίδι των γονιδίων μας" είναι ένας ύμνος στην ανάλυση του DNA. Παρέχει απαντήσεις σε όλα τα ερωτήματα σχετικά με τον ρατσισμό που τεκμηριώνονται από την ανάλυση DNA. Συνιστάται ανεπιφύλακτα για όποιον είχε την ατυχία να ανατραφεί εθνικιστικά. Επομένως, για όλους μας.

Οι όροι ρατσισμός και εθνικισμός χρησιμοποιούνται συχνά με την ίδια αναπνοή. Πρόκειται για δύο προσβλητικούς όρους με σχεδόν πανομοιότυπο περιεχόμενο και αποτέλεσμα. Ενώ η γενετική και η επιστήμη γενικότερα δεν αναγνωρίζουν γενετική βάση για την ύπαρξη ρατσών, η ανάγκη των ανθρώπων να ζουν σε μια διαχειρίσιμη ομάδα μπορεί να εξηγηθεί από την γενετική εξέλιξη. Η γκρούπα πρέπει να επαγρυπνεί διαρκώς για την επιβίωσή της. Πρέπει να βρεθούν λύσεις που να δίνουν στην ομάδα ένα αίσθημα ασφάλειας. Αλλά τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν πρέπει να αντιμετωπιστούν με προσοχή. Το να σώσω τη δική μου ομάδα δεν σημαίνει ότι πρέπει να καταστρέψω μια άλλη. Ο πολιτισμός, η κουλτούρα, η εκπαίδευση, η δικαιοσύνη, η ειρήνη και πολλά άλλα μπορούν να διορθώσουν τη γενετική ξενοφοβική προδιάθεση.

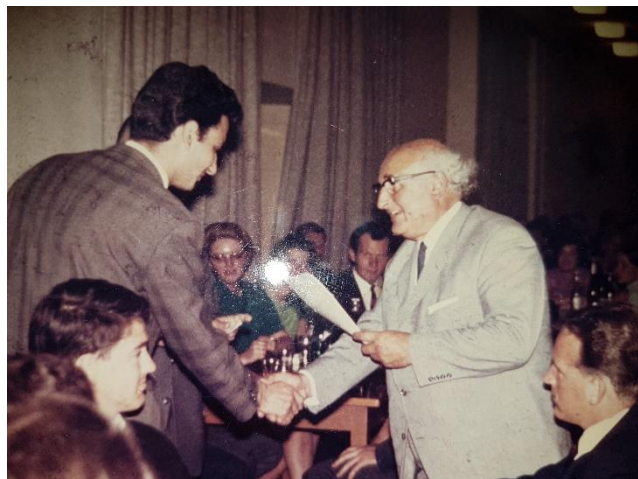
2 Ένας Έλληνας - έφτασε στη Γερμανία

Μόλις στα 19 μου χρόνια είδα για πρώτη φορά στη ζωή μου έναν Τούρκο στο Πανεπιστήμιο του Hohenheim. "Είναι ακριβώς σαν κι εμάς", απόρησα. "Αλλά ίσως είναι μια εξαίρεση", σκέφτηκα. Λίγο αργότερα, συνάντησα επίσης για πρώτη φορά φοιτητές από όλο τον κόσμο. Είχα παρόμοιες σκέψεις για τους Πέρσες. Αφού οι Πέρσες ήταν οι μεγαλύτεροι εχθροί της Ελλάδας στην αρχαιότητα. Και όταν ο Μάικ, ο φοιτητής από τη Γκάνα, μου είπε ότι ο Πλάτωνας και ο Σωκράτης ήταν μαύροι Γκανέζοι που είχαν μεταναστεύσει στην Αθήνα, συνειδητοποίησα το παράδοξο. Το σχολείο και η εκπαίδευση επικεντρώνονται στο έθνος του καθενός: σε όλες σχεδόν τις χώρες, οι πολιτικοί θυσιάζουν την αλήθεια προκειμένου να ενισχύσουν την εθνική τους ταυτότητα και τη συνοχή του έθνους - και να καθησυχάσουν τον εαυτό τους ότι ανήκουν στον δικό τους έθνος, επαναλαμβάνοντας ξανά και ξανά τέτοιες αναλήθειες.

Εμπειρίες στην Ελλάδα και το Χόενχαϊμ

Ευτυχώς, όμως, υπάρχουν και πράγματα που αναγνωρίζονται εξίσου σε όλο τον κόσμο. Δύο και δύο είναι τέσσερα- η γη περιστρέφεται γύρω από τον ήλιο- H₂O είναι ο χημικός τύπος του νερού. Δεν φαίνεται όμως να είναι τόσο ξεκάθαρα τα πράγματα, όταν εξετάζουμε την έννοια της "ράτσας" - με κριτήριο το έθνος ή την εθνικότητά σας.

Το ζήτημα της ύπαρξης ανθρωπίνων φυλών δεν έπαιζε ρόλο στο Hohenheim, το alma mater μου, τη δεκαετία του 1960. Στο Χόενχαϊμ, προπύργιο των Ναζί κατά τη διάρκεια του εθνικοσοσιαλισμού, όλοι οι πρυτάνεις των πανεπιστημίων εκείνη την εποχή ήταν πρώην μέλη του NSDAP, των SA ή των SS. Για παράδειγμα, ο καθηγητής Günther Franz. Κατά τη διάρκεια του Τρίτου Ράιχ, έπαιξε πολύ ενεργό και ουσιαστικό ρόλο στη διαμόρφωση των σχεδίων του Χίτλερ για την εξόντωση των Εβραίων. Κανένας από αυτούς τους ρατσιστές ιδεολόγους δεν τιμωρήθηκε μετά το τέλος του πολέμου. Κανείς δεν υπέστη διακοπή της καριέρας του. Ο καθηγητής Günther Franz εξελέγη μάλιστα πρύτανης του Πανεπιστημίου του Hohenheim το 1963. Δεν μπορεί να ειπωθεί αλλιώς, προήχθη στα υψηλότερα αξιώματα χωρίς να χρειαστεί να δεχθεί διακοπή της καριέρας του λόγω του εθνικοσοσιαλιστικού του παρελθόντος. Εγώ, ένας φοιτητής από την Ελλάδα, η οποία είχε προηγουμένως καταληφθεί από τους εθνικοσοσιαλιστές, έδωσα τον όρκο μου ως φοιτητής σε αυτόν και έλαβα το εισαγωγικό μου πιστοποιητικό από αυτόν. Ωστόσο, έμαθα για το ναζιστικό παρελθόν του πολύ αργότερα. Υπήρχαν επίσης καθηγητές στο Hohenheim που δεν ήταν αφοσιωμένοι στον εθνικοσοσιαλισμό. Θα ήθελα να αναφέρω τον καθηγητή Walter Rentschler. Αναγκάστηκε να εγκαταλείψει το Hohenheim το 1936 επειδή το αντικείμενό του, η Φυσική, αφαιρέθηκε από το πρόγραμμα σπουδών και επέστρεψε μετά τον πόλεμο το 1946. Έγινε πρύτανης το 1965 και αγωνίστηκε για τα συμφέροντα των φοιτητών, π.χ. για την παροχή φοιτητικών εστιών. Λόγω της εμφάνισής του, του δώσαμε το παρατσούκλι "Θεός" (βλέπε φωτογραφία).

Ο πρόεδρος του Πανεπιστημίου του Hohenheim, καθηγητής Walter Rentschler, απονέμει σε μένα, τον αρχηγό της νικήτριας ελληνικής φοιτητικής ομάδας, το τρόπαιο μπάσκετ (Hohenheim, 1966).

Ανάμεσα σε εμάς τους ξένους φοιτητές, μερικοί από τους οποίους ήταν έγχρωμοι, δεν υπήρχαν τότε συζητήσεις στις οποίες ο όρος "ράτσα", ο οποίος ιεραρχεί την αξία των ανθρώπων, βρισκόταν σε πρώτο προσκήνιο. Για να το πούμε απλά, μας

έλειπαν οι σχετικές γνώσεις. Αλλά οι άνθρωποι με λευκό χρώμα δέρματος υπέθεταν ήδη από τον 17ο αιώνα την ύπαρξη διαφορετικών φυλών με διαφορετικές αξίες. Ωστόσο, η λέξη "ράτσα" είχε φυσικά αρνητική χροιά όταν οι άνθρωποι μιλούσαν για μια άλλη φυλή εκτός της δικής τους λευκής φυλής. Για εμάς τους μαθητές, ωστόσο, ο όρος "ράτσα" δεν είχε αρνητικές υπονοήσεις. Οι όροι "φασισμός", "εθνικισμός", "αποικιοκρατία", "καπιταλισμός" και "κομμουνισμός" γέμισαν με περιεχόμενο κατά τη διάρκεια του κινήματος του 1968 και απέκτησαν κοινωνική σημασία - το ίδιο και ο όρος "ράτσα". Σε αυτό το πλαίσιο, αποφεύγαμε να συζητάμε για τη σχέση μεταξύ των "φυλών" από καλοπροαίρετο σεβασμό προς τους Αφρικανούς συμφοιτητές μας. Το οποίο με τη σειρά του δεν σήμαινε τίποτα άλλο από το ότι αισθανόμασταν λύπη για τους "μαύρους". Συνεπώς, εμείς οι "λευκοί" πιστεύαμε ότι ήμασταν καλύτεροι από αυτούς.

Ήρθα στο Χόενχαϊμ ως απόφοιτος ενός ελληνικού γυμνασίου σε ηλικία 19 ετών. Στις αποσκευές μου είχα την εξής ιδέα: Η ΕΛΛΑΔΑ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΦΑΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ! Ποτέ δεν μου πέρασε από το μυαλό ότι ενδεχομένως οι άλλοι να μην συμφερόντωναν αυτή την άποψη. Στις συζητήσεις, ένιωθα μια διάχυτη απογοήτευση όταν και άλλοι συμμαθητές μου ισχυρίζονταν την ίδια πρωτοτυπία για το έθνος τους και την ίδια ανωτερότητα για τους ίδιους ως πολίτες του. Όσο εκνευρισμένος κι αν ήμουν, ωστόσο, δεν έβλεπα τον εαυτό μου ως ρατσιστή. Και αυτό γιατί απλώς δεν ήξερα τι ακριβώς ήταν ο ρατσισμός.

Είχα ανατραφεί εθνικιστικά, ως Έλληνας. Επειδή όμως στην Πελοπόννησο, εκείνη την εποχή, ζούσαν μόνο Έλληνες στα παιδικά και νεανικά μου χρόνια δεν ήταν δυνατόν να υπάρξει ούτε εθνικισμός ούτε ρατσισμός- ήταν μια ομοιογενής κοινωνία. Μόνο στη Γερμανία συνειδητοποίησα ότι μπορείς να σκέφτεσαι εθνικά. Ήταν αρκετά δύσκολο για μένα να αποδεχτώ ότι είχα ανατραφεί ως εθνικιστής. Ωστόσο, είναι πολύ πιο δύσκολο, γενικά μιλώντας, να απαρνηθείς την εθνικιστική νοοτροπία, δηλαδή να απελευθερωθείς από αυτήν. Η εθνικιστική νοοτροπία έχει πολύ μεγάλο χρόνο ημιζωής. Δεν μπορώ να πω πού βρίσκομαι σε αυτή την καμπύλη υποβάθμισης αυτή τη στιγμή - και δεν είμαι πια τόσο νέος. Νομίζω ότι για να θεραπευτεί κανείς πλήρως, θα πρέπει να ζήσει τρεις φορές, όπως είπε ο Γκρέγκορ Γκίζι. Η διαδικασία της αποσύνθεσής μου ξεκίνησε με πολύ μικρά βήματα κατά τη διάρκεια των σπουδών μου. Για παράδειγμα, δεχόμουν

διορθώσεις όταν χρησιμοποιούσα το γνωστό από τα σχολικά μου χρόνια "νέγρος" αντί για "ο μαύρος". Τώρα διορθώνω τους άλλους ως προς αυτό το θέμα.

Πολλοί από εμάς συνειδητοποιήσαμε την ανάγκη να προσπαθήσουμε να απελευθερωθούμε από αυτόν τον ρατσισμό, που μας εμφυσήθηκε ως παιδιά και νέοι, αργά, άλλοι πολύ αργά και άλλοι δεν το έχουν συνειδητοποιήσει ακόμη και σήμερα. Λίγοι από εμάς βρίσκονται σε καλό δρόμο προς τη θεραπεία. Ωστόσο, η βλάβη που προκλήθηκε από μια έντονα εθνικιστική ανατροφή είναι ανυπολόγιστη. Και θα μπορούσαμε να είχαμε γλιτώσει αυτή τη ζημιά αν είχαμε μάθει στο σχολείο στην Ελλάδα ότι δεν υπάρχει λαός εκλεκτός από τον Θεό και ότι οι Έλληνες δεν έχουν ιδιαίτερα καλά γονίδια που τους καθιστούν εκλεκτούς και ευγενείς ανθρώπους. Αυτό σημαίνει ότι αν όλα τα σχολεία στον κόσμο ήταν προσηλωμένα στην επιστήμη αντί να αναμειγνύουν εθνικές φαντασιώσεις με επιστημονικά αποδεδειγμένα γεγονότα για πολιτικούς λόγους, η ανθρωπότητα θα γλίτωνε από πόλυ πόνο και δυστυχία.

Η γενετική και οι πολιτικές και κοινωνικές αλληλεξαρτήσεις της

Η επιστήμη της γενετικής μας διδάσκει ότι ο γενετικός ρατσισμός δεν υπάρχει. Τίθεται λοιπόν το ερώτημα: πότε και πώς προέκυψε αυτό που σήμερα κακώς αποκαλούμε ρατσισμό;

Η επιστήμη της γενετικής χρησιμοποιήθηκε καταχρηστικά κατά τη διάρκεια της ναζιστικής εποχής. Απλά σκεφτείτε τη ναζιστική φυλετική υγιεινή ως μια παραλλαγή της ευγονικής. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, οι επιστήμονες δεν ερεύνησαν εντατικά το θέμα των ανθρώπινων φυλών. Εργάζομαι ως γενετιστής πληθυσμών εδώ και σχεδόν 40 χρόνια και για ηθικούς λόγους αισθάνομαι υποχρεωμένος να επισημαίνω τους πολλούς κινδύνους που μπορεί να εκπορεύονται από τη γενετική σε όλες τις πιθανές περιπτώσεις. Τι εννοώ με αυτό; Θα ήθελα να περιγράψω τις ευλογίες και τις κατάρεις της χρήσης της ανάλυσης του DNA με ένα παράδειγμα. Με την ανάλυση του DNA μπορούμε να αποδείξουμε ότι δεν υπάρχουν διαφορετικές φυλές ανθρώπων. Αυτή η επιστημονική απόδειξη θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη διαφώτιση και την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων. Ωστόσο, η ίδια μέθοδος DNA θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για τη δημιουργία ανθρώπινων γραμμών αναπαραγωγής - π.χ. μέσω της στοχευμένης αναπαραγωγής υπερανθρώπων - αν δεν είμαστε σε επαγρύπνηση και δεν αναλάβουμε κοινωνική και πολιτική δράση για να το αποτρέψουμε. Όπως σχεδόν κάθε επιστημονικό εύρημα μπορεί να εφαρμοστεί τόσο θετικά όσο και αρνητικά (βλ. πυρηνική ενέργεια), αυτό ισχύει εξίσου και για τη γενετική του DNA. Είναι καθήκον μας - και πάνω απ' όλα καθήκον κάθε επιστήμονα, και στην προκειμένη περίπτωση πρωτίστως του γενετιστή - να προστατεύσουμε τη γενετική από την κατάχρηση. Ακριβώς όπως ο καθένας από εμάς θα πρέπει να αισθάνεται υποχρεωμένος να υπερασπιστεί μια αποτελεσματική δημοκρατία. Οι Έλληνες, και ιδιαίτερα οι Έλληνες του εξωτερικού, θα μπορούσαν να συμβάλουν ιδιαίτερα στην τελευταία, δηλαδή στην προστασία του σημαντικότερου εξαγωγίμου προϊόντος της Ελλάδας, της δημοκρατίας.

Τα επιχειρήματα που παρατίθενται σε αυτή την εργασία βασίζονται στις ακόλουθες πηγές: Richard David Precht, Harald Lesch, Yuval Noah Harari, Stephen Hawking, Richard Dawkins, Στυλιανός-Γεώργιος Πρεβελάκης, Μάκης Καραγιάννης, Johannes Krause με τον Thomas Trappe και το περιοδικό ZEIT-Wissen. Η επιλεγμένη δομή της παρουσίασής μου έχει ως στόχο να προσφέρει περαιτέρω προσανατολισμό και σαφήνεια.

Οι σπουδές μου στη γενετική και η πολυετής κοινωνικοπολιτική μου δράση με βοήθησαν και συνεχίζουν να με βοηθούν να κατανοώ και να ερμηνεύω τις σημερινές παγκόσμιες εξελίξεις. Αυτές οι εξελίξεις, ανεξάρτητα από τη φύση τους, είτε είναι επιστημονικές, είτε οικονομικές, είτε κοινωνικές, θα πρέπει να είναι κατανοητές για όλους. Καθώς δεν έχουν όλοι το ίδιο μορφωτικό επίπεδο, όλα τα εμπλεκόμενα μέρη θα πρέπει να φροντίζουν ώστε τόσο τα επιστημονικά πορίσματα όσο και οι πολιτικές αποφάσεις να παρουσιάζονται με τρόπο κατανοητό σε όλους τους ανθρώπους, για να μπορούν να καταλάβουν τι ωφελεί αυτή ή εκείνη η εξέλιξη ή απόφαση. Μόνο τότε θα υπάρξει κατανόηση και προθυμία για ανάληψη δράσης, αν - όπως περιέγραψε το όραμά του ο Γερμανός καγκελάριος Willy Brandt το 1969 με τις λέξεις "Θέλουμε να τολμήσουμε περισσότερη δημοκρατία" - ζητείται η συμμετοχή των πολιτών. Μόνο τότε οι πολίτες θα καθοδηγούνται από τα επιστημονικά δεδομένα και όχι από τα λεγόμενα "εναλλακτικά δεδομένα", όταν επιστήμονες όπως ο Harald Lesch, για παράδειγμα, αναλύουν ακόμη και πολύ σύνθετα και πολύπλοκα ζητήματα με τέτοιο τρόπο ώστε όλοι να μπορούν να επωφεληθούν από την κατανόησή τους και να μάθουν από αυτά. Με αυτόν τον τρόπο, νομίζω ότι θα βρούμε διαχειρίσιμες και κατανοητές λύσεις στα σημερινά τεράστια κοινωνικά προβλήματα, όπως ο ρατσισμός και ο εθνικισμός ή η κοινωνική ανισότητα, αλλά και σε αναδυόμενα προβλήματα, όπως το άγχος για την εργασία λόγω της χρήσης ρομπότ, ο φόβος για την τεχνητή νοημοσύνη σε σχέση με την επιτήρηση και τα δικαιώματα του πολίτη, ο υπερπληθυσμός ή οι μεταναστευτικές ροές.

3 Γεννήθηκε η επιστήμη.

Η θρησκεία έχει ανταγωνισμό

Ο σκοπός της επιστήμης είναι η διατύπωση υποθέσεων και μοντέλων και η αναζήτηση και η έρευνα για την επιβεβαίωσή τους. Γενικά, οι υποθέσεις και τα μοντέλα δεν γίνονται αποδεκτά χωρίς αποδείξεις, δηλαδή απορρίπτονται. Στόχος της επιστήμης είναι επομένως να δημιουργήσει σαφήνεια και διαχειρισιμότητα. Πράγμα που μας φέρνει στη γένεση της επιστήμης:

Θαλής της Μιλήτου. Ο πρώτος φυσικός επιστήμονας

Ήταν 28 Μαΐου του έτους 585 π.Χ. Εκείνη την ημέρα, μια ολική ηλιακή έκλειψη έφτασε στη Μικρά Ασία. Ο Θαλής ο Μιλήσιος την είχε προβλέψει παρατηρώντας τις φυσικές εξελίξεις. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ένας αστερισμός ήλιου-γης-σελήνης θα μετέτρεπε τη μέρα σε νύχτα. Ο Ηρόδοτος έγραψε 100 χρόνια αργότερα: Ο Θαλής υπολόγισε την ακριβή ημέρα. Όχι βέβαια την ακριβή ημέρα. Αυτό δεν ήταν δυνατό εκείνη την εποχή. Αλλά η ανακοίνωση μιας υπόθεσης με την επακόλουθη επιβεβαίωση σηματοδότησε την αρχή της φυσικής επιστήμης. Ο Θαλής έδειξε στους ανθρώπους έναν διαφορετικό τρόπο να απαντήσουν στο ερώτημα "από πού προερχόμαστε;". Δηλαδή τον τρόπο μελέτης της φύσης. Η ηλιακή έκλειψη επιβεβαίωσε την υπόθεσή του και έτσι ο Θαλής από τη Μίλητο έμεινε στην ιστορία ως ο πρώτος φυσικός επιστήμονας.

Αρίσταρχος της Σάμου. Η γη περιστρέφεται γύρω από τον ήλιο.

Ο συνάδελφός του, ο αστρονόμος Αρίσταρχος από τη Σάμο, είχε λιγότερη επιτυχία το 310 π.Χ. Παρόλο που προέβλεψε τον ήλιο και όχι τη γη στο κέντρο του σύμπαντος και προσδιόρισε μάλιστα σωστά τη σειρά των πλανητών, δεν μπόρεσε να αποδείξει την υπόθεσή του. Γι' αυτό η υπόθεσή του δεν έγινε αποδεκτή - και από τη σημερινή επιστημονική άποψη, αυτό ήταν το σωστό. Καμία αποδοχή χωρίς απόδειξη. Ωστόσο, η τυφλή αποδοχή του γεωκεντρικού συστήματος αποδείχθηκε λανθασμένη, απλώς και μόνο επειδή η υπόθεση αυτή είχε διαδοθεί από τους παντοδύναμους επιστήμονες Πλάτωνα, Αριστοτέλη και Πτολεμαίο. Και οι τρεις δεν ήταν σε θέση να παράσχουν καμία απόδειξη. Αυτή ήταν μια καταστροφική λανθασμένη εκτίμηση που εμπόδισε και επιβράδυνε την ανάπτυξη της αστρονομίας για πάνω από 1800 χρόνια. Μόνο ο Νικόλαος Κοπέρνικος απέδειξε και επιβεβαίωσε την υπόθεση του Αρίσταρχου της Σάμου γύρω στο 1500 μ.Χ. Τώρα πια γνωρίζουμε ότι ακόμη και διάσημοι επιστήμονες μπορεί να κάνουν λάθος και γι' αυτό πρέπει και αυτοί να αποδεικνύουν επιστημονικά τις υποθέσεις τους.

Επιστήμη - φυλετική ιδεολογία - θρησκεία

Αυτά τα δύο παραδείγματα που μόλις αναφέρθηκαν δείχνουν τι μπορεί να συμβεί όταν η επιστήμη αντικαθίσταται από τη φαντασία και τις υποθέσεις. Όσον αφορά τη φυλετική θεωρία, μπορεί επομένως να ειπωθεί ότι πρόκειται για μια σκόπιμη και εσκεμμένη λανθασμένη εκτίμηση, όπως θα εξηγήσω στη συνέχεια. Πολλοί σπουδαίοι διανοούμενοι, όπως ο Immanuel Kant, χρησιμοποίησαν το χρώμα του δέρματος ως κριτήριο αξιολόγησης χωρίς να μπορούν να παράσχουν καμία απόδειξη γι' αυτό.

Στην πρόσφατη τρομερή περίοδο του εθνικοσοσιαλισμού, ολόκληρο το επιστημονικό στρώμα της Γερμανίας απέτυχε. Και όχι από λάθος, αλλά σκόπιμα. Όχι μόνο οι "ερευνητές των προγόνων" της εποχής, αλλά όλοι όσοι θέλησαν να στηρίξουν με ψευδο-εργαλεία τη φυλετική ιδεολογία των Ναζί. Οι "γιατροί" ξέχασαν και τον όρκο του Ιπποκράτη. Η ναζιστική εποχή ήταν η πιο σκοτεινή περίοδος της ανθρωπότητας. Προκάλεσε επίσης μεγάλη κακοπιστία στην επιστήμη και ιδιαίτερα στη γενετική. Και οι φυλετικοί ιδεολόγοι παρέμειναν ενεργοί με τη μία ή την άλλη μορφή ακόμη και μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Η επιστήμη της γενετικής συνέχισε να γίνεται αντικείμενο κατάχρησης από τη Δεξιά. Έκτοτε, επιστήμονες από όλους τους κλάδους, κυρίως βιολόγοι, ανθρωπολόγοι, γενετιστές και κυρίως παλαιογενετιστές, προσπάθησαν να ξεπλύνουν τη γενετική από τη ναζιστική βρωμιά χρησιμοποιώντας την πολύ διαφανή και επιστημονική μέθοδο της ανάλυσης DNA. Αυτό το θεωρώ και εγώ ως καθήκον μου. Επιδιώκω επίσης να καταστήσω τη γενετική χρήσιμη για την κοινωνία. Για παράδειγμα, στον αγώνα κατά του ρατσισμού και του εθνικισμού και για τη διεθνή κατανόηση, ιδίως μεταξύ Ελλήνων και Γερμανών και μεταξύ Ελλήνων και Τούρκων.

Φυσικά, η επιστήμη δεν είναι απαλλαγμένη από λάθη. Αλλά προσπαθεί συνεχώς να τα διορθώνει. Φυσικά, η επιστήμη ασχολείται και με το φαινόμενο της θρησκείας. Σύμφωνα με τα επιστημονικά ευρήματα, διαπιστώνεται ότι πολλές απόψεις για τη θρησκεία μπορούν εύκολα να αναιρεθούν από την επιστήμη. Η επιστήμη υποστηρίζει ότι πιθανότατα τα πάντα ξεκίνησαν με μια μεγάλη έκρηξη πριν από 13,8 δισεκατομμύρια χρόνια. Αλλά η επιστήμη δεν γνωρίζει ΠΟΙΟΣ έφτιαξε και ενεργοποίησε τη βόμβα. Οι άνθρωποι που επινόησαν τον Θεό εμφανίστηκαν μόλις πριν από 2 εκατομμύρια χρόνια. Ποιο είναι λοιπόν το σωστό - το μοντέλο της επιστήμης ή αυτό της θρησκείας; Ή μήπως και τα δύο; Η θρησκεία δεν είναι επιστήμη. Αλλά πολλοί άνθρωποι την έχουν ανάγκη. Και γιατί οι άνθρωποι χρειάζονται τη θρησκεία; Επειδή δεν καταλαβαίνουν την επιστήμη. Και τι θα απογίνει η θρησκεία όταν όλοι οι άνθρωποι κατανοήσουν την επιστήμη, δηλαδή μορφωθούν; Εγώ θα έλεγα. Δεν θα φτάσουμε σε αυτό το σημείο.

4 Η προέλευση του σύμπαντος.

"Από πού είσαι;". Όλοι όσοι ζουν στο εξωτερικό έχουν αναγκαστεί να απαντήσουν πολλές φορές σε αυτή την ερώτηση. Κάποιοι την βρίσκουν ενοχλητική. Θεωρούν την ερώτηση διακριτική. Σαν να λέει ο ερωτών: "Δεν ανήκεις εδώ". Αυτό μπορεί να ισχύει σε μεμονωμένες περιπτώσεις. Εξαρτάται όμως από τη συνολική πορεία της συζήτησης.

Τι θα γινόταν όμως αν θέταμε στον εαυτό μας αυτή την ερώτηση και προσπαθούσαμε να την απαντήσουμε; Ίσως όλοι μας να προερχόμαστε με κάποιο τρόπο από το ίδιο μέρος και να μην το ξέρουμε.

Ας προσπαθήσουμε λοιπόν. Ας ξεκινήσουμε με τη δημιουργία της γης, ή ίσως και λίγο νωρίτερα. Το ερώτημα της προέλευσης του κόσμου και της ανθρωπότητας απασχολεί τους ανθρώπους από τότε που μπορούν να θυμηθούν. Οι Έλληνες, για παράδειγμα, απάντησαν στο ερώτημα αυτό μυθολογικά με μια κατανοητή φαντασία.

Στην ελληνική μυθολογία

Στην αρχή ήταν το Χάος. Από αυτό προήλθαν η Γαία (γη) και ο Έρωτας (αγάπη). Η Γαία γέννησε τον Πόντο (θάλασσα) και τον Ουρανό (ουρανός). Η ένωση της Γαίας και του Ουρανού γέννησε τους Τιτάνες (έξι γιους και έξι κόρες). Από το ζευγάρι των αδελφών των Τιτάνων γεννήθηκαν πολλά παιδιά, μεταξύ των οποίων και ο πατέρας θεός Δίας. Οι θεοί ζούσαν στον Όλυμπο. Έξι θεοί και έξι θεές. Με άλλα λόγια, ισάριθμοι. Οι άνθρωποι χωρίζονταν σε Έλληνες και βαρβάρους. Αυτό παραπέμπει σε ρατσισμό.

Αλλά εδώ πρέπει να γνωρίζουμε τα εξής: Σύμφωνα με τον Ισοκράτη, Έλληνες θεωρούνταν όλοι όσοι αισθάνονταν έλξη για τον ελληνικό πολιτισμό. Και όλοι όσοι μιλούσαν διαφορετική γλώσσα χαρακτηρίζονταν ως βάρβαροι (Βάρβαρος = μη ελληνόφωνος). Με την πάροδο του χρόνου, ο όρος βάρβαρος άρχισε να χρησιμοποιείται για τις πολιτισμικά καθυστερημένα φύλα (Φυλές). Μια προσέγγιση που, κατά τη γνώμη μου, είναι έντονα χρωματισμένη από τον ρατσισμό.

Στην Παλαιά Διαθήκη

Η θρησκευτική απάντηση είναι σύντομη και λιτή. Όλοι κατάγομαστε από τον Αδάμ και την Εύα και είμαστε όλοι ίσα πλάσματα του Θεού. Επομένως, εξ ορισμού, δεν πρέπει να υπάρχουν ράτσες και ρατσισμός. Ωστόσο, η πεποίθηση ότι οι Εβραίοι είναι ο εκλεκτός λαός του Θεού έρχεται σε αντίθεση με το θέλημα του Θεού, ο οποίος έχει δημιουργήσει όλα τα πλάσματα ίσα. Επομένως, μπορεί να συμπεράνει κανείς ότι η ιδέα της ανωτερότητας υπάρχει και στην Παλαιά Διαθήκη και ότι συνεπώς είναι δυνατή μια ρατσιστική ερμηνεία.

Η επιστημονική προσέγγιση

Στο βιβλίο του "Μια σύντομη ιστορία της ανθρωπότητας", ο συγγραφέας Yuval Noah Harari βασίζεται στα πιο πρόσφατα επιστημονικά ευρήματα, την ανάλυση του DNA. Ο συγγραφέας κατάφερε να εδραιώσει τη γενετική στη συνείδηση του κοινού ως μέσο αποσαφήνισης κοινωνικών και εθνικών προβλημάτων και να την αξιοποιήσει έτσι αποτελεσματικά για τη διεθνή συνεννόηση. Αυτό με ενέπνευσε να

ακολουθήσω το συγκεκριμένο ερώτημα: "Τι κοινό έχουν οι άνθρωποι από την περιοχή της Μεσογείου με την ευρύτερη έννοια και από την περιοχή του Αιγαίου με τη στενότερη έννοια;" και να το απαντήσω επίσης με τη μέθοδο του DNA. Στόχος μου είναι να επισημάνω σε αυτούς τους ανθρώπους τους κοινούς τους προγόνους.

Για να κατανοήσουμε καλύτερα το πρόβλημα του ρατσισμού ως τέτοιο, πρέπει να ανατρέξουμε μαζί μερικά δισεκατομμύρια χρόνια πίσω. Πώς ξεκίνησαν όλα; Τι λέει η επιστήμη;

Η Μεγάλη Έκρηξη

Η Μεγάλη Έκρηξη συνέβη πριν από περίπου 13,8 δισεκατομμύρια χρόνια. Αν και δεν μπορεί να αποδειχθεί εκατό τοις εκατό, όλα δείχνουν ότι συνέβη. Τι συνέβη μετά τη Μεγάλη Έκρηξη; Δημιουργήθηκε ένα τεράστιο νέφος σκόνης και αερίων. Στο βιβλίο του "Τι σχέση έχει το σύμπαν με μένα;", ο Harald Lesch περιγράφει τις φυσικές και χημικές επιδράσεις που έλαβαν σταδιακά χώρα. Σύμφωνα με αυτά, δημιουργήθηκαν η ύλη και η ενέργεια, ο χρόνος και ο χώρος. Σήμερα, αντιλαμβανόμαστε τη φυσική ως τη μελέτη αυτών των πραγμάτων. Λίγο αργότερα, τα άτομα και τα μόρια σχηματίστηκαν από τη σκόνη της Μεγάλης Έκρηξης. Έτσι γεννήθηκε η επιστήμη της χημείας.

Αυτό το τεράστιο νέφος αερίων και σκόνης ήταν υπεύθυνο για το σχηματισμό των άστρων και των γαλαξιών. Συμπεριλαμβανομένου του δικού μας άστρου, του ήλιου, και του γαλαξία μας, που αποτελείται από αρκετές εκατοντάδες δισεκατομμύρια άστρα με τους πλανήτες τους και πολλή σκόνη και αέριο. Ωστόσο, καθώς στο σύμπαν υπάρχουν εκατοντάδες δισεκατομμύρια γαλαξίες όπως ο Γαλαξίας μας, ο αριθμός των άστρων στο σύμπαν είναι το 10 στη δύναμη του 22. Το ένα με 22 μηδενικά! 10.000.000.000.000.000.000.000.

Και έπειτα υπάρχει ο τεράστιος αριθμός πλανητών και φεγγαριών. Το σύμπαν είναι μια τεράστια σφαίρα με διάμετρο περίπου 45 δισεκατομμύρια έτη φωτός (1 δευτερόλεπτο φωτός = περίπου 300.000 χιλιόμετρα). Μέσα σε αυτό βρίσκεται και ο ήλιος μας. Η κοντινότερη ομάδα αστερών στον ήλιο μας, ο Κένταυρος, απέχει από αυτόν περίπου 4.244 έτη φωτός.

Ο ήλιος μας σχηματίστηκε πριν από περίπου 4,5 δισεκατομμύρια χρόνια, δηλαδή περίπου 9 δισεκατομμύρια χρόνια μετά τη Μεγάλη Έκρηξη, μαζί με όλους τους πλανήτες του, συμπεριλαμβανομένης της Γης μας. Ένα ουράνιο σώμα με μέγεθος περίπου όσο ο Άρης χτύπησε τη Γη - και σχεδόν τα όλα θα τελειώνανε. Όμως δημιουργήθηκε "μόνο" το φεγγάρι και η Γη ανέκαμψε.

Υπάρχει μόνο ένα σύμπαν;

Η επιστήμη δεν μπορεί ακόμη να πει αν υπάρχει μόνο ένα ή περισσότερα σύμπαντα. Ούτε μπορεί η επιστήμη να πει αν το σύμπαν μας υπήρχε ήδη πριν από πολλά δισεκατομμύρια χρόνια και στη συνέχεια διαλύθηκε, έγινε στάχτη και στη συνέχεια ξαναγεννήθηκε από τη στάχτη. Ίσως μια μέρα η υπόθεση της μεγάλης έκρηξης να αντικατασταθεί από την υπόθεση του φοίνικα. Γνωρίζουμε

πολλά για την προέλευση του σύμπαντος, αλλά όχι τα πάντα. Πολλοί από εμάς πιστεύουν ότι μόνο ο Θεός γνωρίζει.

Αυτά που ήδη γνωρίζουμε για την προέλευση του σύμπαντος μάς επιτρέπουν να έχουμε μια γενική εικόνα του. Βρίσκομαι εδώ στη γη, στη Στουτγάρδη, το Μόναχο απέχει περίπου 200 χιλιόμετρα, η κόρη μου Αλεξάνδρα είναι περίπου 800 χιλιόμετρα μακριά στο Αμβούργο και η Ντανιέλα είναι περίπου 200 χιλιόμετρα μακριά στο Ντάρμστατ. Ο Άγιος Πέτρος μου στην Αρκαδία είναι περίπου 2.500 χιλιόμετρα μακριά στην Πελοπόννησο. Η απόσταση από τη γη μέχρι το φεγγάρι είναι 384.400 χιλιόμετρα. Από τη γη μέχρι τον ήλιο είναι σχεδόν 150.000.000 χιλιόμετρα ή περίπου 8,3 λεπτά φως. Και εγώ βρίσκομαι μέσα σε αυτό το ανυπολόγιστα μεγάλο σύμπαν. Έτσι, προσανατολίζομαι πλήρως, όλες οι γνώσεις γι' αυτό είναι κατανοητές και αισθάνομαι ασφαλής στο περιβάλλον μου. Ergo! Με στοιχεία, όπως εικόνες από το σύμπαν, υπολογισμούς ή σχηματικές αναπαραστάσεις, ακόμη και ο μη αστρονόμος καταλαβαίνει πώς να κατηγοριοποιήσει τη θέση του και τη θέση της γης στο διάστημα.

Στέκομαι εδώ και θαυμάζω το σύμπαν.

5 Η προέλευση της ζωής

Θα πρέπει να τονιστεί εκ των προτέρων ότι δεν θα παρουσιάσω και δεν μπορώ να παρουσιάσω μια ακριβή αναπαραγωγή της υπάρχουσας στάθμης των γνώσεων. Ωστόσο, αυτό το παράδειγμα, "η προέλευση της ζωής", έχει σκοπό να καταδείξει την ικανότητα του ανθρώπινου εγκεφάλου και να ενισχύσει έτσι την εμπιστοσύνη μας στην επιστήμη. Στόχος μου είναι να καταστήσω την επιστήμη, ιδίως τη γενετική, χρήσιμη για την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων. Σε πολλά μέρη, σαφή επιστημονικά ευρήματα αγνοούνται ή ίσως δεν γίνονται κατανοητά, όπως το γεγονός ότι ένας γιος γεννιέται μόνο αν ο πατέρας του μεταβιβάσει το χρωμόσωμα Υ. Και όμως πολλοί πατέρες χωρίζουν επειδή οι γυναίκες τους δεν τους χαρίζουν γιο. Το πρόβλημα του ρατσισμού είναι ακόμη πιο σύνθετο. Εκτός από τους έντονα θρησκευόμενους ανθρώπους που ξέρουν ακριβώς ΠΟΙΟΝ πρέπει να ευχαριστήσουν για τη δημιουργία του σύμπαντος, υπάρχουν και οι φυλετικοί ιδεολόγοι που έχουν εντοπίσει την καταγωγή των λευκών όχι στην Αφρική αλλά κάπου στη βόρεια Ευρώπη. Επομένως, οι άνθρωποι δεν θέλουν να πιστέψουν την επιστήμη. Το να εξηγήσεις το πρόβλημα του ρατσισμού στους ανθρώπους δεν είναι εύκολο. Αλλά η προσπάθεια θα πρέπει να είναι καθήκον του καθενός από εμάς. Για τους γενετιστές, θα έπρεπε να είναι ακόμη και αυτονόητο καθήκον.

Τι μας λέει λοιπόν η επιστήμη για την προέλευση της ζωής; Εδώ τα επιστημονικά αποτελέσματα εξηγούν το πώς όλα ξεκίνησαν. Και για να γίνει σύγκριση με το αλφάβητο, ας ξεκινήσουμε με το άλφα

Luca

Η μετάβαση από τη μη-ζωή στη ζωή αναφέρεται ως Luca. Η προέλευση των ανθρώπων, που είναι πλέον σε θέση να υπολογίσουν όλα αυτά τα στοιχεία για την προέλευση του σύμπαντος, πηγαίνει απρόσκοπτα πίσω σε μια εποχή που τα άτομα και τα μόρια "έπαιζαν μεταξύ τους", δηλαδή πραγματοποιούσαν βιολογικές-χημικές διεργασίες, στα βάθη του αρχέγονου ωκεανού σε υποθαλάσσιους θερμοπίδακες και θερμά φρεάτια που αναδύονται από τον πυθμένα της θάλασσας. Η αρχή της ζωής έχει χρονολογηθεί πριν από περίπου 3,8 δισεκατομμύρια χρόνια, αν και αυτό δεν έχει ακόμη αποσαφηνιστεί με ακρίβεια. Το πρώτο πρωτόζωο με την ονομασία Luca αναπτύχθηκε από αυτό το "παιχνίδι" στα βάθη της θάλασσας. Σημαίνει τελευταίος παγκόσμιος κοινός πρόγονος (last universal common ancestor) και συνεπώς το σημείο εκκίνησης όλης της φυτικής και ζωικής ζωής που έζησε ή θα ζήσει ποτέ στη Γη. Πρόκειται για ακίνητο πρωτόπλασμα χωρίς δικό του περίβλημα (μεμβράνη). Το πρωτόπλασμα βρήκε καταφύγιο σε πόρους βράχων στο βυθό της θάλασσας σε θερμοκρασία νερού σχεδόν 100 βαθμούς Κελσίου. Σχηματίστηκε από ενώσεις άνθρακα. Πώς συνέβη αυτό; Η επιστήμη δεν έχει ακόμη βρει μια πειστική απάντηση σε αυτό το ερώτημα. Ωστόσο, είναι γνωστό ότι ο Luca ήταν σε θέση να δημιουργήσει γονίδια που κωδικοποιούν πρωτεΐνες. Ο Λούκα πρέπει να είχε τουλάχιστον 355 γονίδια. Έχουν επίσης εντοπιστεί ριβοσώματα. Αυτά είναι τα εργοστάσια για τη σύνθεση πρωτεϊνών και ενζύμων από τα συνήθη 20 αμινοξέα. Η ενέργεια για τη σύνθεση

των πρωτεϊνών παρεχόταν από μια βαθμίδα pH. Στο εσωτερικό των βραχιδών πόρων, δηλαδή στο προστατευτικό περίβλημα του Lucas, υπήρχε αλκαλικό περιβάλλον (pH 9), ενώ στο εξωτερικό υπήρχε όξινο περιβάλλον (pH 6). Αυτό προκάλεσε τη ροή ηλεκτρικού φορτίου, το οποίο χρησιμοποιήθηκε για τη δημιουργία μοριακού καυσίμου, του ATP.

Τα γονίδια που συνέθεσε ο Λούκα πριν από περίπου 3,8 δισεκατομμύρια χρόνια βρίσκονται ακόμη και σήμερα στον καθένα από εμάς. Μια αδιανόητη σκέψη! Αλλά και μια συναρπαστική ιστορία. Όλα αυτά μας τα διδάσκει η επιστήμη της γενετικής.

Η αρχή της ζωής, που σκιαγραφείται από την εμφάνιση του Luca, ήταν εξαιρετικά χαοτική. Φυσικά, δεν έχουν ερευνηθεί ακόμη όλες οι λεπτομέρειες. Αλλά μετά τον Luca, τα πράγματα συνέχισαν να εξελίσσονται αργά, αλλά με έναν απλό και κατανοητό τρόπο.

Ο Λούκα σχημάτισε κυτταρικές μεμβράνες και άφησε τους πόρους του βράχου. Οι πρώτοι άμεσοι απόγονοι του Λούκα ήταν οι δύο προκαρυώτες: Τα βακτήρια και τα αρχαία. Πλημμύρισαν ήδη τη γη πριν από 3,4 δισεκατομμύρια χρόνια. Οι προκαρυώτες δεν διέθεταν χρωμοσωμικό πυρήνα. Και πρέπει να σημειωθεί ότι χρειάστηκαν σχεδόν 1,5 δισεκατομμύριο χρόνια για να αναπτυχθούν τα κύτταρα των ανώτερων οργανισμών, των ευκαρυωτών.

Δαρβίνος

Το επόμενο πράγμα που πρέπει να σημειωθεί σε αυτό το πλαίσιο είναι ότι τα μόρια DNA των προκαρυωτών βρίσκονταν χαλαρά στο κυτταρόπλασμα. Όμως η θεωρία του Δαρβίνου για την εξέλιξη -η αρχή των αλλαγών και των προσαρμογών των ατόμων- θα μπορούσε να εφαρμοστεί και στους προκαρυώτες χωρίς πυρήνα. Το παρακάτω είναι ένα παράδειγμα που θεωρώ καλό για να εξηγήσω τη θεωρία του Δαρβίνου χρησιμοποιώντας την προσαρμογή των βακτηρίων:

Κάποια στιγμή πριν από περίπου 2 δισεκατομμύρια χρόνια, ένας προκαρυώτης απέκτησε την ικανότητα να χρησιμοποιεί το ηλιακό φως ως πηγή ενέργειας μέσω της χλωροφύλλης. Η φωτοσύνθεση εφευρέθηκε.

$(\text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O} + \text{ηλιακό φως} = \text{γλυκόζη} + \text{O}_2)$.

Η παρενέργεια της φωτοσύνθεσης ήταν η συσσώρευση οξυγόνου στην ατμόσφαιρα και στο νερό.

Ένας άλλος προκαρυώτης προσαρμόστηκε σε αυτή τη νέα κατάσταση. "Εφηύρε" την αναπνοή, δηλαδή την παραγωγή ενέργειας (ATP) με την καύση ουσιών με οξυγόνο.

$(\text{Γλυκόζη} + \text{O}_2 = \text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O} + \text{ATP})$

Η καύση αυτή λαμβάνει χώρα στα μιτοχόνδρια των κυττάρων.

Προκύπτουν τα εξής αποτελέσματα:

Προκαρυώτες χωρίς χλωροπλάστες,

προκαρυώτες με χλωροπλάστες και

προκαρυώτες με αναπνευστικά μιτοχόνδρια.

Από τις συγχωνεύσεις τους προέκυψαν αυτοί οι οργανισμοί πριν από περίπου 2 δισεκατομμύρια χρόνια:

(1.) το προσωρινό ζωικό ευκάρυο με χρωμοσωμικό πυρήνα, ριβοσώματα και μιτοχόνδρια και

(2.) το προκαταρκτικό φυτικό ευκάρυον με χρωμοσωμικό πυρήνα, ριβοσώματα, μιτοχόνδρια και χλωροπλάστες.

Έτσι ολοκληρώνεται η πρώτη φάση της εμφάνισης της ζωής πριν από περίπου 1,4 δισεκατομμύρια χρόνια. Η δεύτερη φάση οδήγησε στην ανάπτυξη του ανθρώπου. Το είδος *Homo*. Βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη. Εν τω μεταξύ, έχουμε φτάσει στον *Homo sapiens*. Το τι θα συμβεί στη συνέχεια δεν είναι γραμμένο στα άστρα, αλλά είναι και θα είναι πάντα το αντικείμενο της εξέλιξης. Οι άνθρωποι και όλα τα ζώντα όντα δεν έχουν μια τελική κατάσταση. Συνεχίζουν να αναπτύσσονται και να προσαρμόζονται στις εκάστοτε περιβαλλοντικές συνθήκες. Ο εγκέφαλός μας εξελίσσεται επίσης συνεχώς. Για παράδειγμα, με νέα νευρικά κύτταρα. Τα βακτήρια και οι ιοί είναι οι μόνιμοι σύντροφοί μας. Σύμφωνα με τον Δαρβίνο, προσαρμόζονται στις νέες περιβαλλοντικές συνθήκες. Οι άνθρωποι έχουν νικήσει την πανούκλα, τη λέπρα, τον τύφο, τη φυματίωση και πολλές άλλες επιδημίες. Ωστόσο, όπως δείχνει ο σημερινός κοροναϊός, δεν μπορούν να αποτρέψουν την εμφάνιση νέων επιδημιών ξανά και ξανά. Και αν οι άνθρωποι συνεχίσουν να χρησιμοποιούν ανεύθυνα τα αντιβιοτικά, οι παλιές επιδημίες θα επιστρέψουν.

6 Η προέλευση της ανθρωπότητας, των πολιτισμών και των θρησκειών

Μόλις 6 εκατομμύρια χρόνια πριν, ένας ανθρωπίνος πίθηκος γέννησε δύο κόρες. Όλοι οι χιμπαντζήδες κατάγονται από τη μία και το γένος Homo με τα πολλά είδη κατάγεται από την άλλη. Όλα τα είδη Homo ήταν τριχωτά σε ολόκληρο το σώμα τους και το δέρμα τους ήταν λευκό.

Τέσσερα εκατομμύρια χρόνια αργότερα, δηλαδή πριν από περίπου 2 εκατομμύρια χρόνια, το γένος Homo είχε αναπτύξει τις ικανότητές του σε τέτοιο βαθμό που άρχισαν τα πρώτα κύματα κατακτήσεων. Από την Ανατολική Αφρική, οι πρώτοι άνθρωποι, οι Homo erectus, αποίκισαν ολόκληρη την Ευρασία. Προσαρμόστηκαν στις εκάστοτε περιβαλλοντικές συνθήκες και συνέχισαν να αναπτύσσονται. Για πάνω από 1,5 εκατομμύριο χρόνια, διαφορετικά είδη Homo ζούσαν σε διαφορετικά μέρη παράλληλα το ένα με το άλλο και μερικές φορές μαζί στον ίδιο τόπο. Ο Homo erectus εξελίχθηκε σε Νεάντερταλ στην Ευρώπη και σε Ντενισοβαν στην Ασία. Ο Homo sapiens αναπτύχθηκε από τον Homo erectus που παρέμεινε στην Αφρική

Ο Homo sapiens είναι το νεότερο είδος Homo.

Σήμερα, αυτό το είδος Homo είναι σε θέση να αναπαράγει νέες ζωικές σειρές. Και ο κίνδυνος μιας αυτοαναπαραγόμενης ανθρώπινης αναπαραγωγικής γραμμής είναι μεγάλος.

Ο Homo sapiens. Εμείς λοιπόν. Οι σοφοί. Λέγεται ότι εξελιχθήκαμε πριν από 150.000 χρόνια, ίσως και πολύ νωρίτερα. Οι ημερομηνίες αυτές επιδιορθώνονται συνεχώς με βάση τα νέα ευρήματα. Οι γενετικές μεταλλάξεις επέτρεψαν σε αυτό το είδος να σκέφτεται και να μιλάει. Το κατά πόσον οι Νεάντερταλ και ακόμη και ο Homo Erectus ήταν επίσης σε θέση να μιλήσουν ερευνάται ακόμη. Ωστόσο, οι Homo sapiens άρχισαν το κύμα κατακτήσεων μόλις πριν από 70.000 χρόνια. Οι Homo sapiens ταξίδεψαν βορειότερα σε μικρές ομάδες των 100 - 150 ατόμων. Φυσικά, οι Homo sapiens ήταν επίσης μαύροι πριν φύγουν από την Αφρική. Είχαν προ πολλού χάσει την ολόσωμη τριχοφυΐα τους λόγω της εξέλιξης και το λευκό δέρμα έπρεπε να προστατεύεται από τις υπεριώδεις ακτίνες. Έτσι έγινε μαύρο.

Excursus. Χρώμα δέρματος: υπεριώδεις ακτίνες και διατροφή

Η τριχοφυΐα σε όλο το σώμα, εκτός από λίγα σημεία του σώματος, όπως το κεφάλι ή οι μασχάλες, αποδείχθηκε δυσμενής στην εξέλιξη, γι' αυτό και δεν επικράτησαν οι τριχωτοί άνθρωποι. Αντί για τις ρίζες των τριχών αναπτύχθηκαν ιδρωτοποιοί αδένες. Ωστόσο, χωρίς την προστασία των μαλλιών, το δέρμα ήταν εκτεθειμένο στις επικίνδυνες υπεριώδεις ακτίνες του ήλιου.

Οι άνθρωποι προσαρμόστηκαν στη νέα κατάσταση αναπτύσσοντας μαύρο δέρμα και έτσι σώθηκαν. Πώς μπορούμε να απεικονίσουμε αυτή τη διαδικασία; Η μελανίνη, η χρωστική ουσία, παράγεται από τα μελανοκύτταρα στο κατώτερο στρώμα του δέρματος. Στην παραγωγή της μελανίνης εμπλέκονται πολλά γονίδια (πολυγονιδιακότητα), δηλαδή όχι μόνο ένα γονίδιο με τα αλληλόμορφα: Μαύρο - Λευκό. Υποθέτοντας ότι τρία γονίδια με τα αλληλόμορφα εμπλέκονται στο χρώμα του δέρματος: Aa, Bb και Cc, τότε 27 γενετικές διαβαθμίσεις χρώματος θα ήταν

δυνατές με ενδιάμεση κληρονομικότητα. AA, BB, CC σημαίνει υψηλή παραγωγή μελανίνης, δηλαδή μαύρο χρώμα δέρματος- aa, bb, cc σημαίνει πολύ χαμηλή παραγωγή μελανίνης, δηλαδή λευκό χρώμα δέρματος.

Ο μηχανισμός παραγωγής μελανίνης είναι ο ίδιος για όλους τους ανθρώπους. Το πόση μελανίνη παράγεται εξαρτάται αποκλειστικά από την ένταση της υπεριώδους ακτινοβολίας, δηλαδή από τη γεωγραφική θέση. Στην κεντρική Αφρική η ακτινοβολία είναι υψηλή, στην Ευρώπη δεν είναι τόσο υψηλή και στον μακρινό βορρά είναι σχεδόν μηδενική. Από τη μία πλευρά, το δέρμα προστατεύεται από την υπεριώδη ακτινοβολία στην Αφρική, αλλά σε άλλα μέρη θα ήταν απαραίτητο να εισχωρήσουν στο δέρμα ανάλογες ποσότητες υπεριωδών ακτίνων λόγω της παραγωγής βιταμίνης D. Οι άνθρωποι με μαύρο χρώμα δέρματος, οι οποίοι μπορεί να έφτασαν και στην Ευρώπη, δεν επέζησαν. Ίσως εξαιτίας της έλλειψης βιταμίνης D. Όποια και αν είναι η αιτία, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι το χρώμα του δέρματος δεν μπορεί να εξηγηθεί από γενετικά αίτια, αλλά μόνο από γεωγραφικά. Παράγοντες όπως οι αλλαγές στη διατροφή και η βελτίωση της υγιεινής παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στους φαινότυπους πολλών χαρακτηριστικών, όπως το χρώμα του δέρματος και το ύψος. Παραδείγματα: Οι χορτοφάγοι χρειάζονται ανοιχτόχρωμο δέρμα για να εξασφαλίσουν τη βιταμίνη D μέσω των υπεριωδών ακτίνων. Ή: Λόγω της βελτίωσης των συνθηκών διαβίωσης, το ύψος των ανθρώπων σε όλες τις χώρες έχει αυξηθεί κατά μέσο όρο κατά περίπου 15 εκατοστά τα τελευταία 100 χρόνια. Με τα ίδια γονίδια! Φυσικά, το ύψος του ευρωπαϊκού πληθυσμού είναι υψηλότερο από εκείνο του πληθυσμού της Ανατολικής Ασίας, όπως ακριβώς ήταν και πριν από 100 χρόνια. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι συχνότητες των γονιδιακών παραλλαγών που είναι υπεύθυνες για το ύψος είναι διαφορετικές. Αν υποθέσουμε ότι τα γονίδια του ύψους είναι μεταφορικά ένα είδος "ζαριού" με έξι πλευρές (γονιδιακές παραλλαγές) από το 1 έως το 6, τότε κατά τη διάρκεια της εξέλιξης έχουν συσσωρευτεί περισσότερα 5άρια και 6άρια στον ευρωπαϊκό πληθυσμό και περισσότερα 1άρια και 2άρια στον πληθυσμό της Ανατολικής Ασίας, οδηγώντας σε διαφορετικές αναμενόμενες τιμές. Αλλά τα γονίδια είναι τα ίδια σε όλους τους πληθυσμούς. Δηλαδή, τα "ζάρια"...

Excursus. Ολυμπιονίκες. Οι μαύροι μαραθωνοδρόμοι

Είναι πιο εύκολο να γίνεις καλός παίκτης του μπίτζμπολ αν έχεις ύψος πάνω από 1,90 μέτρα. Αλλά ο διάσημος παίκτης του NBA Muggsy Bogues είχε ύψος μόλις 1,60 μέτρα και έπαιζε μαζί με τον Manute Bol, ο οποίος είχε ύψος 2,29 μέτρα. Μέσω της προπόνησης, είχε ένα εξαιρετικά υψηλό ποσοστό ευστοχίας. Οι εκπληκτικά συχνές επιτυχίες αθλητών από ορισμένες περιοχές -όπως οι μαραθωνοδρόμοι από την Κένυα και την Αιθιοπία- δεν μπορούν να εξηγηθούν από τα μοναδικά γονίδιά τους, αλλά ο θρίαμβός τους είναι καθαρά αποτέλεσμα της προπόνησης. Φυσικά, οι Ευρωπαίοι μπορούν επίσης να γίνουν ολυμπιονίκες σε αγώνες μαραθωνίου. Αρκεί να προπονούνται κάτω από παρόμοιες συνθήκες με τους Κενυάτες. Ergo, τότε θα πετύχουν επίσης πιο αποτελεσματική παραγωγή ενέργειας (ATP) από το γλυκογόνο και την καύση λίπους με 32 και 100 ATP ανά μόριο αντίστοιχα. Δεν υπάρχει καμία απόδειξη για ένα ειδικό μυϊκό γονίδιο (μυϊκή μάζα) ή ένα γονίδιο οξυγόνου (παροχή οξυγόνου στους μυς που τρέχουν) που θα

είχαν μόνο οι Κενυάτες ή οι Αιθίοπες και για το λόγο αυτό θα έπρεπε να σχηματίσουν ξεχωριστή φυλή. Ο Σουηδός φυσιολόγος Bengt Saltin αναφέρει υψηλότερη συγκέντρωση ενζύμων, αλλά όχι ενζύμου ή πρωτεΐνης (υπόθεση γονιδίου-ενζύμου), την οποία διαθέτουν μόνο οι Κενυάτες. Η υψηλότερη συχνότητα συγκέντρωσης είναι το αποτέλεσμα της προπόνησης. Οι μη προπονημένοι Κενυάτες κουράζονται εξίσου γρήγορα με τους μη προπονημένους Ευρωπαίους, επειδή και οι δύο καταναλώνουν γλυκόζη αίματος με ενεργειακή απόδοση μόνο 2 ATP και πολύ γαλακτικό, γεγονός που κάνει "βαριά πόδια". "Αλλά η καλύτερη απόδοση δεν προκύπτει μόνο από την προπόνηση. Φυσικά, μέσα σε (σχετικά) απομονωμένες κοινότητες συζεύξεων, η παρέκκλιση και η φυσική επιλογή οδηγούν σε μετατοπίσεις της συχνότητας των αλληλομόρφων που οδηγούν σε διαφορετικές αναμενόμενες τιμές στα χαρακτηριστικά. Κάθε άτομο έχει τα ίδια γονίδια, αλλά υπάρχουν διαφορετικές παραλλαγές. Δεν υπάρχουν "τυπικές γονιδιακές παραλλαγές" που καθιστούν, για παράδειγμα, έναν Ινδό, έναν Κινέζο ή έναν Αφρικανό σαφώς αναγνωρίσιμο. Οι μόνες γενετικές διαφορές μεταξύ των πληθυσμών είναι ότι ορισμένες παραλλαγές εμφανίζονται πιο συχνά ή λιγότερο συχνά", λέει ο Kay-Uwe Götz, ο Βαυαρός γενετιστής πληθυσμών. Τα αλληλόμορφα είναι παραλλαγές ενός και του αυτού γονιδίου που δημιουργούνται από μετάλλαξη. Αυτό σημαίνει ότι οι γενετικές διαφορές που εντοπίζονται σε διάφορα χαρακτηριστικά δεν οφείλονται σε άλλα πρόσθετα γονίδια, αλλά σε μετατοπίσεις της συχνότητας των αλληλομόρφων. Αυτή η μικρή, λεπτή διαφορά είναι σημαντική για την κατανόηση της τρέχουσας συζήτησης, ιδίως σχετικά με την έννοια της "ράτσας". "Εσύ ο ίδιος προέρχεσαι από μακρόβια οικογένεια", λέει ο Kay-Uwe Götz, ο οποίος γνωρίζει την ηλικία του πατέρα μου (103 ετών) και της γιαγιάς μου (106 ετών). Ο λόγος είναι οι μετατοπίσεις της συχνότητας των αλληλομόρφων που πιθανότατα συνέβησαν στον απομονωμένο μικρό πληθυσμό των ζωοτρόφων στα βουνά της Πελοποννήσου.

Excursus. Υγιάς λόγω γενετικού ελαττώματος.

Η θαλασσαιμία κατά της ελονοσίας

Ένα ελαττωματικό γονίδιο που προκαλείται από μετάλλαξη εμποδίζει το σχηματισμό ερυθρών αιμοσφαιρίων. Θαλασσαιμία (μεσογειακή αναιμία) ονομάζεται η ασθένεια που κάνει τους ανθρώπους σωματικά αδύναμους. Ωστόσο, οι φορείς αυτής της γονιδιακής μετάλλαξης έχουν μια παρενέργεια που τους δίνει ένα εξελικτικό πλεονέκτημα. Είναι ανθεκτικοί στην ελονοσία.

Η δυσανεξία στη λακτόζη, η δυσανεξία στο αλκοόλ και άλλες δυσανεξίες εξηγούνται ομοίως από γενετικές μεταλλάξεις και όχι από την κατοχή διαφορετικών γονιδίων.

Πώς εξαφανίστηκαν οι Νεάντερταλ;

Ο Homo sapiens έφτασε στην Ευρώπη πριν από περίπου 45.000 χρόνια. Οι Νεάντερταλ που ζούσαν ήδη εκεί δέχτηκαν έναν επισκέπτη. Το ζευγάρι μεταξύ Homo sapiens και Νεάντερταλ έχει αποδειχθεί. Το γονιδίωμα του σημερινού Homo sapiens περιέχει γονίδια του Νεάντερταλ (περίπου 2-3% γονιδιακή περιεκτικότητα). Στην Ασία, ο Homo sapiens συνάντησε τους ανθρώπους της Ντενίσοβα που ζούσαν εκεί. Το ζευγάρι μεταξύ Homo Sapiens και Denisova έχει επίσης αποδειχθεί εκεί (περίπου 3-4 % γονιδιακή αναλογία).

Δυστυχώς, η επίσκεψη του Homo sapiens δεν έφερε κάτι καλό μαζί της, γιατί 15.000 χρόνια αργότερα οι τελευταίοι Νεάντερταλ εξαφανίστηκαν. Μήπως οι Homo sapiens χρησιμοποίησαν βία ή έφεραν μαζί τους ιούς; Πολλά είναι ακόμη ασαφή. Οι Cosimo Posth και Johannes Krause (2023) αναφέρουν μια ηφαιστειακή καταστροφή πριν από 39.000 χρόνια. Ένα υπερηφαίστειο κοντά στο σημερινό όρος Βεζούβιος λέγεται ότι ήταν η αιτία της καταστροφής των Νεάντερταλ και των Homo sapiens της Κεντρικής Ευρώπης. Το ίδιο ισχύει και για την καταστροφή ολόκληρου του ιταλικού πληθυσμού. Ο επαναποικισμός της Κεντρικής Ευρώπης πραγματοποιήθηκε μετά το τέλος της τελευταίας παγετώδους περιόδου από μετανάστες από τη νότια Γαλλία και την Ιβηρική Χερσόνησο. Δηλαδή μετά από 20.000 χρόνια πριν. Η Ιταλία επαναποικίστηκε, επίσης κατά τη διάρκεια της εποχής των παγετώνων, από μετανάστες από τη σημερινή Ελλάδα και ολόκληρη την περιοχή των Βαλκανίων. Εκείνη την εποχή, ήταν δυνατή η διάσχιση της Αδριατικής με τα πόδια. Οι "νέοι Ιταλοί" εξαπλώθηκαν αργότερα στη βόρεια και δυτική Ευρώπη.

Οι πρώτοι πολιτισμοί Homo Sapiens στην Ευρώπη

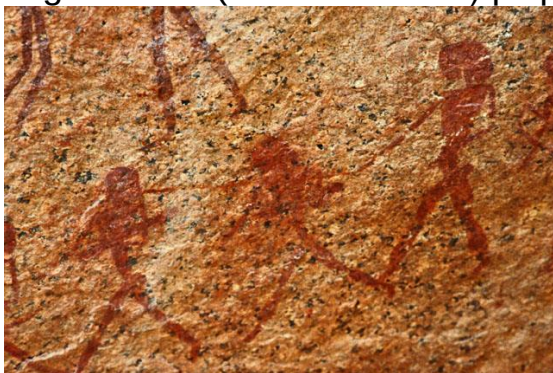
Οι Homo sapiens σε όλη την Ευρώπη ζούσαν ως κυνηγοί-συλλέκτες. Οι σημαντικότεροι πολιτισμοί τους με τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά τους, παρατίθενται χρονολογικά:

Aurignacian (40.000-28.000),

Gravettian (28.000-21.000) ειδώλια Αφροδίτης,

Solutréen (22.000-18.000) φύλλα και

Magdalenian (18.000-12.000) μικρολιθικές αιχμές

(<https://de.wikipedia.org/wiki/Faustkei>)

Γεωργική επανάσταση στη Μεσοποταμία

Μετά το τέλος της τελευταίας εποχής των παγετώνων στην Ευρώπη (115.000-11.000), πραγματοποιείται η γεωργική επανάσταση. Αυτή έλαβε χώρα στην περιοχή της ημισελήνου, στην γύρω περιοχή της σημερινής Μεσοποταμίας. Η καλύτερη και ασφαλέστερη παραγωγή τροφίμων οδήγησε επίσης σε μεγαλύτερη αύξηση του πληθυσμού. Και κάποια στιγμή δεν υπήρχαν πλέον αρκετά τρόφιμα για κατανάλωση. Επομένως, ένα μέρος του πληθυσμού αναζήτησε νέα μέρη για να ζήσει. Υπήρξαν δύο μεγάλα κύματα μετανάστευσης. Το πρώτο γύρω στο 6.000 π.Χ. και το δεύτερο γύρω στο 3.000 π.Χ.

Ο Johannes Krause περιγράφει αυτά τα δύο πιο πρόσφατα κύματα μετανάστευσης μετά το τέλος της Εποχής των Παγετώνων στο βιβλίο του "Το ταξίδι των γονιδίων μας". Είναι τεκμηριωμένα με αναλύσεις DNA και επομένως είναι πολύ κοντά στην αλήθεια:

-Γύρω στο 6.000 π.Χ., αγρότες (άνδρες και γυναίκες) από το δυτικό τμήμα της Μεσοποταμίας ήρθαν στην Ευρώπη μέσω της βαλκανικής οδού και συναντήθηκαν με τους εκεί από καιρό εγκατεστημένους κυνηγούς-συλλέκτες. Οι άνθρωποι στη δυτική και ανατολική Μεσοποταμία είχαν διαφορετικές συχνότητες γονιδιακών παραλλαγών.

-Από το ανατολικό τμήμα της Μεσοποταμίας, οι γεωργοί μετανάστευσαν προς τα βόρεια και συναντήθηκαν με τους κυνηγούς-συλλέκτες της βόρειας Ευρασίας στην περιοχή της στέπας, βορειοανατολικά της Μαύρης Θάλασσας.

Μεταξύ 6.000 και 3.000 π.Χ., οι άνθρωποι αξιοποίησαν τα νέα επιτεύγματα της γεωργικής επανάστασης και αύξησαν την ευημερία τους. Την περίοδο αυτή συνέβησαν επίσης πολλά πολιτιστικά. Πολλά είναι γνωστά για τους ευρωπαϊκούς πολιτισμούς της εποχής και οι γνώσεις αυτές διευρύνονται και συμπληρώνονται με τα νέα τεχνολογικά μέσα και τις βιολογικές μεθόδους.

-Γύρω στο 3.000 π.Χ., οι ιππείς μετανάστευσαν από την περιοχή της στέπας στην Ευρώπη με τα ζώα τους - σχεδόν αποκλειστικά άνδρες, όπως δείχνουν οι αναλύσεις του μιτοχονδριακού DNA. Αυτοί οι βοσκοί είναι απόγονοι των ανθρώπων (γεωργών) και των ιθαγενών της Βόρειας Ευρασίας που μετανάστευσαν εκεί από την ανατολική Μεσοποταμία γύρω στο 6.000 π.Χ. Ήρθαν και στην Ελλάδα, αλλά όχι στην Κρήτη. Έφεραν επίσης μαζί τους και τους θεούς τους και το πατριαρχικό κοινωνικό σύστημα. Το μητριαρχικό σύστημα της εποχής αντικαταστάθηκε. Όσον αφορά την Ελλάδα, οι βόρειοι Ευρασιάτες ήταν πολιτισμικά κατώτεροι από τον γηγενή προελληνικό πληθυσμό, τους Πελασγούς. Και ήταν πολεμοχαρείς. Μια σύγκριση των μινωικών και μυκηναϊκών ανακτόρων δείχνει, για να υπερβάλλουμε, τη διαφορά μεταξύ ενός πατριαρχικού και ενός μητριαρχικού συστήματος. Μεγάλα κάστρα προστατευμένα από πέτρινα τείχη στις Μυκήνες, ωραία και ανοιχτά ανάκτορα στην Κνωσό.

Excursus. 14.550 πόλεμοι τα τελευταία 3.500 χρόνια

Από τον Τρωικό Πόλεμο μέχρι σήμερα έχουν διεξαχθεί 14.550 πόλεμοι. Αυτό σημαίνει 415 ανά αιώνα ή 4-5 ανά έτος. Οι αρχαιολόγοι δεν μιλούν πλέον για τον

Homo Sapiens, τον σοφό άνθρωπο, αλλά για τον *Homo Necans*, τον δολοφόνο άνθρωπο.

Σχετίζεται αυτό με την εισαγωγή του πατριαρχικού συστήματος; Και αν ναι, δεν είναι ένας επαρκής λόγος για να σκεφτούμε την επαναφορά του μητριαρχικού συστήματος;

Συνοψίζοντας, ο ανθρώπινος αποικισμός της Ευρασίας (Ευρώπη και Ασία) μπορεί να περιγραφεί ως εξής:

-Πρώτα ήρθε ο *Homo Erectus*. Περίπου 1,5 εκατομμύριο χρόνια πριν. Από αυτούς προέκυψαν οι Νεάντερταλ στην Ευρώπη και οι Ντενίσοβαν στην Ασία.

-Ο *Homo Erectus* ζούσε επίσης στην Αφρική την ίδια εποχή. Ο *Homo sapiens* αναπτύχθηκε από αυτούς.

-Ο *Homo sapiens* έφτασε στη Μεσοποταμία (περιοχή της ημισελήνου) πριν από περίπου 70.000 χρόνια και από εκεί στην Ευρώπη και την Ασία πριν από περίπου 45.000 χρόνια.

-Μετά την άφιξη του *Homo sapiens*, χρειάστηκαν περίπου 15.000 χρόνια για να εξαφανιστούν εντελώς οι Νεάντερταλ.

-Από 30.000 χρόνια πριν, μόνο ο *Homo sapiens* ζει στη γη. Ως κυνηγοί-τροφοσυλλέκτες, ανέπτυξαν τους ακόλουθους πολιτισμούς μεταξύ 40.000 και 10.000 π.Χ.: Aurignacian, Gravettian, Solutrean και Magdalenian.

-Η γεωργική επανάσταση έλαβε χώρα γύρω στο 10.000 π.Χ.

-Γύρω στο 6.000 π.Χ., αγρότες από τη δυτική Μεσοποταμία ήρθαν στην Ευρώπη.

-Γύρω στο 6.000 π.Χ., αγρότες από την ανατολική Μεσοποταμία μετανάστευσαν μέχρι την Ινδία και τη Ρωσία.

-Οι Βόρειοι Ευρασιάτες έφτασαν στην Ευρώπη γύρω στο 3.000 π.Χ. Κυρίως άνδρες.

Η γενετική σύνθεση των Ευρωπαίων:

(1) Νεάντερταλ και των δύο φύλων,

(2) *Homo Sapiens*: κυνηγοί-συλλέκτες και των δύο φύλων,

(3) *Homo Sapiens*: Δυτικοί Μεσοποτάμιοι και των δύο φύλων,

(4) *Homo Sapiens*: Βόρειοι Ευρασιάτες (ρωσικές στέπες) σχεδόν αποκλειστικά άνδρες και

(5) *Homo Sapiens*: Ανατολικοί Μεσοποτάμιοι (πάνω από τις ρωσικές στέπες) σχεδόν αποκλειστικά άνδρες.

(6) *Denisova* από τις ρωσικές στέπες σχεδόν αποκλειστικά άνδρες.

Η γενετική σύνθεση των Ευρωπαίων δεν έχει αλλάξει σχεδόν καθόλου τα τελευταία χίλια χρόνια. Βέβαια, οι πόλεμοι και οι ανθρώπινες μεταναστεύσεις οδήγησαν σε

νέες αναμείξεις εντός της Ευρώπης. Εκτός από την αραβική επιρροή, η οποία έφερε κάποιες νέες γενετικές παραλλαγές στην Ιβηρική Χερσόνησο, δεν έχουν προστεθεί πολλά νέα. Η επιρροή των Οθωμανών, οι οποίοι έφθασαν μέχρι τη Βιέννη, μπορεί να αγνοηθεί. Οι Οθωμανοί ήταν, εκτός από ένα μικρό ποσοστό, γενετικά κυρίως Ευρωπαίοι. Οι λίγες εκατοντάδες χιλιάδες Κεντροασιάτες που νίκησαν τους βυζαντινούς λαούς στις αρχές της προηγούμενης χιλιετίας (1071) δεν μπορούν να είχαν σημαντική επίδραση στη γενετική σύνθεση του πολυεθνικού πληθυσμού της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας που αριθμούσε 18 εκατομμύρια άτομα.

Γενικά, μπορεί να ειπωθεί ότι οι στρατιωτικές κατακτήσεις οδηγούν στη υποδούλωση των λαών. Οι κατακτημένοι λαοί χάνουν την ελευθερία τους και ίσως τη θρησκεία και τη γλώσσα τους. Ποτέ όμως δεν χάνουν την προέλευσή τους. Την καταγωγή τους. Πριν από εκατό χρόνια, η πλαστογράφηση της καταγωγής ήταν οργανωμένη και πραγματοποιούνταν από το κράτος. Η ανταλλαγή πληθυσμών μεταξύ Τουρκίας και Ελλάδας ήταν μια τέτοια αλλοίωση της ταυτότητας. Η διόρθωσή της θα εξυπηρετούσε την ειρήνη στην περιοχή του Αιγαίου. Η διόρθωση είναι δυνατή σήμερα. Χάρη στην ανάλυση του DNA. Με βάση την εξέλιξη, ο καθένας έχει έντονη την ανάγκη να γνωρίζει από πού προέρχεται και ποιοι είναι οι γονείς και οι πρόγονοί του. Γνωρίζουμε τις επιθυμίες πολλών υιοθετημένων παιδιών. Τι γίνεται λοιπόν τώρα; Πώς αντιμετωπίζουμε εμείς, Έλληνες και Τούρκοι, το πρόβλημα της ανταλλαγής πληθυσμών; Δεν θέλουμε να μάθουμε τι ακριβώς συνέβη τότε;

Γένεση του πολιτισμού

Η πολιτισμική ιστορία της ανθρωπότητας αρχίζει επίσης με τη δημιουργία μικρών ομάδων. Σε μια ενιαία ομάδα αναπτύχθηκε η αίσθηση της συντροφικότητας. Ωστόσο, οι ανθρώπινες ομάδες ως τέτοιες δεν εμπιστεύονταν η μία την άλλη. Κάθε ομάδα έβλεπε την άλλη με καχυποψία και θεωρούσε την άλλη ως πιθανό κίνδυνο. Ως αποτέλεσμα, προσπάθησαν να προστατευτούν θέτοντας όρια. Η αντιμετώπιση του άλλου ως επικίνδυνου ονομάζεται ξενοφοβία. Ωστόσο, αποδείχθηκε ότι οι ξενοφοβικοί *Homo sapiens* είχαν περισσότερες πιθανότητες επιβίωσης. Επομένως, η ξενοφοβία έχει γενετικά αίτια. Εντούτοις, μπορεί να ελαχιστοποιηθεί με εξωτερικές επιδράσεις, όπως η καλύτερη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των ομάδων.

Οι *Homo sapiens* πέρασαν πάνω από 20.000 χρόνια στην εύφορη περιοχή της "ημισελήνου", μια εκτεταμένη περιοχή γύρω από τη Μεσοποταμία, πριν φτάσουν στην Ευρώπη. Εκεί εγκαταστάθηκαν. Όλα όσα χρειάζονταν για να ζήσουν μπορούσαν να βρεθούν σε κοντινή απόσταση. Το κυνήγι και η συλλογή δεν έπαιζαν πλέον τόσο σημαντικό ρόλο. Όμως, οι άνθρωποι βρέθηκαν τώρα αντιμέτωποι με την ανάγκη να προσαρμοστούν στη ζωή ως άνθρωποι με μόνιμη κατοικία. Αυτό σήμαινε ότι έπρεπε να μάθουν να ζουν μαζί με τους άλλους. Με άλλα λόγια, έπρεπε να τηρούνται κανόνες τάξης, όπως δείχνουν τα ακόλουθα παραδείγματα: Δεν πρέπει να πετάτε τα σκουπίδια σας στον κήπο του γείτονα ή να κλέβετε από άλλους ανθρώπους. Πρέπει να συνεισφέρετε στο κοινό καλό (π.χ. να καθαρίζετε μαζί το δάσος, να χτίζετε καλύβες).

Γένεση Θεού

Αυτοί οι κανόνες τάξης είχαν δημιουργηθεί από έναν έξυπνο θνητό, αλλά για να εξασφαλιστεί η εφαρμογή και η εποπτεία τους, έπρεπε να εφευρεθεί μια υπεράνθρωπη, φοβίζουσα δύναμη ως δημιουργός τους. Κατά συνέπεια, ο άνθρωπος επινόησε τη μορφή του Θεού: μια αόρατη δύναμη που ακούει και βλέπει τα πάντα και κρίνει και καταδικάζει τους ανθρώπους ανάλογα με τις πράξεις τους. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την ευλογία του Θεού για τα λειτουργικά μέλη της ομάδας, αλλά και την τιμωρία του Θεού για τα μη λειτουργικά μέλη της ομάδας. Από μόνη της, η εφεύρεση μιας υπερφυσικής δύναμης που ρυθμίζει την ανθρώπινη συνύπαρξη ήταν μια καλή ιδέα. Θα μπορούσε κανείς να τη σκεφτεί ως ένα είδος "συντάγματος για την ομάδα". Ωστόσο, όταν αργότερα προστέθηκαν η κόλαση και ο παράδεισος ως σύστημα τιμωρίας και ανταμοιβής, αυτό το σύστημα κανόνων πήρε μια διαφορετική διάσταση. Η δικαιοσύνη κρίνεται στο όνομα των κρίσεων του Θεού, π.χ. της έσχατης κρίσης. Οι προσαρμοστές, δηλαδή οι πιστοί, ανταμείβονται με την είσοδο στον παράδεισο, ενώ οι μη προσαρμοστές, δηλαδή οι παραβάτες των κανόνων, είναι πολύ πιθανό να καταλήξουν στην κόλαση. Από τότε, οι άνθρωποι στη γη υπομένουν κάθε αδικία και παρηγορούνται με την πεποίθηση ότι θα βιώσουν τη δικαιοσύνη στον παράδεισο.

Όπως έχω ήδη πει, τα παραπάνω σχόλιά μου για την προέλευση της θρησκείας είναι πολύ γενικευμένα. Το αν όλες οι θρησκείες προήλθαν με αυτόν τον τρόπο είναι πέρα από τις γνώσεις μου και θα ήταν υπερβολικό σε αυτό το πλαίσιο. Αλλά δεν υπάρχει καμία αμφιβολία, τουλάχιστον για μένα ως επιστήμονα, ότι οι άνθρωποι δημιούργησαν μια θεϊκή, υπερφυσική δύναμη και ότι οι άνθρωποι δεν προέκυψαν από μια δημιουργική διαδικασία.

Θεολόγος Llull: Υπάρχει μόνο ένας Θεός.

Ο Καταλανός φιλόσοφος και θεολόγος Ramon Llull (1232-1316) χρησιμοποίησε την επιστήμη και τη μέθοδο του συλλογισμού για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι τρεις μονοθεϊστικές θρησκείες τιμούν τον ίδιο Θεό. Έμαθε αραβικά και εβραϊκά και θέλησε να προσηλυτίσει μουσουλμάνους και εβραίους στον καθολικισμό. Δεν τα κατάφερε. Στην Τύνιδα λέγεται μάλιστα ότι τον λιθοβόλησαν μέχρι θανάτου επειδή επέκρινε το Ισλάμ. Αλλά η ιδέα ότι όλοι οι πιστοί τιμούν τον ίδιο Θεό θα μπορούσε να μας φέρει πιο κοντά. Διότι και η σημερινή επιστήμη θα συμφωνούσε με αυτό. Η επιστήμη έχει αποδείξει ότι όλα άρχισαν να κυλούν με μια μεγάλη έκρηξη πριν από περίπου 13,8 δισεκατομμύρια χρόνια, αλλά ΠΟΙΟΣ πυροδότησε τη βόμβα παραμένει μυστήριο ακόμη και για την επιστήμη. Οι αρχαίοι Έλληνες μάς οφείλουν και σε αυτό το θέμα μια απάντηση. Είπαν: "Στην αρχή ήταν το χάος. Από αυτό προέκυψαν η Γαία και ο Έρως... κ.λπ.". Αλλά ΠΟΙΟΣ δημιούργησε το χάος;

Όσο η επιστήμη δεν μπορεί να απαντήσει σε αυτό το ερώτημα, δεν θα πρέπει να κάνει μεγάλο θόρυβο για την ύπαρξη ή ανυπαρξία του Θεού. Η επιστήμη πρέπει να παρέχει αποδείξεις. Ο πιστός δεν το κάνει. Θα ήθελα όμως να θέσω στους πιστούς μια ερώτηση: Γιατί δεν μείναμε στον Δία;

Ο σημερινός άνθρωπος

Ο καλύτερος άνθρωπος θα ήθελε να είναι ο κάθε άνθρωπος. Όπως η γη χωρίζεται σε διαφορετικές ηπείρους, έτσι και οι άνθρωποι χωρίζονται: σε Ευρωπαίους, Αφρικανούς, Ασιάτες κ.ο.κ. Επιπλέον, οι ήπειροι υποδιαιρούνται σε κράτη με τους συγκεκριμένους κατοίκους τους. Ωστόσο, αυτή η "αθώα" κατηγοριοποίηση έχει τις παγίδες της. Οι Ευρωπαίοι, για παράδειγμα, ισχυρίζονται ότι είναι καλύτεροι από τους Αφρικανούς. Σχεδόν κάθε έθνος -αν όχι όλα- ισχυρίζεται ότι είναι πιο πολύτιμο και ανώτερο από οποιοδήποτε άλλο. Ίσως αυτό γίνεται για να ενισχυθεί η αίσθηση του ανήκειν, ίσως - και κατά τη γνώμη μου αυτό είναι πιο πιθανό - γίνεται για να επιβληθούν οι δικές τους αξίες σε άλλα έθνη.

Ο άκαρδος άνθρωπος του Άουσβιτς. Καθώς γράφω αυτές τις γραμμές, στο Άουσβιτς πραγματοποιείται η εκδήλωση μνήμης για την 75η επέτειο της απελευθέρωσης του ναζιστικού στρατοπέδου συγκέντρωσης. Οι επιζώντες του Ολοκαυτώματος που παρευρίσκονταν εκεί ανησυχούσαν έντονα για την αναζωπύρωση του αντισημιτισμού και του ρατσισμού στην Ενωμένη Γερμανία. "Μην αδιαφορείτε!" και "Αυτό δεν πρέπει να ξανασυμβεί ποτέ!" ήταν το μήνυμα των ηλικιωμένων επιζώντων προς τη νέα γενιά. "Η παράλογη και παρανοϊκή ιδέα μιας ανώτερης φυλής, σε συνδυασμό με την παρανοϊκή προσπάθεια υποταγής των ανθρώπων που χαρακτηρίζονται ως κατώτεροι, ακόμη και της εξόντωσής τους, πρέπει να καταπολεμηθεί με σκληρά, νόμιμα μέσα". Αυτή ήταν η έκκληση ενός ομιλητή, ο οποίος ζήτησε να μην αρκούν οι άσπρες ποινές, αλλά μόνο οι αυστηρές ποινές.

Το άτομο που προσανατολίζεται στο μέλλον. Ο συγγραφέας Harari πιστοποιεί τις μεγάλες ικανότητες του Homo sapiens. Δυστυχώς, και προς τις δύο κατευθύνσεις: τόσο προς τη δημιουργική όσο και προς την καταστρεπτική. Εναπόκειται σε εμάς τους ανθρώπους να προωθήσουμε τα δημιουργικά χαρακτηριστικά και να περιορίσουμε τα καταστροφικά. Αυτό είναι απαραίτητο ενόψει των πολλών σκληρών ένοπλων συγκρούσεων και των εκτοπισμών εθνοτήτων, καθώς και της κλιματικής αλλαγής και των λιμών. Διότι, αν αυτό συνεχιστεί, ο Homo sapiens ενδέχεται σύντομα να έχει τελειώσει την εποχή του. Τι μπορούμε λοιπόν να κάνουμε; Ποια συμβολή μπορεί να έχει ο καθένας μας στο να τεθεί υπό έλεγχο το καταστροφικό δυναμικό της ανθρωπότητας; Για την περίπλοκη σχέση μεταξύ των δύο λαών της Ελλάδας και της Τουρκίας, προσωπικά αναρωτιέμαι: Τι μπορώ να κάνω; Τι μπορούν να κάνουν οι Έλληνες και οι Τούρκοι; Τι μπορεί να κάνει το ελληνικό και το τουρκικό κράτος, ως κρατική οντότητα, για να αμβλύνει αυτές τις εντάσεις; Και τι μπορούν να κάνουν οι λαοί ολόκληρης της περιοχής της Μεσογείου από κοινού για να ζήσουν σε ειρηνική συνύπαρξη; Σε ένα άρθρο που δημοσιεύθηκε στο ελληνογερμανικό περιοδικό EPMHS-HERMES, περιέγραψα το σχέδιο Homo sapiens του Αιγαίου από αυτή την άποψη.

Ταυτότητα.

"Ποιος είμαι εγώ και αν ναι πόσοι" είναι ο τίτλος ενός βιβλίου του Richard David Precht. Σε σχέση με την ταυτότητα, το ερώτημα αυτό είναι δικαιολογημένο. Έχει ένα άτομο μία ή περισσότερες ταυτότητες; Εγώ θεωρώ ότι κάθε άτομο έχει μόνο μία ταυτότητα. Όπως ακριβώς κάθε άτομο έχει μια ζωή. Και όπως η ζωή

εξελίσσεται συνεχώς και αλλάζει συνεχώς, έτσι και η ταυτότητα εξελίσσεται συνεχώς και συμπληρώνεται συνεχώς. Για παράδειγμα, όσον αφορά εμένα, γεννήθηκα, όπως ο Ερμής, σε μια σπηλιά στους πρόποδες του Πάρνωνα, σε ένα λόφο με το χαρακτηριστικό όνομα "Καρακοβούνι" (= το βουνό του μικρού Καρρά). Το χωριό μου είναι ο Άγιος Πέτρος, στην Αρκαδία, στην Πελοπόννησο στην Ελλάδα. Γεννήθηκα λοιπόν ως σπηλαίο-αδελφός του Ερμή. Επίσης είμαι Αγιωπετρίτης, Αρκάς, Πελοποννήσιος και Έλληνας. Ένα χρόνο μετά τη γέννησή μου, βαφτίστηκα και έτσι απέκτησα τη χριστιανική ορθόδοξη ταυτότητα. Μετά ήρθε η φοιτητική ταυτότητα και ακολούθησαν πολλές άλλες. Η τελευταία είναι η ταυτότητα του παππού, . Συνεχώς προστίθεται μια νέα. Αλλά καμία από τις ταυτότητες που έχω ήδη βιώσει δεν μπορεί να σβηστεί. Εξακολουθώ να είμαι Αρκάς, παρόλο που είμαι Στουτγαρδίτης εδώ και σχεδόν 60 χρόνια. Και παραμένω Έλληνας, παρόλο που με δική μου θέληση έγινα Γερμανοέλληνας.

Μπορείς να αποκτήσεις ταυτότητα ακόμη και μέσω πρόσθετων γνώσεων. Ιστορικά, για παράδειγμα, οι άνθρωποι που ζουν στις ακτές της Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας έχουν κοινό παρελθόν και κοινούς προγόνους. Η θάλασσα και το εμπόριο έχουν κρατήσει τους ανθρώπους κοντά. Επομένως, είμαι επίσης Μεσογειακός. Το κοινό παρελθόν δεν μπορεί να αμφισβητηθεί στους λαούς ανατολικά και δυτικά του Αιγαίου.

Ανεξάρτητα από αυτό, σημαντικό ρόλο παίζει και η έμφαση της μερικής ταυτότητας. Για παράδειγμα, πότε είναι κανείς χριστιανός, δημοκράτης, γενετιστής, Γερμανός ή Έλληνας; Υπάρχει ένας βασικός ορισμός ή είναι απλώς θέμα προσωπικού συναισθήματος; Σίγουρα πρόκειται για ένα μείγμα και των δύο. Και κατά τη γνώμη μου, εντελώς αβάσιμα, τα προσωπικά συναισθήματα παίζουν πολύ μεγαλύτερο ρόλο. Το να είμαι χριστιανός, μουσουλμάνος ή εβραίος σημαίνει να αγαπώ τον πλησίον μου. Μπορεί κάποιος να αυτοπροσδιορίζεται ως χριστιανός χωρίς να αγαπά τον πλησίον του; Ή πότε είναι κάποιος Έλληνας; Αρκεί που οι γονείς του είναι Έλληνες; Ναι. Είναι αρκετό. Αλλά μόνο για εκείνους που δεν πήγαν σχολείο. Από έναν απόφοιτο λυκείου θα έπρεπε να περιμένουμε λίγο περισσότερες γνώσεις. Τα βασικά στοιχεία της ελληνικής ιστορίας, για παράδειγμα. Η σημασία της εθνικής ταυτότητας, εν προκειμένω της ελληνικής, υποβαθμίζεται από πολλούς ανθρώπους λόγω των κακών εμπειριών τους από τον εθνικοσοσιαλισμό. Γι' αυτό και οι άνθρωποι δεν μιλούν γι' αυτό. Δεν είναι κοινωνικά αποδεκτό, ας πούμε. Είναι κάτι αρνητικό. Το ίδιο ισχύει και για τη θρησκευτική ταυτότητα. Είναι κατανοητό ότι και οι δύο όροι έχουν αρνητική χροιά. Αν μελετήσουμε την ιστορία, πολλές κακοτυχίες έχουν συμβεί εξαιτίας αυτών των δύο ταυτοτήτων. Παρόλο που τα άτομα δεν μπορούν να κάνουν απολύτως τίποτα για το γεγονός ότι έχουν αυτή ή εκείνη την εθνική, αυτή ή εκείνη τη θρησκευτική ταυτότητα, εντούτοις τιμωρούνται, κυνηγιούνται, εκδιώκονται και σκοτώνονται εξαιτίας αυτών. Τα τρία βιβλία: "Η καταγωγή της Ευρώπης" του Bernhard Braun, "Η Μεσόγειος" του David Abulafia και "Φυγή" του Andreas Kossert, είναι γεμάτα από τέτοιες σκληρές ιστορίες. Και δυστυχώς, οι ιστορίες αυτές συνεχίζονται ακόμη και σήμερα. Αυτό γεννά το ερώτημα αν η επιστήμη έκανε τα πάντα στο παρελθόν ή κάνει ακόμα και σήμερα τα πάντα για να διδάξει στους ανθρώπους την αλήθεια για το δήθεν "ίδιο" αίμα ή τις "δήθεν" διαφορετικές θρησκείες.

Ρατσισμός

Το θέμα μου εδώ δεν είναι να αποδείξω την κοινή καταγωγή αυτών των ανθρώπων, αλλά να αντικρούσω τους ισχυρισμούς περί ομοιογενούς καθαρής καταγωγής ενός λαού. Η γενετική, χάρη στην ανάλυση του DNA, έχει βάλει τέλος στον μύθο του "ίδιου αίματος", ο οποίος έχει προκαλέσει μεγάλη ζημιά στην ανθρωπότητα ανά τους αιώνες και μέχρι τον 20ό αιώνα. Η γενετική επιστήμη έδωσε έτσι αποτελεσματικές απαντήσεις τόσο στους ρατσιστές όσο και στους εθνικιστές. Οι διαφορές μεταξύ των λαών είναι καθαρά πολιτισμικές και γεωγραφικές. Η γλώσσα, η θρησκεία, ο Βόρειος Πόλος, η Κεντρική Αφρική, οι απόψεις για τη ζωή. Ο ρατσισμός ως ιδεολογία στερείται κάθε βιολογικής βάσης. Καμία ράτσα κανένας ρατσισμός. Ο εθνικισμός σε σχέση με την έννοια του "ίδιου αίματος" στερείται επίσης βιολογικής βάσης.

Είμαστε όλοι Αφρικανοί. Όλοι προερχόμαστε από τον αφρικανικό πληθυσμό προέλευσης. Κάθε πληθυσμός ορίζεται από τον αριθμό των ατόμων του και τη γενετική του ποικιλομορφία. Η γενετική ποικιλομορφία προκαλείται από τη διαφορετική ισχύ των γονιδιακών επιδράσεων. Ένα γονίδιο έχει πολλές γονιδιακές παραλλαγές. Εάν όλες οι γονιδιακές παραλλαγές είναι παρούσες σε έναν πληθυσμό, τότε η γενετική πληθυσμιακή διακύμανση είναι η μεγαλύτερη. Δηλαδή, όταν είναι παρούσες όλες οι καλές, όλες οι κακές, όλες οι εξαιρετικά καλές και όλες οι εξαιρετικά κακές γονιδιακές παραλλαγές όλων των γονιδίων. Και στον πληθυσμό του *Homo sapiens* στην Αφρική υπήρχαν όλες αυτές οι γονιδιακές παραλλαγές, γι' αυτό και είχε τη μέγιστη διακύμανση.

Όταν οι πρώτοι *Homo sapiens* ξεκίνησαν από την Αφρική για να κατακτήσουν τον κόσμο, ήταν μόνο ένα μικρό μέρος του αφρικανικού πληθυσμού. Αυτό μετανάστευσε στη Μεσοποταμία. Έτσι, δεν υπήρχαν όλες οι γονιδιακές παραλλαγές ή όλες οι γονιδιακές παραλλαγές με την ίδια συχνότητα. Ας σκεφτούμε το συμβολικό γονίδιο του ζαριού με τις έξι πλευρές του ζαριού. Η γενετική ποικιλομορφία του ανθρώπινου πληθυσμού στη Μεσοποταμία ήταν επομένως κάπως στενότερη από εκείνη του αρχικού αφρικανικού πληθυσμού. Από τη Μέση Ανατολή, μόνο ένα μικρό μέρος του ανθρώπινου πληθυσμού μετανάστευσε περαιτέρω προς την Ευρώπη, ένα άλλο μέρος περαιτέρω προς την Ινδία και ένα ακόμη μέρος περαιτέρω προς το βορρά. Και κάθε φορά, δεν υπήρχαν όλες οι γονιδιακές παραλλαγές ή με την ίδια συχνότητα. Γενικά, μπορούμε να πούμε ότι οι νέοι πληθυσμοί που ακολουθούν χάνουν την ποικιλομορφία. Φυσικά, προκύπτουν επίσης νέες γονιδιακές παραλλαγές, για παράδειγμα μέσω μεταλλάξεων, ή η συχνότητα των υπαρχουσών γονιδιακών παραλλαγών γίνεται ισχυρότερη ή ασθενέστερη, για παράδειγμα μέσω γεωγραφικών προσαρμογών (εξελεκτικό πλεονέκτημα). Αλλά οι γονιδιακές παραλλαγές από τον "μητρικό πληθυσμό" που δεν πήραμε μαζί μας δεν μπορούν να αντικατασταθούν.

Παρόλο που όλοι αυτοί οι υποπληθυσμοί είναι γενετικά 99,9% ίδιοι, παρουσιάζουν μικρές τυχαίες διαφορές στις συχνότητες των γονιδιακών παραλλαγών. Οι ψευδογενετιστές του ναζιστικού καθεστώτος έβλεπαν μια ράτσα πίσω από κάθε

ορατή (φαινοτυπική) διαφορά. Κανείς όμως δεν μπορεί να πει τι είναι η ράτσα. Πώς ορίζεται βιολογικά.

Ο εθνικισμός είναι κάτι παρόμοιο με τον ρατσισμό, αλλά όχι το ίδιο

Η συνύπαρξη των ανθρώπων σε ομάδες/έθνη προωθείται από την εξέλιξη. Ακριβώς όπως και η ξеноφοβία. Αυτό σημαίνει ότι οι συγκρούσεις μεταξύ ομάδων/εθνών μπορούν επίσης να εξηγηθούν από την εξέλιξη. Εάν μια ομάδα αισθάνεται ότι απειλείται, γίνεται επιθετική. Προβάλλει αντίσταση. Και μια ομάδα αντιλαμβάνεται ένα γεγονός ως απειλή αν υποθέτει ότι αυτό θα θέσει σε κίνδυνο τη δική της ύπαρξη. Στην αρχή της ανθρώπινης μετανάστευσης από την Αφρική, οι ομάδες ήταν σχετικά μικρές. Δεν ξεπερνούσαν τα 150 μέλη. Οι άνθρωποι φρόντιζαν να κρατούν την ομάδα διαχειρίσιμη. Εκείνη την εποχή, τα απλά μέσα αρκούσαν για να εξασφαλίσουν την επιβίωση της ομάδας. Για παράδειγμα, η υπεράσπιση των πηγών νερού και των περιοχών με τροφή από τους ξένους. Στη συνέχεια οι ομάδες γίνονταν όλο και μεγαλύτερες. Και τα μέσα άμυνας έγιναν πιο επικίνδυνα. Και σήμερα, δυστυχώς, έχουμε την ατομική βόμβα.

Και κάποια στιγμή, δεν επρόκειτο μόνο για την άμυνα και την επιβίωση, αλλά και για την καταστροφή των ξένων. Όλα σύμφωνα με το σύνθημα: Ο θάνατός σου είναι η ζωή μου. Αυτό το σύνθημα, μόνο ελαφρώς τροποποιημένο, ισχύει δυστυχώς ακόμα και σήμερα: η φτωχοποίησή σου είναι η ευημερία μου, ή όπως το έθεσε ο Μπέρτολτ Μπρεχτ: "Αν δεν ήμουν εγώ φτωχός, δεν θα ήσουν εσύ πλούσιος". Και προκειμένου να σώσουν αυτή την ευημερία, ομάδες, τώρα πια κράτη, σχηματίζουν συμμαχίες. Οι οποίες είναι πολλές. Το ΝΑΤΟ, η ΕΕ, ο Ελεύθερος Κόσμος, η Κίνα και η Ρωσία και άλλες συμμαχίες σχεδιάζονται. Γιατί αυτό οδηγεί στο σχηματισμό ενός πολύ μεγάλου και ενιαίου κράτους. Του παγκόσμιου κράτους. Το αν αυτό μπορεί ποτέ να επιτευχθεί δεν μπορεί να προβλεφθεί προς το παρόν. Ο κίνδυνος είναι πολύ μεγάλος ότι οι άνθρωποι θα αλληλοσκοτωθούν στο δρόμο προς τα εκεί. Κάτι που σίγουρα δεν θα ήταν καταστροφή για τα υπόλοιπα έμψυχα όντα σε αυτή τη γη. Αλλά όπως λέει ο φιλόσοφος Gerald Hüther: "Ακόμα κι αν καταστραφούμε, κάτι θα παραμείνει ζωντανό. Και μετά από μερικά εκατομμύρια χρόνια, ο άνθρωπος 2.0 θα ξεκινήσει πάλι από την αρχή. Και ελπίζουμε ότι θα τα πάει καλύτερα με τη φύση από τον προκάτοχό του 1.0.

7 Καταπολέμηση του εθνικισμού με τη γενετική

Κοινή προέλευση

Μου αρέσει η προσπάθεια του Καθολικού Ramon Llull να ενώσει τις τρεις θρησκείες. Κάτι παρόμοιο θα μπορούσε να εξεταστεί για την καταπολέμηση του εθνικισμού. Για παράδειγμα, κάνοντάς μας να συνειδητοποιήσουμε ότι έχουμε κοινή καταγωγή. Με άλλα λόγια, την ίδια καταγωγή και τα ίδια γονίδια. Με την πάροδο των χιλιετιών, οι μεταλλάξεις δημιούργησαν νέες παραλλαγές γονιδίων. Γονιδιακές παραλλαγές που μπορούσαν να προσαρμοστούν καλύτερα στις διαφορετικές κλιματικές και γεωγραφικές περιβαλλοντικές συνθήκες. Αυτές επικράτησαν (θεωρία της εξέλιξης). Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει λίγη μελανίνη στο δέρμα στις βόρειες και νότιες περιοχές της γης και πολύ στις περιοχές του ισημερινού, οι οποίες είναι εκτεθειμένες στις υπεριώδεις ακτίνες.

Αν πάμε x γενιές πίσω, οι άνθρωποι στην Ευρώπη κατάγονται από την ίδια μητέρα. Και επιπλέον, τα τελευταία 10.000 χρόνια, οι πόλεμοι και οι μεταναστευτικές κινήσεις έχουν προκαλέσει μεγάλη ανάμειξη. Το ίδιο ισχύει και για την περιοχή της Μεσογείου, του Αιγαίου και κάθε άλλη περιοχή του κόσμου. Όσο μικρότερη είναι η περιοχή, π.χ. ένα νησί, τόσο πιο ομοιογενής είναι η γενετική μίξη. Αυτό σημαίνει ότι οι άνθρωποι από την ίδια περιοχή έχουν περισσότερες πιθανότητες να έχουν τη μία ή την άλλη γονιδιακή παραλλαγή από ό,τι οι άνθρωποι από απομακρυσμένες περιοχές. Για παράδειγμα, το ύψος των Ευρωπαίων είναι υψηλότερο από εκείνο των Νοτιοανατολικών Ασιατών. Αν υποθέσουμε ότι το γονίδιο για το ύψος είναι ένας κύβος και οι πλευρές 1,2,3,4,5,6 είναι οι γονιδιακές παραλλαγές, τότε οι Ευρωπαίοι θα έχουν συχνότερα τις παραλλαγές 5 και 6 και οι Νοτιοανατολικοί Ασιάτες θα έχουν συχνότερα τις παραλλαγές 1 και 2.

Οι κοντοί άνθρωποι χρειάζονται λιγότερη τροφή για να επιβιώσουν από ό,τι οι ψηλοί. Κατά τη διάρκεια μακρών περιόδων πείνας, ήταν εξαιρετικά δύσκολο για τους ψηλούς ανθρώπους να επιβιώσουν. Οι μικροί άνθρωποι τα κατάφερναν ευκολότερα. Με άλλα λόγια, ένα εξελικτικό πλεονέκτημα για τους μικρούς ανθρώπους κατά τη διάρκεια παρατεταμένων ελλείψεων τροφής. Στην Ευρώπη, οι συνθήκες διατροφής ήταν προφανώς καλές. Όλοι οι άνθρωποι μπορούσαν να επιβιώσουν εκεί, ανεξάρτητα από το αν ήταν κοντοί ή ψηλοί. Αλλά οι γυναίκες έβρισκαν τους ψηλούς άνδρες πιο ελκυστικούς. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να περάσουν πάνω από το μέσο όρο οι παραλλαγές 5 και 6.

Η γενετική του DNA είναι μια σχετικά νέα επιστήμη. Έχει μόλις συμπληρώσει 20 χρόνια ζωής. Νέα ευρήματα δημοσιεύονται κάθε μήνα, ακόμη και κάθε εβδομάδα. Δεν υπάρχουν δύο άνθρωποι με το ίδιο γονιδίωμα. Ούτε μεταξύ των σχεδόν 8 δισεκατομμυρίων ανθρώπων που ζουν σήμερα ούτε μεταξύ των περισσότερων από 100 δισεκατομμυρίων που έχουν ζήσει μέχρι σήμερα. Ούτε καν οι πανομοιότυποι δίδυμοι δεν είναι 100% πανομοιότυποι.

Κάθε παιδί λαμβάνει ένα τυχαίο μείγμα γονιδίων σε έναν τυχαίο συνδυασμό γονιδίων από το σπέρμα του πατέρα. Και το ίδιο συμβαίνει και με το ωάριο της μητέρας. Με σχεδόν 20.000 ενεργά (κωδικοποιημένα με πρωτεΐνες) γονίδια και

εξίσου πολλά ανενεργά, είναι αδύνατον δύο παιδιά να έχουν τις ίδιες γονιδιακές παραλλαγές και τον ίδιο συνδυασμό γονιδίων. Σύμφωνα με τις τρέχουσες επιστημονικές γνώσεις, ορισμένοι συνδυασμοί γονιδίων είναι υπεύθυνοι για ορισμένες εξαιρετικές ικανότητες, π.χ. την ευφυΐα. Και αυτοί οι συνδυασμοί γονιδίων βρίσκονται διάσπαρτοι σε όλους τους λαούς και σε όλες τις κοινωνικές τάξεις. Επομένως, δεν υπάρχει γεωγραφική ή τοπική συσσώρευση. Αποδίδουν πλήρως όταν οι εξωτερικές συνθήκες, συνήθως η εκπαίδευση, η διατροφή και η υγεία, είναι κατάλληλες. Σε ορισμένα αθλήματα, π.χ. ποδόσφαιρο και μπάσκετ, οι εξωτερικές συνθήκες είναι λίγο πολύ οι ίδιες παγκοσμίως. Και έτσι παίκτες από φτωχότερο περιβάλλον, όπως ο Γιάννης Αντετοκούνμπο ή ο Ντιέγκο Μαραντόνα, μπορούν να αναπτύξουν ευκολότερα τις γενετικές τους ικανότητες.

Όταν συνειδητοποιείς όλα αυτά, αναρωτιέσαι γιατί οι άνθρωποι εξακολουθούν να πιστεύουν σε μια ιδεολογία ράτσας και εθνικισμού. Υπάρχουν άνθρωποι που ισχυρίζονται ότι είναι άμεσοι απόγονοι του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Άλλοι ισχυρίζονται ότι είναι άμεσοι απόγονοι του Τζένγκις Χαν. Και άλλοι πάλι ισχυρίζονται ότι είναι ένας εκλεκτός λαός του Θεού. Και οι Ναζί με τη φυλετική τους ιδεολογία οδήγησαν την ανθρωπότητα στην καταστροφή. Η γενετική επιστήμη λέει σε όλους τους το εξής: όλοι μας κατάγομαστε από μια μαϊμού. Και χάρη στην ανάλυση DNA, αυτό μπορεί επίσης να αποδειχθεί.

Από την αποκωδικοποίηση του γονιδιώματος (2003) και λόγω της απλής και ανέξοδης εφαρμογής των αναλύσεων DNA, η γενετική επιστήμη μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μέσο επίλυσης κοινωνικών προβλημάτων. Ναι, υπάρχουν άνθρωποι που ήταν τυχεροί όταν γεννήθηκαν. Και άλλοι είναι δυστυχώς άτυχοι. Δεν γεννιούνται όλοι ίσοι. Όχι μόνο οικονομικά, αλλά και γενετικά. Και οι δύο κατηγορίες, οι ευνοημένοι και οι μειονεκτούντες, εμφανίζονται σε όλους τους λαούς και με την ίδια συχνότητα. Υπάρχουν λοιπόν άνθρωποι που έχουν γενετικό πλεονέκτημα ή μειονέκτημα. Μεμονωμένα άτομα. Αλλά όχι λαοί. Η Kathrin Paige Harden περιγράφει στο βιβλίο της *The Genetic Lottery* (Η γενετική λοταρία) γιατί το DNA είναι σημαντικό για την κοινωνική ισότητα. Η κοινωνία πρέπει πάντα να προσπαθεί να βοηθήσει τους γενετικά μειονεκτούντες, λαμβάνοντας τα κατάλληλα μέτρα για την εξίσωση ή τη διόρθωσή τους. Αυτό άλλωστε συνιστούσε και ο μη γενετιστής Πλάτωνας πριν από δυόμισι χιλιάδες χρόνια. Κάντε λοιπόν λίγο παραπάνω για τους λιγότερο ικανούς. Αυτή η γνώση του DNA πρέπει να διδαχθεί προσεκτικά στους ανθρώπους και να απαιτηθεί μεγαλύτερη συνεισφορά στο κοινό καλό της κοινωνίας με βάση την κερδοφορία της γενετικής λοταρίας.

Στην ιατρική, η γνώση DNA είναι χρήσιμη. Μπορούν να εντοπιστούν ελαττωματικά γονίδια και πολλά άλλα. Όταν επισκεπτόμαστε τον γιατρό, συχνά μας ρωτούν αν οι γονείς ή οι παππούδες μας είχαν κάποια γενετική ασθένεια. Θα ήταν καλό αν όλοι γνώριζαν τους γονείς τους. Και όχι μόνο εξαιτίας μιας επίσκεψης στον γιατρό. Είναι ανθρώπινη ανάγκη να θέλουμε να γνωρίζουμε ποιοι είναι οι γονείς και οι πρόγονοί μας. Και σε αυτό το σημείο θα μπορούσαν ίσως να προκύψουν απογοητεύσεις. Για παράδειγμα, όταν ένα υιοθετημένο παιδί ανακαλύπτει ξαφνικά ποιοι είναι οι πραγματικοί του γονείς. Ή αν ανακαλύψει ότι η εθνική του καταγωγή έχει αλλάξει εν αγνοία του. Για παράδειγμα, πριν από 100

χρόνια κατά τη διάρκεια της ελληνοτουρκικής ανταλλαγής πληθυσμών. Εδώ μπορεί να βοηθήσει η ανάλυση DNA.

Μερικές φορές η άγνοια είναι καλύτερη από τη γνώση

Αλλά πώς αντιμετωπίζετε τη γνώση; Η απάντηση δεν είναι πάντα εύκολη. Για παράδειγμα, όταν ένας σύζυγος απορρίπτει τη γυναίκα του επειδή εκείνη δεν απέκτησε αγόρι. Εδώ δεν μπορείτε να είστε διστακτικοί με την αλήθεια. Αλλά σε ορισμένες καταστάσεις είναι μερικές φορές πιο λογικό να παραμείνετε σιωπηλοί. Οι άνθρωποι πιστεύουν ότι έχουν τα δικά τους γονίδια. Αλλά αυτό δεν είναι αλήθεια. Τα γονίδια που μεταβιβάζουν οι γονείς στα παιδιά τους τα έλαβαν από τους δικούς τους γονείς. Και οι δικοί τους γονείς από τους παππούδες και τις γιαγιάδες τους. Σύμφωνα με τον Ρίτσαρντ Ντόκινς, οι άνθρωποι είναι απλώς ένα μεταφορικό σύστημα. Δηλαδή παππούδες, γονείς, παιδιά. Οι άνθρωποι δεν παράγουν τα δικά τους γονίδια. Τα παίρνουν από τους γονείς τους και τα μεταφέρουν στα παιδιά τους. Προηγουμένως, κάνει μια γονιδιακή επιλογή. Αυτό είναι όλο. Αλλά το γεγονός ότι ο πατέρας πιστεύει ότι είναι δικά του γονίδια είναι εξαιρετικά σημαντικό για τη διατήρηση της ανθρωπότητας. Φροντίζει για την ευημερία των παιδιών του, δηλαδή για τα γονίδια του, λέει ο Kay-Uwe Götz, συνάδελφός μου από τη Βαυαρία. Εδώ, λοιπόν, η άγνοια φέρνει πλεονεκτήματα. Και το ίδιο ισχύει και για τη θρησκεία. Σε πολλά χωριά στην Ελλάδα, βλέπεις μόνο ηλικιωμένους ανθρώπους. Η γιαγιά μου έφτασε τα 106 χρόνια. Ποτέ δεν αμφισβήτησε την ύπαρξη του παραδείσου. Και χαίρομαι που δεν της είπα τίποτα

8 Άνθρωπος - Ράτσα - Κληρονομικότητα

Φυλετική ιδεολογία.

Για παράδειγμα: Immanuel Kant

Ωστόσο, αυτή η συγκεκαλυμμένη αξίωση ανωτερότητας δεν είναι κάτι καινούργιο. Από τον 18ο αιώνα και μετά, διάσημοι στοχαστές και φιλόσοφοι, συμπεριλαμβανομένου του διαφωτιστή Ιμμάνουελ Καντ, κατέταξαν τους ανθρώπους με βάση το χρώμα του δέρματος, πράγμα ανεξήγητο και ρατσιστικό σύμφωνα με τις σημερινές γνώσεις της γενετικής. Αν και δεν είναι ο μόνος που υποστήριξε και δημοσίευσε αυτή την άποψη, είναι ο πιο διάσημος. Σύμφωνα με τον Immanuel Kant, οι άνθρωποι χωρίζονται σε τέσσερις φυλές. Στην κορυφή βρίσκεται η ανώτερη, ανοιχτόχρωμη φυλή με τις ιδιότητες της αγνότητας και της αρετής. Στο κάτω μέρος, από την άλλη πλευρά, βρίσκεται η κατώτερη, μαύρη φυλή με τα χαρακτηριστικά της ακαθαρσίας και της αμαρτωλότητας. Αυτή η κατηγοριοποίηση των ανθρώπων ανάλογα με το χρώμα του δέρματος, που υποστηρίχθηκε από τον Immanuel Kant, είναι 250 ετών. Και όμως. Παρόλο που, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, η θεωρία του Καντ έχει αποδειχθεί επιστημονικά ότι είναι ανοησία, εξακολουθεί να ισχύει σήμερα - τώρα και στην εποχή μας - σε μεγάλο μέρος των κοινωνιών της λευκής πλειοψηφίας. Είναι περίεργο το γεγονός ότι οι κοινωνίες αυτές παρουσιάζονται σταθερά ως προοδευτικές, δηλαδή με κλίση προς τα πορίσματα της επιστήμης, αλλά εξακολουθούν να προσκολλώνται σε αυτή την παλιά πλεξούδα. Εξάλλου, μια υπόθεση χωρίς αποδείξεις δεν είναι επιστήμη. Ακόμη και αν η υπόθεση αυτή ανάγεται σε κάποιον φωστήρα όπως ο Πλάτωνας και ο Αριστοτέλης ή ο Καντ, όπως είδαμε παραπάνω. Οι συνέπειες μιας τέτοιας άρνησης των γεγονότων είναι πάντα καταστροφικές.

Για παράδειγμα: Η διαπίστωση ότι τα γεγονότα δεν είναι αληθινά, είναι πολύ επικίνδυνη: Το χρώμα του δέρματος ως φυλετικό χαρακτηριστικό Όλοι οι επιστήμονες που δεσμεύονται από τα γεγονότα (βλ. Διακήρυξη της Ιένας, Πρόγραμμα Ανθρώπινου Γονιδιώματος) έχουν διαψεύσει την ιδέα ότι το χρώμα του δέρματος είναι φυλετικό χαρακτηριστικό.

Ακολουθεί ένα παράδειγμα για το χρώμα του δέρματος νεογέννητων αδελφικών διδύμων (γονείς: μητέρα μαύρη, πατέρας λευκός). Ο ένας δίδυμος έχει μαύρο χρώμα δέρματος, ο άλλος λευκό. Αυτό ακούγεται εκπληκτικό στην αρχή..

Αδελφοί δίδυμοι με διαφορετικό χρώμα δέρματος. Το χρώμα του δέρματος είναι πολυγονιδιακό χαρακτηριστικό. Το κύτταρο του ωαρίου της μαύρης μητέρας είχε μόνο γονιδιακά αλληλόμορφα με ασθενείς πληροφορίες για το χρωματισμό. Μια πολύ σπάνια περίπτωση σύμφωνα με τη θεωρία των πιθανοτήτων, αλλά πιθανή. Θεωρητικά, αλλά πραγματικά μόνο θεωρητικά, δύο μαύροι γονείς μπορούν επίσης να αποκτήσουν ένα λευκό παιδί.

Ο Craig Venter είναι ένας επιστήμονας που αντικρούει τον ισχυρισμό περί ανωτερότητας των λευκών λόγω διαφορετικών γονιδίων. Σύμφωνα με αυτόν τον Αμερικανό βιοχημικό και επιχειρηματία, ο οποίος δημοσίευσε για πρώτη φορά ολόκληρο το δικό του ανθρώπινο γονιδίωμα,

"[...] ο [ανθρώπινος] γενετικός κώδικας δεν καθορίζει τη ράτσα. Η ράτσα είναι ένα καθαρά κοινωνικό κατασκεύασμα. Οι αντίστοιχες διαφορές στην εμφάνιση των ανθρώπων οφείλονται κυρίως σε περιβαλλοντικές επιδράσεις και σε κοινωνικο-πολιτισμικά διαφορετικές εξελίξεις".

Θα ήταν επιθυμητό οι επιστήμονες που έχουν δεσμευτεί στην αντικειμενικότητα των γεγονότων, των αριθμών και των πειραμάτων να μην τα καμπυλώνουν για να ικανοποιήσουν μια ιδεολογία. Τίθεται επομένως το ερώτημα: εκπληρώνουν όλοι οι επιστήμονες αυτό το ιδεώδες; Υποψιάζομαι ότι όχι.

Συμπέρασμα: Τι σημαίνει αυτό για εμάς τους "κανονικούς" ανθρώπους, τους μη επιστήμονες ή τους επιστήμονες που δεν προέρχονται από το σχετικό εξειδικευμένο πεδίο ή ακόμη και για τον λεγόμενο άνθρωπο του δρόμου; Σύμφωνα με τις παραπάνω εξηγήσεις μου, η ρατσιστική στάση των λευκών ανθρώπων δεν μπορεί να αμφισβητηθεί - χωρίς να θέλω να γενικεύσω εδώ. Είμαστε πράγματι όλοι ρατσιστές με τη μία ή την άλλη μορφή. Κάποιοι περισσότερο, κάποιοι λιγότερο. Ακόμα και αν πολλοί από εμάς καταβάλλουμε προσπάθεια να απελευθερωθούμε από τη ρατσιστική συμπεριφορά, πάντα προσκρούουμε στα προσωπικά μας όρια. Μια ανθρώπινη ζωή δεν φαίνεται να είναι αρκετή για να εξαλειφθεί αυτό το κακό. Και ξέρω για τι πράγμα μιλάω. Ακόμα

και αν φτάσω στην ηλικία του πατέρα μου (103) ή ακόμα και στην ηλικία της γιαγιάς μου (106), δεν θα μπορέσω να απελευθερωθώ εντελώς από τη ρατσιστική συμπεριφορά. Ίσως επειδή ο πλούτος και ο ρατσισμός έχουν θετική συσχέτιση. Υψηλή ευημερία, υψηλός ρατσισμός και το αντίστροφο.

Για παράδειγμα: το άρθρο 3 του βασικού νόμου

Πέρα από το γεγονός ότι εμείς οι λεγόμενοι κανονικοί πολίτες - παρ' όλη τη διαφώτισή μας - εξακολουθούμε να μας αρέσει να αγοράζουμε αγαθά που παράγονται εξαιρετικά φτηνά στους εκτεταμένους πάγκους εργασίας αυτού του κόσμου εις βάρος των ανθρώπων και του περιβάλλοντος, η επιστημονική διαπίστωση ότι δεν υπάρχουν διαφορετικές φυλές γεννά το ερώτημα γιατί αυτή η διαπίστωση δεν έχει φθάσει ακόμη στη γερμανική Μπούντεσταγκ. Το γεγονός ότι η λέξη "ράτσα" εξακολουθεί να υπάρχει στο άρθρο 3 του βασικού νόμου είναι απλά ανορθόδοξο, ακόμη και ντροπιαστικό, και θα πρέπει να διαγραφεί το συντομότερο δυνατό. Άλλες χώρες όπως η Φινλανδία, η Σουηδία, η Αυστρία και η Γαλλία το έχουν ήδη κάνει αυτό και έχουν τροποποιήσει τα συντάγματά τους. Το Γερμανικό Ινστιτούτο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων πρότεινε την αφαίρεση της λέξης ράτσα από το άρθρο 3 του Βασικού Νόμου ήδη από το 2010. Στη δημοσίευσή του "Ένας βασικός νόμος χωρίς "ράτσα"", ο Hendrik Cremer αιτιολογεί την πρόταση αυτή.

Ο συνάδελφός μου Kay-Uwe Götze, ο οποίος είναι υπεύθυνος για την πληθυσμιακή γενετική στη Βαυαρία, παρέχει την πιο ολοκληρωμένη και ακριβή επιχειρηματολογία στο θέμα αυτό:

"Πρώτα απ' όλα, συμφωνώ απόλυτα μαζί σου ότι ο όρος "ράτσα" δεν είναι κατάλληλος σε σχέση με τον άνθρωπο. Από την άποψη αυτή, υποστηρίζω επίσης τις προσπάθειές σου για την τροποποίηση του άρθρου 3 του βασικού νόμου. Με την ευκαιρία αυτή θα ήθελα επίσης να προτείνω την ταυτόχρονη διαγραφή του όρου "καταγωγή". Τι υποτίθεται ότι είναι αυτό; Μπορείς να έχεις καλή και κακή καταγωγή; Οι άνθρωποι πρέπει να θεωρούνται άτομα, οπότε δεν έχει σημασία από πού πήραν τα αλληλόμορφά τους.

Παρεμπιπτόντως, πιστεύω επίσης ότι θα πρέπει να καταργήσουμε τον όρο "ράτσα" για τα ζώα εκτροφής. Οι σημειώσεις της διδασκαλίας μου λένε: "Ο όρος ράτσα χρησιμοποιείται συνεχώς από τους κτηνοτρόφους, αν και στην πραγματικότητα δεν είναι επιστημονικά καθορισμένος. Δεν υπάρχει γενετικός ορισμός για μια ράτσα. Ο όρος αυτός είναι μάλλον πολιτικός, επειδή ο μόνος βιώσιμος ορισμός είναι ότι ένα ζώο ανήκει σε μια ράτσα αν είναι εγγεγραμμένο σε ένα γενεαλογικό βιβλίο αυτής της ράτσας. Επομένως, δεν μιλάμε πλέον για ράτσες, αλλά για "γραμμές αναπαραγωγής ή καθαρόαιμους πληθυσμούς".

Αυτό τα λέει όλα. Δεν έχω τίποτα να προσθέσω.

Ο Homo sapiens στον 21ο αιώνα - γονίδια - κληρονομικότητα

Μετά από αυτή την εκδρομή στη φυλετική ιδεολογία, ας επιστρέψουμε στον Homo sapiens. Ο Homo sapiens έφτασε στην Ευρώπη πριν από 45.000 χρόνια. Οι Νεάντερταλ που ζούσαν ήδη εδώ δέχτηκαν έναν επισκέπτη, ας πούμε. Δυστυχώς,

αυτή η επίσκεψη δεν έφερε τίποτα καλό. Διότι 15.000 χρόνια αργότερα, οι τελευταίοι Νεάντερταλ εξαφανίστηκαν. Μήπως οι Homo sapiens χρησιμοποίησαν βία ή έφεραν μαζί τους ιούς; Πολλά είναι ακόμα ασαφή. Ακόμη και το αποδεδειγμένο σύζευγμα μεταξύ Homo sapiens και Νεάντερταλ (περίπου 2,5% γονιδιακή αναλογία) πρέπει ακόμη να ερευνηθεί. Η μέθοδος που ρίχνει φως στην ιστορία της ανθρωπότητας από τις αρχές του αιώνα που διανύουμε ονομάζεται ανάλυση DNA.

Ανακαλύπτοντας το ταξίδι των γονιδίων μας με την ανάλυση DNA.

Τα όσα διδάσκονται στο Πανεπιστήμιο του Hohenheim παρουσιάζονται εδώ απλουστευμένα και θα παρακαλούσα τον ενημερωμένο αναγνώστη να με υπομείνει: Τα γονίδια βρίσκονται στα χρωμοσώματα και μεταβιβάζονται από γενιά σε γενιά. Ο άνθρωπος έχει 46 χρωμοσώματα ή 23 ζεύγη χρωμοσωμάτων, με κάθε κύτταρο του σώματος να φέρει αυτό το διπλό σύνολο χρωμοσωμάτων. Μόνο τα σπερματοζωάρια και τα ωάρια έχουν 23 απλά χρωμοσώματα. Όταν ένα ωάριο και ένα σπερματοζωάριο συντηκονται, το νεογέννητο παιδί θα έχει επομένως επίσης 23 ζεύγη χρωμοσωμάτων- πρόκειται για μια διαδικασία που επαναλαμβάνεται συνεχώς κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγής.

Πρέπει όμως να γνωρίζετε και τα εξής: Ο πατέρας έχει το χρωμόσωμα Υ. Αυτό μεταβιβάζεται (σχεδόν) αναλλοίωτο ως ένα αντίγραφο στο γιο με το σπέρμα. Εκτός από το πυρηνικό DNA με τα 23 χρωμοσώματα, το ωάριο της μητέρας έχει επίσης το μιτοχονδριακό DNA του πλάσματος, το οποίο επίσης μεταβιβάζεται στον απόγονο ως ένα αντίγραφο. Έτσι, αν το χρωμόσωμα Υ ενός ανθρώπου που ζει σήμερα είναι πανομοιότυπο με εκείνο ενός προ πολλού νεκρού ανθρώπινου οστού που βρέθηκε κατά τη διάρκεια μιας αρχαιολογικής ανασκαφής, για παράδειγμα, τότε αυτό σημαίνει ότι ο άνθρωπος, που υπάρχει μόνο ως σκελετός, είναι ένας πρόγονός του. Με τον ίδιο τρόπο, μια ανάλυση μιτοχονδριακού DNA μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον προσδιορισμό του θηλυκού προγόνου ενός ανθρώπου που ζει σήμερα, υπό την προϋπόθεση ότι έχει ανασκαφεί ένας αντίστοιχος γυναικείος σκελετός. Η μέθοδος αυτή καθιστά δυνατή την ανίχνευση της γενετικής σχέσης των ανδρών και των γυναικών που ζουν σήμερα μέχρι τους "προϊστορικούς χρόνους".

Και τώρα η τελευταία ιδιαιτερότητα: το γονιδίωμα, δηλαδή ο συνολικός αριθμός των γονιδίων, είναι μια διπλή αλυσίδα από σχεδόν 3,3 δισεκατομμύρια δομικά στοιχεία. Κατά τη διάρκεια της εξέλιξης, ορισμένα δομικά στοιχεία αλλάζουν τυχαία κατά τη διάρκεια της κυτταρικής διαίρεσης ή από εξωτερικές επιδράσεις - όπως η ακτινοβολία γ. Αυτό ονομάζεται γονιδιακή μετάλλαξη. Αυτές οι γονιδιακές μεταλλάξεις εξηγούν τον μεγάλο αριθμό παραλλαγών (αλληλόμορφων) γονιδίων που κωδικοποιούν πρωτεΐνες και " φιλοξενούνται" στον ίδιο γονιδιακό τόπο. Για παράδειγμα, ο γονιδιακός τόπος του χρώματος των μαλλιών περιέχει είτε το αλληλόμορφο "μαύρο" είτε "λευκό" είτε "κόκκινο" είτε... Ένα γονίδιο μπορεί να έχει έως και 50 αλληλόμορφα. Και η συχνότητα εμφάνισης των αλληλόμορφων γονιδίων ποικίλλει σε διαφορετικούς ανθρώπινους πληθυσμούς λόγω της εξέλιξης. Κατά τη διάρκεια του σχηματισμού των γαμετών, γονίδια που βρίσκονται το ένα δίπλα στο άλλο κληρονομούνται μερικές φορές μαζί (γονιδιακή σύνδεση)

και ολόκληρα κομμάτια χρωμοσωμάτων μπορούν επίσης να ανταλλάγουν μέσα σε ένα ζεύγος χρωμοσωμάτων, δηλαδή θηλυκό με αρσενικό ("Crossing over", chiasmata). Οι αλλαγές αυτές μεταβιβάζονται στους απογόνους και αυξάνουν έτσι τη γενετική παραλλακτικότητα του πληθυσμού.

Δύο φορές Konstantin Karras

Οι κοινοί πρόγονοι;

Τι ακριβώς σημαίνει αυτό; Θα ήθελα να το καταδείξω χρησιμοποιώντας το δικό μου παράδειγμα. Το 2019, πήγα να αναζητήσω τις ρίζες της οικογένειάς μου από την πλευρά του πατέρα μου. Η έντονη επιθυμία να μάθει κανείς πληροφορίες για την καταγωγή του έχει να κάνει με την ιδέα των "δικών του γονιδίων", όπως φαίνεται παρακάτω. Είναι παραπλανητικό να μιλάμε για "τα δικά μας γονίδια", παρόλο που, εκτός από τις γενετικές μεταλλάξεις, όλοι οι άνθρωποι φέρουν στην πραγματικότητα τα ίδια γονίδια. Εντόπισα τελικά τον 90χρονο Κωνσταντίνο Καρρά (βλ. φωτογραφία), ο οποίος κανονικά ζει στον Καναδά, στο όρος Ταϋγκετος κοντά στη Σπάρτη. Ο κοινός προπάππους μας γεννήθηκε το 1720, πριν από οκτώ γενιές. Αποδείχθηκε ότι ο μακρινός μου ξάδελφος από τον Καναδά και εγώ κουβαλάμε λιγότερο από το 1% των γονιδίων του προπάππου μας, ακριβώς $100/(2^{**}8)=0,44\%$. Και η πιθανότητα να κουβαλάμε και οι δύο το ίδιο 0,44% των γονιδίων είναι $0,44 \times 0,44 = 0,002\%$. Δηλαδή πρακτικά μηδέν. Θα μπορούσατε να κάνετε την ερώτηση εδώ: Ψάξατε πραγματικά να βρείτε αυτά τα γονίδια του 0,44% από τον προπάππο σας; Αν το 98,5% των γονιδίων προέρχεται από την προγιαγιά-πίθηκο, και με δεδομένο ότι όλοι οι άνθρωποι φέρουν πάνω από 99,8% των ίδιων γονιδίων (γονιδιακά αντίγραφα), ποιος ο λόγος να προσδιορίσουμε την αναλογία γονιδίων του προγόνου μας; Οι γονιδιακές διαφορές σε ποσοστό μικρότερο του 1% οφείλονται στις διαφορετικές γονιδιακές μεταλλάξεις. Η κύρια διαφορά μεταξύ όλων μας, ωστόσο, είναι ο μοναδικός και ατομικός συνδυασμός γονιδίων μας.

Αυτό δεν μπορεί να τονιστεί αρκετά συχνά: Τα δικά μου γονίδια και τα γονίδια του ξαδέλφου μου, και γενικότερα τα γονίδια του καθενός από όλους σας, προέρχονται από μια κοινή γονιδιακή δεξαμενή. Κάθε νεογέννητο παιδί λαμβάνει αυτή τη γονιδιακή δεξαμενή (γονιδίωμα) από τους γονείς του και κάποια στιγμή αργότερα, όταν το παιδί δεν είναι πια παιδί, η γονιδιακή δεξαμενή αναμιγνύεται και το μισό της, ένα γονίδιο από κάθε γονιδιακό τόπο, μεταβιβάζεται στα δικά του παιδιά. Έτσι, ο πρόγονός μου είχε την ίδια γονιδιακή δεξαμενή με τους δικούς σας προγόνους. Η διαφορά γίνεται από τις γονιδιακές μεταλλάξεις που μπορεί να έλαβαν χώρα στο χρωμόσωμα Υ του κοινού μας προγόνου. Αυτές οι μεταλλάξεις, όσο σημαντικές και αν είναι, τις φέρουν όλοι οι άρρενες απόγονοι του Καρρά, ο

οποίος γεννήθηκε το 1720 - και μόνο αυτοί. Οι μεταλλάξεις αυτές συμβάλλουν στις γενετικές διαφορές σε λιγότερο από το 1% των ανθρώπινων γονιδιωμάτων.

Excursus: πλούσιοι-φτωχοί

Αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα παράδοξα το γεγονός ότι οι άνθρωποι στον 21ο αιώνα ασχολούνται περισσότερο με αυτή τη μικρή, λιγότερο από 1%, διαφορά παρά με τις σημερινές μεγάλες κοινωνικές διαφορές, όπως αυτές: το ανώτατο 1% του παγκόσμιου πληθυσμού κατέχει το 55% του παγκόσμιου πλούτου. Ή. 8 οκτώ οικογένειες κατέχουν περισσότερο πλούτο από ό,τι τα οικονομικά κατώτερα 4 δισεκατομμύρια άνθρωποι. Από επιστημονική άποψη, η ενασχόληση με τις γενετικές διαφορές μεταξύ των ανθρώπων είναι ανοησία. Ωστόσο, πρόκειται για ένα απαραίτητο εκπαιδευτικό καθήκον, καθώς οι σύζυγοι σε πολλά μέρη εξακολουθούν να εγκαταλείπουν τις γυναίκες τους επειδή δεν τους έκαναν γιο.

Στο βιβλίο τους "Το ταξίδι των γονιδίων μας", **οι αρχαιογενετιστές Johannes Krause και Thomas Trappe** ξαναγράφουν για πρώτη φορά την ιστορία της ανθρωπότητας με βάση τις αναλύσεις του DNA. Οι προηγούμενες ιστορίες γράφονταν σχεδόν πάντα από τους νικητές. Τώρα έχουμε την επιστημονική ιστορία. Οι δύο συγγραφείς κατέγραψαν σχολαστικά και απέδειξαν με αποτελέσματα DNA πότε, πού και πώς οι άνθρωποι ταξίδεψαν στον κόσμο με ζώα, βακτήρια και ιούς. "Σπάνια θα μάθετε τόσα πολλά και τόσο θεμελιωδώς νέα πράγματα μέσα σε μόλις 250 σελίδες όσο σε αυτό το βιβλίο". (Burkhard Müller, Süddeutsche Zeitung). Συμφωνώ απόλυτα μαζί του. Και θα πρόσθετα: όποιος έχει ήδη διαβάσει αυτό το βιβλίο και δεν έχει ακόμη απελευθερωθεί από τη ρατσιστική σκέψη πρέπει να έχει πολύ σοβαρό πρόβλημα στο κεφάλι.

Ο Johannes Krause αποκαθιστά τη γενετική επιστήμη, η οποία κακοποιήθηκε από τους Ναζί. Μπορείτε να αισθανθείτε τον ενθουσιασμό του, τον οποίο συμμερίζομαι κι εγώ πλήρως, όταν γράφει για τις μεγάλες ευκαιρίες που μας προσφέρει η ανάλυση του DNA για την ανθρωπότητα. Πολλά προβλήματα στον τομέα της αρχαιολογίας και της αποσαφήνισης του παρελθόντος επιλύονται με την ανάλυση του DNA. Ένα πολύ επίκαιρο πρόβλημα είναι η αλόγιστη χρήση του σπέρματος που δωρίζεται. Ένας δότης πατέρα μπορεί να αποκτήσει έως και 1000 ή και περισσότερα παιδιά. Πολλά παιδιά δεν γνωρίζουν ότι είναι ημιαδέλφια. Συνεπώς, θα ήταν λογικό να γίνεται εξέταση DNA πριν από το γάμο. Στον τομέα της ιατρικής χρησιμοποιούνται επίσης γονιδιακά ψαλίδια (μέθοδος CRISPR/CAS). Αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αποκοπή ελαττωματικών γονιδίων. Αλλά προσέξτε. Εναπόκειται σε εμάς τους ανθρώπους να προστατεύσουμε αυτές τις δύο τεχνολογίες, την ανάλυση DNA και το ψαλίδι γονιδίων, από ανήθικες εφαρμογές, για παράδειγμα στον ανθρώπινο σχεδιασμό. Διαφορετικά θα αποκτήσουμε αυτό που δεν έχουμε σήμερα. Τις ανθρώπινες γραμμές αναπαραγωγής.

Γενετικά τεστ για: Καταγωγή, ελαττωματικά γονίδια και μπλε μάτια

Το ανθρώπινο γονιδίωμα αποτελείται από 3,3 δισεκατομμύρια ζεύγη βάσεων. Σύμφωνα με τις σημερινές έρευνες, αυτά σχηματίζουν τα 20.000 περίπου γονίδια που κωδικοποιούν πρωτεΐνες και περίπου τον ίδιο αριθμό γονιδίων που δεν κωδικοποιούν πρωτεΐνες. Τα τελευταία ρυθμίζουν τη λειτουργικότητα των γονιδίων

που κωδικοποιούν πρωτεΐνες. Το περιβάλλον μπορεί επίσης να επηρεάσει τη λειτουργικότητα των γονιδίων (επιγενετική).

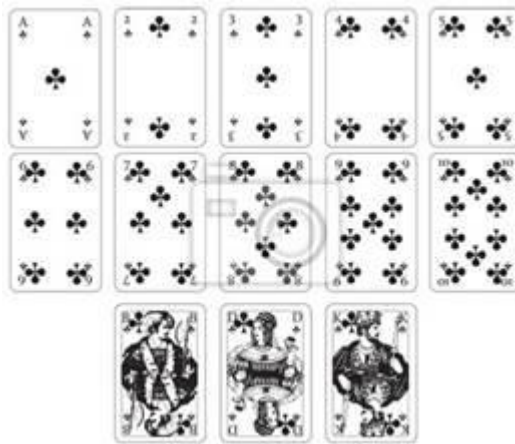
Σε κάθε παρούσα γενεά, τα γονίδια των γονέων επιλέγονται τυχαία από κάθε γονιδιακό τόπο του πατέρα και ένα γονίδιο από κάθε γονιδιακό τόπο της μητέρας. Και έτσι, από το ένα μισό των γονιδίων της μητέρας και των γονιδίων του πατέρα, δημιουργείται ένας μοναδικός γονιδιακός συνδυασμός, δηλαδή το γονιδίωμα του νέου ατόμου της επόμενης γενιάς. Ή όπως το θέτει ο συνάδελφός μου από τη Βαυαρία, Kay-Uwe Götz: όλοι οι άνθρωποι έχουν τα ίδια γονίδια, αλλά υπάρχουν συνήθως διάφορες παραλλαγές (γονιδιακά αλληλόμορφα) στην ανθρωπότητα. Ο ατομικός συνδυασμός αυτών των παραλλαγών είναι αυτό που κάνει κάθε άνθρωπο μοναδικό.

Αυτό είναι που μας κάνει άτομα. Δεν υπάρχουν δύο άνθρωποι στη γη με ακριβώς το ίδιο γονιδίωμα. Τα πανομοιότυπα δίδυμα ή τα πολλαπλάσια μοιάζουν πολύ, αλλά ακόμη και αυτά δεν είναι ακριβώς τα ίδια. Τα γονίδια ανακατεύονται με κάθε αναπαραγωγή. Ένας έμπειρος χαρτοπαίκτης μπορεί να το επιβεβαιώσει αυτό. Γνωρίζει πολύ καλά ότι είναι αδύνατον να ανακατέψει κανείς τα 52 τραπουλόχαρτα επανειλημμένα και να δημιουργήσει την ίδια σειρά χαρτιών δύο φορές. Κάθε φορά που ανακατεύονται τα χαρτιά, δημιουργείται ένας διαφορετικός συνδυασμός 52 καρτών. Δεν μπορεί όμως να αποκλειστεί εντελώς. Οι Homo sapiens παίζουν το ίδιο παιχνίδι, αν και με μερικά περισσότερα "γενετικά τραπουλόχαρτα", εδώ και περισσότερα από 150.000 χρόνια. Χωρίς επιτυχία. Δεν υπάρχουν δύο γενετικά πανομοιότυποι άνθρωποι. Έχει υπάρξει ποτέ στην ιστορία του Homo sapiens; Αυτό είναι πολύ-πολύ απίθανο.

Ένα εξαιρετικά απλουστευμένο παράδειγμα:

Ας υποθέσουμε ότι τα 52 τραπουλόχαρτα αντιπροσωπεύουν τον συνολικό αριθμό των γονιδιακών παραλλαγών στον ανθρώπινο πληθυσμό μας. Κάθε γονίδιο έχει τέσσερις γονιδιακές παραλλαγές. Άρα συνολικά 13 γονίδια, ή με άλλα λόγια το γονιδίωμά μας αποτελείται από 13 γονιδιακούς τόπους. Κάθε τόπος περιέχει δύο γονιδιακές παραλλαγές από αυτή τη δεξαμενή των 52 παραλλαγών. Το γονιδίωμα του πατέρα, σε αυτό το κατασκευαστικό παράδειγμα, αποτελείται από παραλλαγές καρό και σπαθί, το γονιδίωμα της μητέρας από κούπα και μπαστούνι. Κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγής, ο πατέρας θα μεταβιβάσει τυχαία μία από τις δύο γονιδιακές παραλλαγές από κάθε τόπο στους απογόνους. Έτσι, από τον πρώτο τόπο είτε τον άσσο καρό είτε τον άσσο σπαθί. Και από τον 13ο τόπο είτε τον ρήγα καρό είτε τον ρήγα μπαστούνι. Το ίδιο συμβαίνει και με τη μητέρα. Κατά συνέπεια, το γονιδίωμα του απογόνου θα έχει έναν από αυτούς τους τέσσερις πιθανούς συνδυασμούς γονιδιακών παραλλαγών δύο άσπων στον 1ο τόπο: κούπα καρό, μπαστούνι καρό, κούπα σπαθί και μπαστούνι σπαθί. (Οι γονεϊκοί συνδυασμοί καρό-σταυρό και κούπα-πίκ δεν εμφανίζονται ποτέ στους άμεσους απογόνους, αλλά μπορεί να εμφανιστούν στα εγγόνια). (Διάγραμμα 8.1).

Vatergenom

Muttergenom

Πιστοποιητικό καταγωγής.

Σύμφωνα με τις τρέχουσες έρευνες, το ανθρώπινο γονιδίωμα έχει περίπου 20.000 γονίδια που κωδικοποιούν πρωτεΐνες και άλλα τόσα γονίδια που δεν κωδικοποιούν πρωτεΐνες. Τα γονίδια βρίσκονται σε ζεύγη στους γενετικούς τόπους. Το ένα γονίδιο προέρχεται από τον πατέρα, το άλλο από τη μητέρα. Κατά την αναπαραγωγή, δημιουργούνται πρώτα οι απλοειδείς γαμέτες - η σπερματογένεση στους άνδρες και η ωογένεση στις γυναίκες. Από κάθε τόπο επιλέγεται τυχαία είτε το κληρονομούμενο αλληλόμορφο του πατέρα είτε το κληρονομούμενο αλληλόμορφο της μητέρας (Μεντελική δειγματοληψία).

Στο άκρως απλουστευμένο παραπάνω παράδειγμα γονιδιακού χάρτη, το ανθρώπινο γονιδίωμά μας αποτελείται από ένα μόνο ζεύγος χρωμοσωμάτων, το καθένα με 13 αντίστοιχους ομόλογους γονιδιακούς τόπους, και για κάθε γονίδιο υπάρχουν τέσσερα αλληλόμορφα (γονιδιακές παραλλαγές), δηλαδή: καρό, κούπα, σπαθί και μπαστούνι. Η συχνότητα εμφάνισης των αλληλόμορφων μεταβάλλεται κατά τη διάρκεια της εξέλιξης μέσω προσαρμογών στα αντίστοιχα γεωγραφικά περιβάλλοντα και γονιδιακών μεταλλάξεων. Έτσι, στο παράδειγμά μας με τέσσερα αλληλόμορφα, η αναλογία δεν μπορεί να είναι απαραίτητα 25:25:25:25-%. Κάθε άτομο φέρει έναν συνδυασμό δύο αλληλόμορφων από αυτά τα τέσσερα αλληλόμορφα σε κάθε ομόλογο γονιδιακό τόπο (βλ. Πίνακα 8.1).

Genlocus	Individuum M1	Individuum M2	Individuum W3	Individuum W4
1 Karte	Karo- Karo	Herz- Karo	Herz- Herz	Kreuz- Karo
2 Karte	Herz- Pik	Herz- Kreuz	Herz- Kreuz	Pik- Kreuz
3 Karte	Kreuz-Karo	Karo- Pik	Karo- Karo	Karo- Karo
4 Karte	Pik- Pik	Pik- Pik	Pik- Pik	Pik- Pik
5 Karte	Herz- Herz	Pik- Herz	Herz- Pik	Kreuz- Karo
6 Karte	Herz- Pik	Karo- Karo	Herz- Pik	Pik- Karo
7 Karte	Pik--- Karo	Herz- Pik	Pik- Karo	Kreuz- Kreuz
8 Karte	Karo- Karo	Kreuz- Karo	Pik- Pik	Karo- Karo
9 Karte	Kreuz-Kreuz	Karo- Karo	Kreuz- Karo	Herz- Pik
10 Karte	Herz- Pik	Herz- Pik	Herz- Pik	Pik- Pik
11-Bauer	Herz- Pik	Karo- Karo	Herz- Pik	Herz- Herz
12-Dame	Herz- Kreuz	Herz- Herz	Karo- Herz	Herz- Kreuz
13-König	Pik- Pik	Pik- Pik	Herz- Herz	Herz- Pik

Τα άτομα που παρατίθενται στον Πίνακα-8.1 φέρουν κατά το ήμισυ τα γονιδιακά αλληλόμορφα του πατέρα και της μητέρας, τα οποία εδώ είναι χρωματισμένα με κόκκινο και μπλε χρώμα. Για την ακρίβεια, τα απλοειδή γονίδια του σπέρματος και του ωαρίου κληρονομούνται από τους γονείς τους. Από τα δύο μισά δημιουργείται ένα διπλοειδές άτομο. Αυτό σημαίνει ότι κατά την αναπαραγωγή δεν πραγματοποιείται αντιγραφή γονιδίων. Και δεν σχηματίζονται νέα γονίδια. Τα γονίδια που λαμβάνουμε από τους γονείς μας μοιράζονται κατά το ήμισυ τυχαία και από τόπο σε τόπο και μεταβιβάζονται στα παιδιά μας. Έτσι δημιουργείται ένας νέος και μοναδικός συνδυασμός γονιδίων.

Παράδειγμα: Αν υποθέσουμε ότι τα άτομα M1 και W3 γίνονται γονείς, ένα εντελώς μοναδικό νέο άτομο θα προκύψει από ένα από τα πιθανά σπερματοζωάρια του πατέρα M1 και ένα από τα πιθανά ωάρια της μητέρας W3. Στον ακόλουθο πίνακα, η "1η κάρτα" υποδηλώνει το γονίδιο <Ass>. Το γονίδιο <Ass> στο σπέρμα του πατέρα αντιπροσωπεύεται από τη γονιδιακή παραλλαγή Karo. Ο πατέρας το έλαβε από τον πατέρα του, γι' αυτό και είναι κόκκινο, και το μεταβιβάζει στο παιδί του. Η "12η κάρτα" είναι το γονίδιο <Dame>. Το γονίδιο της <Dame> αντιπροσωπεύεται από την παραλλαγή γονιδίου cross στο σπέρμα του πατέρα. Ο πατέρας το έλαβε από τη μητέρα του, εξ ου και το μπλε χρώμα, και το μεταβιβάζει στο παιδί του. Εδώ μπορείτε επίσης να δείτε τα εξής: Όλα τα γονίδια που φέρει το παιδί προέρχονται από τους δύο παππούδες και τις δύο γιαγιάδες. Οι ενδιάμεσοι γονείς λειτουργούν επομένως ως μεταφορείς. Πριν όμως μεταβιβάσουν τα γονίδια, γίνεται μια γονιδιακή επιλογή. Μόνο ένα γονίδιο από κάθε τόπο επιλέγεται από τον πατέρα και τη μητέρα. Είτε αυτό του παππού είτε αυτό της γιαγιάς. Έτσι, τα εγγόνια λαμβάνουν ένα μερίδιο γονιδίων 50% από κάθε ζεύγος παππούδων και γιαγιάδων, αλλά όχι απαραίτητα ένα μερίδιο γονιδίων 25% από τον παππού και τη γιαγιά. Καθώς η επιλογή είναι τυχαία, το 25% ισχύει μόνο κατά μέσο όρο. Κάθε αδελφάκι φέρει διαφορετικά μερίδια γονιδίων από τους τέσσερις παππούδες και γιαγιάδες και, κυρίως, σε διαφορετική σύνθεση (Πίνακας 8.2).

Genlocus	Spermazelle M1-Vater	Eizelle M3-Mutter	Individuum Kind-Genom
1 Karte	Karo	Herz	Karo- Herz
2 Karte	Pik	Kreuz	Pik- Kreuz
3 Karte	Karo	Karo	Karo- Karo
4 Karte	Pik	Pik	Pik- Pik
5 Karte	Herz	Herz	Herz- Herz
6 Karte	Herz	Pik	Herz- Pik
7 Karte	Karo	Pik	Karo- Pik
8 Karte	Karo	Pik	Karo- Pik
9 Karte	Kreuz	Karo	Kreuz- Karo
10 Karte	Pik	Herz	Pik- Herz
11-Bauer	Herz	Pik	Herz- Pik
12-Dame	Kreuz	Herz	Kreuz- Herz
13-König	Pik	Herz	Pik- Herz

Θεωρητικά, μόνο τα γονίδια που κληρονομήθηκαν από τον παππού θα μπορούσαν να επιλεγούν για το σχηματισμό νέων γαμετών. Αλλά μόνο θεωρητικά. Διότι η πιθανότητα για έναν συγκεκριμένο συνδυασμό αλληλόμορφων γαμετών, ακόμη και με 13 μόνο τόπους, είναι $((1/2)^{13})=0,0001$, δηλαδή μηδέν. Και με περίπου 40.000 γονιδιακούς τόπους στο ανθρώπινο γονιδίωμα, δεν χρειάζεται να κάνουμε υπολογισμούς $((1/2)^{40.000})=;$. Επομένως, δεν υπάρχουν δύο πανομοιότυποι άνθρωποι στη γη. Κάθε άνθρωπος είναι μοναδικός. Ο Πίνακας 8.1 δείχνει επίσης ότι ορισμένα αλληλόμορφα εμφανίζονται συχνότερα σε ορισμένους τόπους ("4-card" μόνο αλληλόμορφο πίκας, "13-king" μόνο αλληλόμορφο μπαστούνι και κούπα). Οι πληροφορίες αυτές αξιοποιούνται από τους δημιουργούς πιστοποιητικών γενεαλογικών δέντρων. Το δικό μας γονιδιακό προφίλ συγκρίνεται με τα γονιδιακά προφίλ διαφόρων ανθρώπινων πληθυσμών, προκειμένου να βρεθούν πιθανοί πρόγονοι από αυτούς τους πληθυσμούς. Για να είναι δυνατή η διενέργεια συγκρίσεων, έχουν καταγραφεί προηγουμένως και αποθηκευτεί σε βάσεις δεδομένων ανθρώπινα γονιδιακά προφίλ από διάφορες περιοχές του κόσμου. Η ποιότητα μιας τέτοιας σύγκρισης γονιδιακών προφίλ εξαρτάται αποκλειστικά από τον αριθμό των γονιδιακών προφίλ που είναι αποθηκευμένα στη βάση δεδομένων αναφοράς, καθώς και από την ομοιόμορφη κατανομή τους στις περιοχές του κόσμου. Εάν όλες οι περιοχές του κόσμου έχουν καταγραφεί με στατιστικά επαρκή γονιδιακά προφίλ και έχουν αποθηκευτεί στη βάση δεδομένων αναφοράς, τότε ένα τέτοιο πιστοποιητικό καταγωγής μπορεί να είναι τουλάχιστον κατατοπιστικό. Δεδομένου ότι τα γονιδιακά προφίλ των ανθρώπων είναι κατά 99,9% πανομοιότυπα, η σύγκριση αυτή αφορά την εύρεση των διαφορών στο 0,1%. Ολόκληρο το γονιδίωμα αποτελείται από 3,3 δισεκατομμύρια δομικά στοιχεία (βάσεις) και το 0,1% είναι ένας σημαντικός αριθμός από τα 3,3 εκατομμύρια. Οι διαφορές θα μπορούσαν να εντοπιστούν σε 3,3 εκατομμύρια σημεία. Αν αυτό μας επιτρέψει να αποδείξουμε την καταγωγή μας, τότε οι εταιρείες μπορούν να κερδίσουν πολλά χρήματα. Διότι, λόγω της εξέλιξης, όλοι θέλουν να μάθουν την προέλευσή τους. Και υπάρχουν πολλοί άνθρωποι, π.χ. υιοθετημένα παιδιά, που για διάφορους λόγους δεν χρειάζεται να

γνωρίζουν ποιοι είναι οι βιολογικοί τους γονείς. Υπάρχουν όμως και άλλοι που πιστεύουν ότι γνωρίζουν ακριβώς ότι είναι ""καθαρόαιμοι"" Γερμανοί, ή "ευγενείς" Έλληνες ή ο εκλεκτός λαός του Θεού. Και σε αυτό το σημείο η ανάλυση DNA μπορεί να βοηθήσει στην εξεύρεση της αλήθειας. Όταν οι άνθρωποι σκόπιμα κρύβουν την αλήθεια, τη μεταβάλλουν ή, στην περίπτωση των φυλετικών ιδεολόγων, προπαγανδίζουν υποκατάστατες αλήθειες, η ανάλυση DNA μπορεί αυτό να το εξουδετερώσει.

Η ανάλυση DNA είναι επομένως ένα σημαντικό εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων. Και αυτός είναι ο στόχος μου εδώ.

Πιστοποιητικό γονικής καταγωγής μόνο για να βγάλουμε λεφτά;

Η αξία ενός πιστοποιητικού καταγωγής εξαρτάται από την ποιότητα των δεδομένων της τράπεζας αναφοράς. Διαφέρει ανάλογα με την ποιότητα των δεδομένων. Αυτή τη στιγμή είναι αποθηκευμένα 700.000 γονιδιακά προφίλ και πολλές περιοχές δεν συμπεριλαμβάνονται. Αυτό σημαίνει ότι η βάση αναφοράς είναι φτωχή. Αν είχα κάνει ένα τεστ γονικής καταγωγής, θα είχα σίγουρα λάβει ένα πιστοποιητικό γονικής καταγωγής με εντελώς ανούσια ποσοστά που αθροίζονται στο 100%. Δεν κάνω τεστ γενεαλογίας επειδή:

Αν γνωρίζουμε την ιστορία της ανθρωπότητας, γνωρίζουμε την προέλευσή μας. Αν έχετε διαβάσει το βιβλίο "Το ταξίδι των γονιδίων μας" του Johannes Krause, γνωρίζετε για το γονιδιακό μείγμα των ανθρώπων. Θα πρέπει να μας απασχολούν πολύ περισσότερο οι ομοιότητες του 99,9% και λιγότερο οι διαφορές του 0,1%.

Οι εταιρείες που δημιουργούν τα πιστοποιητικά γενεαλογικών δέντρων συγκρίνουν τα γονιδιακά μας προφίλ με τα γονιδιακά προφίλ αναφοράς που είναι αποθηκευμένα στη βάση δεδομένων. Εάν, για παράδειγμα, δεν υπάρχουν γονιδιακά προφίλ αναφοράς από την Αρκαδία αποθηκευμένα στη βάση δεδομένων, τότε το γονιδιακό μου προφίλ θα αποδοθεί σε μια διαφορετική περιοχή. Δημιουργείται πάντα ένα πιστοποιητικό. Αυτό με την πλησιέστερη ταύτιση. Δεν ενημερώνομαι όμως ότι δεν υπάρχουν δεδομένα αναφοράς από την Αρκαδία ή την Πελοπόννησο στη βάση δεδομένων σύγκρισης. Από αυτή την άποψη, όλο αυτό είναι προς το παρόν απλά μια επιχείρηση για να βγάλουμε χρήματα.

Αλλά δεν θα παραμείνει έτσι. Όσο περισσότεροι άνθρωποι από μια περιοχή εξετάζονται, τόσο πιο ακριβείς θα είναι οι εκτιμώμενες συχνότητες αλληλομόρφων του συγκεκριμένου πληθυσμού. Και η βάση δεδομένων αναφοράς θα είναι επίσης πιο ακριβής. Και δεν αποκλείεται μια μέρα να διαβαστεί κάτι περισσότερο από την καταγωγή από τα γονιδιακά προφίλ και ορισμένα γονιδιακά συμπλέγματα. Για παράδειγμα, η νοημοσύνη ή ο γονιδιακός συσχετισμός των μπλε ματιών. Ή ως κριτήριο απόρριψης κατά την υποβολή αίτησης για ασφάλιση υγείας ή εργασία. Μια τρελή ιδέα. Οι άνθρωποι θα προσπαθήσουν να παίξουν τον Θεό. Και όμως η έρευνα δεν πρέπει να σταματήσει.

Επιγενετική

Από πού προερχόμαστε είναι ένα ερώτημα. Πώς φτάσαμε εδώ είναι το άλλο. Ο Αφρικανός που ήρθε στην Ευρώπη με τον κανονικό τρόπο δεν έχει βιώσει τις δραματικές στιγμές ενός περάσματος της Μεσογείου. Αυτές οι τραυματικές στιγμές επηρεάζουν τη λειτουργία των γονιδίων (επιγενετική) και αφήνουν γενετικά ίχνη που μεταβιβάζονται στα παιδιά και τα εγγόνια. Αυτοί οι απόγονοι αποφεύγουν ακόμη και τα μικρά ταξίδια με το πλοίο του λιμανιού. Είναι λοιπόν λογικό να διερευνήσουμε το ερώτημα "πώς έφτασες εδώ". Και αυτό το πολύ πιο σημαντικό ερώτημα δεν απαντάται ακόμη και με ένα ακριβές πιστοποιητικό καταγωγής.

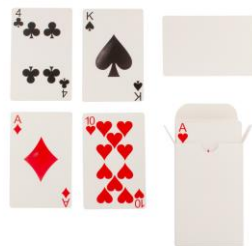
Βραβευθέντες με Νόμπελ του Ισραήλ

Σε σχέση με το μέγεθος του πληθυσμού τους, οι Ισραηλινοί έχουν υψηλό ποσοστό βραβευμένων με Νόμπελ. Θα με ενδιέφερε να μάθω αν υπάρχει σχέση μεταξύ των εβραϊκών εθίμων του γάμου και του υψηλού ποσοστού των βραβευμένων με Νόμπελ. Κάτι το οποίο εγώ εντόνως υποψιάζομαι.

Άνθρωποι με εξαιρετικά επιτεύγματα

Το ερώτημα που παραμένει τώρα είναι γιατί άτομα από τον ίδιο πληθυσμό, και ακόμη και τα παιδιά των ίδιων οικογενειών, διαφέρουν σημαντικά ως προς τις επιδόσεις τους. Παρόλο που έλαβαν τα γονίδια τους από τους αντίστοιχους γονείς τους, αλλά τελικά όλα από τον ίδιο πληθυσμό κατά τύχη; Το γεγονός ότι τα άτομα θα μπορούσαν να έχουν διαφορετικές γονιδιακές παραλλαγές δεν μπορεί να αμφισβητηθεί. Αλλά αυτό δεν αρκεί για να εξηγήσει τις ικανότητες των λεγόμενων παιδιών θαύμα. Να παίζουν Μπετόβεν σε ηλικία έξι ετών ή να κατανοούν τη θεωρία της σχετικότητας του Αϊνστάιν σε ηλικία δέκα ετών. Ή ο Αρχιμήδης, ο Αϊνστάιν, ο Στίβεν Χόκινγκ, για να αναφέρουμε μερικά μόνο διάσημα ονόματα. Κάτι άλλο πρέπει να παίζει ρόλο εδώ. Δεν είναι μόνο οι γονιδιακές παραλλαγές που είναι καθοριστικές, αλλά και ο συνδυασμός τους. Οι γονιδιακές συχνότητες. Η σειρά των γονιδίων είναι γενετικά καθορισμένη. Κάθε γονίδιο έχει μια συγκεκριμένη θέση (locus) στο χρωμόσωμα. Αλλά κάθε γονίδιο εμφανίζεται σε διάφορες παραλλαγές. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα διαφορετικές συχνότητες γονιδίων στο ίδιο τμήμα του χρωμοσώματος. Το γεγονός ότι οι γονιδιακές συχνότητες ολόκληρων γονιδιωμάτων είναι διαφορετικές και ότι δεν μπορούν δύο άτομα να έχουν την ίδια γονιδιακή συχνότητα είναι κάτι που καταλαβαίνουν ακόμη και άνθρωποι που δεν ενδιαφέρονται για τα μαθηματικά. Ο αριθμός των πιθανών γονιδιακών συνδυασμών είναι άπειρος. Ένα ένα με οποιονδήποτε αριθμό επακόλουθων μηδενικών. Έτσι, το γεγονός παραμένει: ο καθένας από εμάς είναι μοναδικός.

Κάθε άνθρωπος είναι μοναδικός. Αλλά τι συνδυασμό γονιδίων έχουν οι ταλαντούχοι μουσικοί, οι φυσικοί, οι μαθηματικοί, και οι καλύτεροι των καλύτερων; Στο παιχνίδι πόκερ, ο συνδυασμός ROYAL FLUSH, δηλαδή άσος, ρήγας, ντάμα, βαλές και 10, είναι ανίκητος. Καρέ, φουλ άσος, τρεις ρήγοι, και ακόμη περισσότερες νικηφόρες στάθμες στην πάνω περιοχή και κατά τα άλλα χαλαρά φύλλα και κάπου-κάπου ένα ζεύγος.

Όμως η πιθανότητα να τραβήξετε ένα φύλλο ρουαγιάλ ακόμη και από 52 τραπουλόχαρτα είναι αστρονομικά μικρή (0,0000000003). Και από 40.000 τόπους; Μικρή αλλά όχι αδύνατη. Χρησιμοποιώντας το παράδειγμα του χρώματος του δέρματος νεογέννητων αδελφικών διδύμων (γονείς: μητέρα μαύρη, πατέρας λευκός), είδαμε ότι το αδύνατο μπορεί να είναι δυνατό.

Αν υποθέσουμε ότι ένα άτομο με εξαιρετικές ικανότητες έχει επίσης μια ρουαγιάλ συχνότητα γονιδίων, την οποία έπρεπε να αντλήσει από μια δεξαμενή 40 ή και περισσότερων χιλιάδων γονιδίων, τότε καταλαβαίνουμε γιατί τέτοια θαύματα είναι πολύ, πολύ σπάνια. Το ίδιο ισχύει και για τις εξαιρετικά αρνητικές γονιδιακές συχνότητες των γονιδίων "αδύναμης νοημοσύνης". Δεδομένου ότι όλοι οι άνθρωποι είναι κατά 99,9% γενετικά πανομοιότυποι και αντλούν από την ίδια δεξαμενή 40.000 γονιδίων για την αναπαραγωγή τους, μια συζήτηση για τις γενετικές διαφορές είναι, από επιστημονική άποψη, εντελώς άσκοπη. Ναι, είναι αλήθεια ότι ο ένας είναι ανεκτικός στη λακτόζη και ο άλλος δυσανεκτικός στη λακτόζη. Αν οι δύο ζούσαν την εποχή του Ötzi (3.333 π.Χ.), θα ήταν και οι δύο δυσανεκτικοί στη λακτόζη, όπως όλοι οι άλλοι. Ήταν μια καλή ιδέα της φύσης να κρατήσει τους ενήλικες μακριά από το γάλα των παιδιών. Αλλά κάποια στιγμή πριν από το 3.000 π.Χ., έλαβε χώρα μια γενετική μετάλλαξη. Πιθανότατα στους ανθρώπους της ρωσικής στέπας. Η ανοχή στη λακτόζη ένα εξελικτικό πλεονέκτημα; Πολλά συνηγορούν σε αυτό. Αυτή η μετάλλαξη είναι ευρέως διαδεδομένη, αλλά όχι παντού. Η εξάπλωση αντιστοιχεί καλά με την εξάπλωση των βοσκών αυτής της περιοχής γύρω στο 3.000 π.Χ. Τα υψηλά ποσοστά ανοχής στη λακτόζη των πληθυσμών της Βόρειας Αμερικής και της Αυστραλίας στηρίζουν επίσης αυτή την υπόθεση. Είναι ευτύχημα ότι οι ψευδογενετιστές δεν μιλούν πλέον για διαφορετικές ράτσες. Ακόμη και τα δεξιά κόμματα δεν μιλούν πλέον για φυλετικές διαφορές αλλά για πολιτισμικές διαφορές. Αλλαγή στον τρόπο σκέψης. Και αυτό είναι πράγματι ενθαρρυντικό.

Και το ζήτημα της ανθρώπινης αναπαραγωγής;

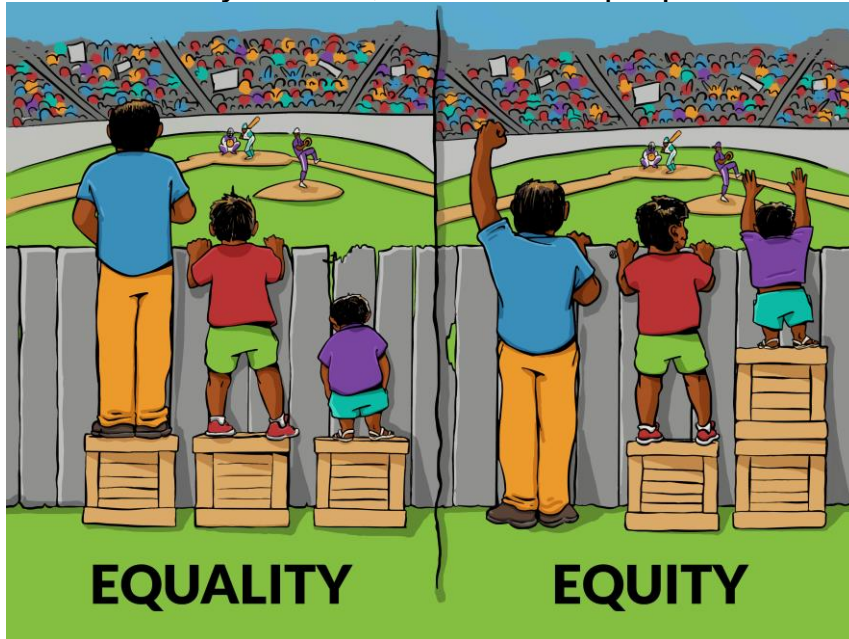
Στην κτηνοτροφία, τέτοιες μικρές συχνότητες γονιδίων στα χρωμοσώματα χρησιμοποιούνται για την εκτροφή ζώων για υψηλότερες παραγωγικές επιδόσεις. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα πληθυσμούς ζώων με σχετικά υψηλότερη συσσώρευση συγκεκριμένων γονιδιακών συχνοτήτων. Εδώ μάλλον δικαίως μιλάμε για γραμμές αναπαραγωγής. Και είμαι βέβαιος ότι οι συνάνθρωποί μου, ιδίως οι αγρότες, θα σκεφτούν σύντομα την αναπαραγωγή ανθρώπων. Οφείλουμε να το αποτρέψουμε αυτό.

Ο Πλάτων δεν ήταν γενετιστής. Ή μήπως ήταν;

"Όλα τα παιδιά έρχονται στον κόσμο με άνισες ικανότητες. Θα πρέπει να είναι καθήκον του κράτους να εξισορροπήσει αυτές τις ανισότητες με τα κατάλληλα μέτρα", είπε ο Πλάτων.

Δυόμισι χιλιάδες χρόνια αργότερα, αυτή η διαπίστωση του Πλάτωνα μπορεί να επιβεβαιωθεί από τους γενετιστές (Kathryn Paige Harden: The genetic lottery why DNA matters for social equality).

Ναι, γεννιόμαστε με γενετικά βασισμένα άνισα χαρακτηριστικά. Τόσο όσον αφορά τα θετικά όσο και τα αρνητικά χαρακτηριστικά. Αυτό οφείλεται κυρίως σε αυτό που αποκαλώ Royal Flush, τον συνδυασμό γονιδίων που αναφέρω παραπάνω.

This image is free to use with attribution: "Interaction Institute for Social Change | Artist: Angus Maguire." Μια καλή ιδέα για τη χορήγηση του επιδόματος τέκνων. Το ίσο επίδομα τέκνων για όλα τα παιδιά δεν συμβάλλει καθόλου στη μείωση της εισοδηματικής ανισότητας.

Και ο Πλάτωνας είπε επίσης. "Μια κοινωνία πρέπει να κυβερνάται μόνο από φιλοσόφους". Εννοούσε από ανθρώπους που είναι ικανοί να λύσουν τα προβλήματα της κοινωνίας. Πολύ σωστά. Και είπε επίσης. Όταν οι ψηφοφόροι πηγαίνουν στις κάλπες, πρέπει να ενημερώνονται καλά εκ των προτέρων. Αυτός είναι ο μόνος τρόπος για να μπορούν να διακρίνουν και να ψηφίζουν τους σωστούς φιλοσόφους.

Πού είναι οι φιλόσοφοι στα σημερινά ευρωπαϊκά κοινοβούλια; Και πού είναι οι καλά ενημερωμένοι ψηφοφόροι; Σήμερα, δυόμισι χιλιάδες χρόνια μετά τη διαισθητική γενετική παρατήρηση του Πλάτωνα και τη σωστή πρόταση λύσης;

Νομίζω πως ναι. Θα πρέπει να τολμήσουμε λίγο περισσότερο ελληνισμό.

Ρίτσαρντ Ντόκινς - Ο πολιτισμός κληρονομείται επίσης;

Στην Αρκαδία, όπου γεννήθηκα, βρίσκεται η ορεινή περιοχή της Τσακωνιάς, όπου οι Τσάκωνες ζουν από αρχαιοτάτων χρόνων. Κανένας εχθρός δεν ενδιαφέρθηκε ποτέ να κατακτήσει αυτή την δύσβατη, άγρια περιοχή. Στις παραδοσιακές ετήσιες γιορτές που γίνονται εκεί, επτά κορίτσια και αγόρια παρουσιάζουν έναν χορό που έχει τις ρίζες του βαθιά στην ελληνική μυθολογία: Εξαιτίας μιας διαμάχης μεταξύ της Αθήνας και της Κρήτης, η Αθήνα έπρεπε να στέλνει επτά νεαρά αγόρια και επτά παρθένες στην Κρήτη κάθε εννέα χρόνια ως ανθρωποθυσίες στο λαβύρινθο του Μινώταυρου (μια ανθρώπινη μορφή με κεφάλι ταύρου). Ο γενναίος Θησέας, γιος του Αθηναίου βασιλιά Αιγέα, κατάφερε να σκοτώσει τον Μινώταυρο. Στο ταξίδι της επιστροφής, η ομάδα έκανε στάση στο νησί της Δήλου. Εκεί, τα κορίτσια και τα αγόρια μιμήθηκαν με χαρά τα στροφο-μονοπάτια του λαβύρινθου με μια χορευτική παράσταση. Αυτός ο αρχαίος χορός εξακολουθεί να χορεύεται μέχρι σήμερα από τους κατοίκους της Τσακωνιάς.

Σε αναλογία με την εξέλιξη των έμβιων όντων, ο Ρίτσαρντ Ντόκινς περιγράφει επίσης την εξέλιξη των πολιτισμών. Η κληρονομικότητα του πολιτισμού υπόκειται επίσης στη θεωρία του Δαρβίνου. Η λέξη γονίδιο αντικαθίσταται εδώ από τη λέξη μνημονικό (mem, meme, που προέρχεται από το Μνήμη). Ο Ντόκινς λέει ότι όπως ακριβώς τα γονίδια στους ανθρώπινους πληθυσμούς αναμειγνύονται από γενιά σε γενιά και ορισμένα γονίδια εγκαταλείπουν ακόμη και τη γονιδιακή δεξαμενή, κάτι ανάλογο συμβαίνει και στην πολιτισμική εξέλιξη.

Εφαρμοσμένο στη σημερινή Τσακωνιά: οι συνθήκες διαβίωσης έχουν επιδεινωθεί ριζικά τα τελευταία χρόνια. Οι άνθρωποι εγκαταλείπουν τα σπίτια τους. Είναι λοιπόν φόβος ότι ο αγαπημένος μου Τσακωνικός χορός θα φύγει σύντομα από το πολιτιστικό μου μνημόνιο.

Excursus: Από το εθνικό κράτος στο παγκόσμιο κράτος μέσω της Ευρώπης

Η παγκοσμιοποίηση κάνει τις δεξαμενές γονιδίων και meme μεγαλύτερες και τα μείγματα πιο ομοιογενή. Η παγκοσμιοποίηση δημιουργεί νέες περιβαλλοντικές συνθήκες στις οποίες πρέπει να προσαρμοστούν τόσο τα γονίδια όσο και τα μνημονίδια. Μόνο τα πιο προσαρμοστικά γονίδια και meme θα καταφέρουν να επιβιώσουν.

Για να επιτευχθεί ο στόχος της παγκοσμιοποίησης, δηλαδή μια παγκόσμια κυβέρνηση και ένα παγκόσμιο κράτος, είναι απαραίτητη η ποικιλόμορφη προσαρμογή. Τα σημερινά εθνικά κράτη θα πρέπει να

συγχωνευθούν σε ένα ενιαίο παγκόσμιο κράτος, γεγονός που θα θέσει τα ακόλουθα ερωτήματα: Ποια χαρακτηριστικά, δηλαδή meme, θα επικρατήσουν - ποια γλώσσα, ποια θρησκεία, ποιο κοινωνικό σύστημα κ.λπ. Ποιες γλώσσες και ποιες θρησκείες θα εξαφανίζονταν από τη φυσική πολιτισμική επιλογή; Πώς θα μπορούσαν να συνυπάρξουν διαφορετικές θρησκείες και διαφορετικές γλώσσες σε ένα παγκόσμιο κράτος - βλέπε Ελβετία;

Το γλωσσικό πρόβλημα θα ήταν εύκολο να λυθεί με τη σημερινή τεχνολογία. Η ταυτόχρονη μετάφραση από τη μητρική γλώσσα σε μια άλλη είναι ήδη τεχνικά δυνατή σήμερα. Ωστόσο, οι θρησκείες θα είχαν να αντιμετωπίσουν τα περισσότερα προβλήματα. Θα ανταγωνίζονταν την επιστήμη και θα αναγκάζονταν να μεταρρυθμιστούν. Θα έπρεπε να απελευθερωθούν από τα κείμενα που περιέχουν διακρίσεις στο Ευαγγέλιο, στο Κοράνι κ.λπ. Τότε θα μπορούσαν να συνυπάρξουν παράλληλα με ένα αναγκαίο παγκόσμιο σύνταγμα και να συνεχίσουν να εκπληρώνουν τον σημαντικό κοινωνικό τους ρόλο.

Η δημοκρατία είναι το καλύτερα λειτουργικό πολιτικό σύστημα. Αυτό ίσχυε στην αρχαία πόλιν, και αυτό ισχύει και στο σημερινό εθνικό κράτος. Και στο ευρωπαϊκό κράτος που πρόκειται να ιδρυθεί, παρά τις απογοητευτικές οπισθοδρομήσεις από τον κοροναϊό, κανείς δεν θα αμφισβητήσει ένα δημοκρατικό σύστημα διακυβέρνησης. Αυτό θα συνέβαινε επίσης και στην περίπτωση που θα ιδρυόταν κάποια στιγμή το παγκόσμιο κράτος. Αλλά και η δημοκρατία χρειάζεται μεταρρυθμίσεις. Αν και εξακολουθεί να είναι η καλύτερη μορφή διακυβέρνησης, δεν είναι απαλλαγμένη από ανεπιθύμητες εξελίξεις (βλ. αποτελέσματα εκλογών σε ορισμένες χώρες). Δεδομένου ότι μια καλά λειτουργική δημοκρατία θα ήταν επίσης η καλύτερη εγγύηση για την επίλυση όλων των άλλων κοινωνικών προβλημάτων, θα πρέπει όλοι να της δώσουμε προσοχή. Καμία αδικία, κανένας ρατσισμός, κανένα κλιματικό πρόβλημα και, πάνω απ' όλα, καμία ελευθερία των πολιτών δεν μπορεί να επιλυθεί ή να διασφαλιστεί χωρίς μια λειτουργική δημοκρατία. Το πολιτισμικό meme της δημοκρατίας θα πρέπει να αποτελεί ύψιστη προτεραιότητα για όλους μας. Παράλληλα, θα πρέπει να προωθηθεί η προσαρμογή και η εναρμόνιση όλων των άλλων meme. Πολλά μικρά βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση έχουν περισσότερο νόημα από το να περιμένουμε το μεγάλο άλμα.

Η εξομάλυνση και η εναρμόνιση των σχέσεων μεταξύ των λαών του Δυτικού και του Ανατολικού Αιγαίου θα ήταν ένα τέτοιο μικρό βήμα προς ένα ευρωπαϊκό και παγκόσμιο κράτος.

9 Το πρόγραμμα Homo sapiens του Αιγαίου

Ιστορία των ανθρώπων στην περιοχή του Αιγαίου

Οι άνθρωποι της περιοχής του Αιγαίου και - με την ευρύτερη έννοια - ολόκληρης της Μεσογείου έχουν μια μακρά, κοινή ιστορία

Griechische Kolonisation

Römisches Reich

Byzantinisches Reich

Osmanisches Reich

Η συντριπτική πλειονότητα των ανθρώπων κατάγεται από κοινούς προγόνους. Η Μεσόγειος και οι ίδιες κλιματολογικές συνθήκες είχαν και συνεχίζουν να έχουν σημαντική επίδραση στην πολιτιστική ανάπτυξη των μεσογειακών λαών. Συνεπώς, είμαστε πολύ στενά συνδεδεμένοι γενετικά και πολιτισμικά. Έχουμε πολλά κοινά και πρέπει να τα καλλιεργήσουμε. Ναι, υπάρχουν και διαφορές. Κάποιοι είναι χριστιανοί και άλλοι μουσουλμάνοι ή εβραίοι. Κάποιοι μιλούν ελληνικά, άλλοι τουρκικά και άλλοι κάτι άλλο. Αλλά το να θεωρεί κανείς τη δική του διαφορετικότητα ως γενετικό χαρακτηριστικό και ως κάτι ανώτερο και πολυτιμότερο από τους άλλους δεν είναι μόνο αντιεπιστημονικό, όπως δείξαμε παραπάνω, αλλά απλώς ρατσιστικό. Δεν υπάρχει κανένα "γονίδιο Eu" που ο Θεός έδωσε δήθεν μόνο στους Έλληνες ή στον εκλεκτό λαό, τους Ισραηλίτες. Κάθε άτομο (φαινότυπος) είναι το αποτέλεσμα του μοναδικού συνδυασμού γονιδίων (G), των αλληλεπιδράσεων των γονιδίων (I), του περιβάλλοντος (U) και των

συγκεκριμένων αλληλεπιδράσεων γονιδίων-περιβάλλοντος (GU). Η γενικώς ισχύουσα εξίσωση είναι επομένως η εξής

$$P = G + U + I + GU.$$

Ακολουθούν δύο ενδεικτικά παραδείγματα που προέρχονται από την πραγματική ζωή: Υπάρχουν εξαιρετικοί ποδοσφαιριστές σε όλες τις χώρες, αλλά και βίαιοι δικτάτορες. Στην πρώτη περίπτωση, επειδή η εκμάθηση του ποδοσφαίρου είναι δυνατή σχεδόν παντού. Με άλλα λόγια, οι περιβαλλοντικές συνθήκες (U) για το άθλημα του ποδοσφαίρου υπάρχουν παντού, αν και σε διαφορετική ποιότητα. Στη δεύτερη περίπτωση, όταν το κοινωνικό σύστημα είναι αντιδημοκρατικό, και δυστυχώς αυτό ισχύει για τις περισσότερες χώρες.

Κανείς δεν θα γνώριζε τα ονόματα Ugur Sahin και Özlem Tureci, των εφευρετών του εμβολίου κατά του κοροναϊού, αν είχαν μείνει στην Ανατόλια. Οι γενικές συνθήκες στην Ανατόλια δεν επιτρέπουν ποτέ να ξετυλιχθεί ένα τέτοιο γενετικό δυναμικό. Δεδομένου ότι ολόκληρος ο κόσμος απαρτίζεται σχεδόν αποκλειστικά από "Ανατολίτες", μπορούμε να μαντέψουμε πόσοι άνθρωποι αδυνατούν να αξιοποιήσουν τις έμφυτες ικανότητές τους προς όφελος της ανθρωπότητας. Θα καταλάβουν κάποτε οι ρατσιστές και οι εθνικιστές αυτή τη σχέση; Δεν χάνω τις ελπίδες μου. Οι άνθρωποι, το zoon logikon σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, μπορούν να καταφέρουν να πετύχουν αυτό. Απλά πρέπει να σκέφτονται λογικά. Να χρησιμοποιούν μόνο τη λογική και να μην χάνουν ποτέ την υπομονή τους. Ακόμα κι αν δεν καταλάβετε αμέσως το παρακάτω κείμενο από το βαυαρικό μου συνάδελφο.

"Η ουσία κάθε γενετικής ανάλυσης του ανθρώπου είναι ότι δεν μπορείς να βγάλεις συμπεράσματα για το άτομο από την αναμενόμενη τιμή! Η φαινοτυπική διακύμανση είναι πάντα πολύ μεγάλη σε σύγκριση με τη γενετική διακύμανση και ακόμη και στον γενετικό τομέα δεν γνωρίζουμε τίποτα για την αναμενόμενη τιμή ενός συγκεκριμένου ατόμου και σίγουρα τίποτα για το αν το άτομο αυτό ήταν τυχερό ή άτυχο στη Μεντελική δειγματοληψία. Επομένως, είναι σκόπιμο να αντιμετωπίζουμε κάθε άτομο με εκτίμηση σε πρώτη φάση".

Αυτό είναι το εύστοχο σχόλιο του Kay-Uwe Götz.

Excursus: Για τη μελλοντική εξέλιξη των ανθρώπινων κοινωνιών

Οι πρώτες ανθρώπινες κοινωνίες ιδρύθηκαν πριν από 70.000 χρόνια με μέγεθος 100 έως 150 άτομα. Με άλλα λόγια, σε διαχειρίσιμα μεγέθη. Έκτοτε, οι ανθρώπινες κοινωνίες γίνονται όλο και μεγαλύτερες. Σήμερα, η παγκόσμια κοινωνία συζητείται και θεωρείται από πολλούς ανθρώπους ως η μόνη πραγματική εναλλακτική λύση. Αν είμαστε της άποψης ότι μόνο μια παγκόσμια κυβέρνηση μπορεί να λύσει τα προβλήματα του κόσμου, τότε θα πρέπει να επιδιώξουμε από κοινού αυτόν τον στόχο. Αυτός δεν είναι ένας στόχος που μπορεί να επιτευχθεί σε μια γενιά. Θα χρειαστούν αρκετές γενιές. Μπορούμε όμως να αρχίσουμε να σκεφτόμαστε τη μελλοντική κοινωνία από τώρα. Πώς θα οργανωθεί αυτή η τεράστια κοινωνία; Πώς θα επικρατήσει η δημοκρατία και πώς θα διασφαλιστεί ως κοινωνικό σύστημα; Η οικονομία, η θρησκεία και τα πολλά άλλα πολιτισμικά στοιχεία πρέπει να προσαρμοστούν έτσι ώστε η "μεγα-κοινωνία" να παραμείνει διαχειρίσιμη για τους ανθρώπους.

Οι άνθρωποι από την περιοχή της Μεσογείου, οι οποίοι ζουν και εργάζονται μαζί στη Γερμανία για περισσότερα από 50 χρόνια - και μάλιστα με εξαιρετικά ειρηνικό και φιλικό τρόπο - μπορούν επίσης να σκεφτούν την περαιτέρω ανάπτυξη της μελλοντικής κοινωνίας. Είναι καιρός να αρχίσουμε να θέτουμε στον εαυτό μας το ερώτημα "Ποιοι είμαστε Wir, Εμείς, Biz;" και να ασχοληθούμε με αυτό. Κατά τη γνώμη μου, αυτή είναι η προϋπόθεση για την αντιμετώπιση του καταστροφικού εθνικισμού. Οι Homo sapiens που ζουν στη Γερμανία και κατάγονται από την περιοχή της Μεσογείου, και ιδιαίτερα από την περιοχή του Αιγαίου, θα μπορούσαν να προετοιμάσουν τον μακρύ δρόμο προς την Ευρώπη και στη συνέχεια προς το παγκόσμιο κράτος σε ένα κοινό σχέδιο (βλ. δημοσίευση στο περιοδικό ΕΡΜΗΣ, 2, 2019). Βήμα προς βήμα, πρέπει να οδηγήσουμε τις σημερινές εθνικές κοινωνίες μας προς μια διαρκώς αναπτυσσόμενη και συγκλίνουσα κοινωνία. Και ο καλύτερος τρόπος για να επιτευχθεί και να ενισχυθεί το αίσθημα της συνοχής είναι η διαχειρίσιμη κοινωνική ανάπτυξη. Το ερώτημα, "Γιατί οι άνθρωποι από την περιοχή του Αιγαίου ανήκουν μαζί;", πρέπει να απαντηθεί με σαφήνεια και κατανόηση για τους ανθρώπους. Πιστεύω ότι ο λόγος είναι ότι έχουμε κληρονομήσει πολλά κοινά πολιτισμικά χαρακτηριστικά και κάποια μεταλλαγμένα γενετικά στοιχεία από τους κοινούς μας προγόνους και τα κουβαλάμε μέσα μας. Το ίδιο ερώτημα μπορεί να τεθεί για τους ανθρώπους της περιοχής της Μεσογείου και περαιτέρω για τους ανθρώπους της Ευρώπης και τελικά για όλους τους ανθρώπους αυτού του κόσμου. Ο στόχος είναι ο παγκόσμιος πολίτης. Γιατί όλοι ανήκουμε μαζί και μόνο έτσι μπορούμε ίσως να αποτρέψουμε την καταστροφή μας.

10 Ανθρώπινες κοινωνίες: Ευθύνη ανθρώπων και πολιτών

Ο άνθρωπος ως "καρότσι"

Σύμφωνα με τον Ρίτσαρντ Ντόκινς, ο ανθρώπινος οργανισμός δεν είναι τίποτα περισσότερο από ένα " κάρο". Καταφέρνει να μεταδώσει τα "δικά του γονίδια" στην επόμενη γενιά με έναν στοχευμένο και πολύ εγωιστικό τρόπο. "Τα δικά του γονίδια"; Μπορούν οι άνθρωποι να παράγουν γονίδια; Από πού προέρχονται τα γονίδια των ανθρώπων, τελικά; Λοιπόν, ναι. Προέρχονται από τον αρχέγονο πίθηκο, αλλά οι άνθρωποι τα θεωρούν "δικά τους". Μόνο και μόνο επειδή τα κουβαλούν μέσα τους. Με την παραγωγή παιδιών και τη φροντίδα τους μέσα στην οικογένεια, οι άνθρωποι στηρίζουν επίσης τη μεταβίβαση των γονιδίων τους στα εγγόνια τους. Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της διατήρησης των δικών τους γονιδίων στην ανθρώπινη γονιδιακή δεξαμενή, οι άνθρωποι γενικά παραιτούνται από τα προσωπικά τους προτερήματα. Αυτό σημαίνει ότι οι γονείς αποδέχονται την απώλεια της προσωπικής ελευθερίας και το μεγάλο κόστος -μπορεί ακόμη και να θυσιάσουν τον εαυτό τους- προκειμένου να σώσουν τα παιδιά τους, δηλαδή τα γονιδιά τους. Η ""πορεία μεταφοράς"" των γονιδίων ενός ανθρώπινου οργανισμού οδηγεί έτσι από το άτομο στα παιδιά και από εκεί στα εγγόνια. Κάποιοι καταφέρνουν ακόμη και να φροντίζουν τα δισέγγονά τους. Π.χ. η γιαγιά μου και ο πατέρας μου.

Η επιθυμία για αναπαραγωγή και ανατροφή απογόνων είναι επομένως γενετικά προκαθορισμένη από την εξέλιξη. Η σχέση γονέα-παιδιού είναι πολύ ισχυρή. Πόσοι γονείς αποχωρίζονται από τα παιδιά τους; Σχεδόν κανένας. Οι γονείς συνήθως δεν εγκαταλείπουν τα παιδιά τους. Γιατί όμως αυτό είναι διαφορετικό στις σχέσεις ανδρών-γυναικών; Ακριβώς. Ο γενετικός δεσμός είναι ισχυρότερος από το δεσμό της αγάπης. Εξαιρουμένων φυσικά του Ρωμαίου και της Ιουλιέτας. Άνθρωπος και συνάνθρωπος

Λοιπόν, οι άνθρωποι εξαρτώνται από την υποστήριξη των συνανθρώπων τους για να μεταβιβάσουν τα γονιδιά τους. Πέρα από τη βιολογική αναγκαιότητα της εξεύρεσης σεξουαλικού συντρόφου για τον σκοπό αυτό, οι άνθρωποι δεν θέλουν να ζουν μόνοι τους. Από την αρχή, οι άνθρωποι αναζητούσαν και αναζητούν ακόμη και σήμερα παρέα, και μάλιστα σε μια διαχειρίσιμη ομάδα. Προκειμένου να λειτουργήσει μια τέτοια κοινότητα, κάθε μέλος εργάζεται συνήθως για το καλό ολόκληρης της διαχειρίσιμης ομάδας από προσωπικό συμφέρον. Αυτή η συμπεριφορά είναι επομένως και γενετικά προσδιορισμένη. Ωστόσο, αν μια ομάδα γίνει μη διαχειρίσιμη για οποιονδήποτε λόγο, η πλειοψηφία των ανθρώπων το εκλαμβάνει ως κίνδυνο. Με άλλα λόγια, ως κάτι ξένο και εμφανίζεται η γενετικά αιτιολογημένη ξеноφοβία. Αυτό το φαινόμενο, η ξеноφοβία, μπορεί να παρατηρηθεί και σε μια μεγάλη ομάδα, δηλαδή στην κοινωνία μας στη Γερμανία. Μετά τις αρχικές φιλόξενες χειρονομίες το 2015 για το περίπου ένα εκατομμύριο πρόσφυγες, μετανάστες και ανθρώπους που ζητούσαν προστασία, οι προκαταλήψεις απέναντι στους "ξένους" συνέχισαν να αναπτύσσονται, με αποτέλεσμα να οδηγούν ενίοτε σε απόρριψη και πράξεις βίας.

Ας σημειώσουμε λοιπόν: για γενετικούς λόγους, οι άνθρωποι φροντίζουν πρωτίστως εντατικά για τους μεταφορείς των δικών τους γονιδίων, δηλαδή για τον

εαυτό τους και τους απογόνους τους, τα παιδιά, τα εγγόνια και τα δισέγγονά τους. Σε μικρότερο βαθμό, φροντίζουν επίσης για τα "παλιά κάρα", δηλαδή τους γονείς, τους παππούδες και τους γιαγιάδες. Επιπλέον, οι άνθρωποι ενεργούν ανιδιοτελώς απέναντι στους συνανθρώπους τους και μέσα σε μια αποδεκτή και καθορισμένη, διαχειρίσιμη κοινωνία. Κατά συνέπεια, αισθάνονται συνυπεύθυνοι για το κοινό καλό μέσα στην ομάδα τους, γεγονός που τους δίνει ένα αίσθημα ασφάλειας. Αν αυτή η ασφάλεια κλονιστεί, για παράδειγμα, από απροσδόκητη μετανάστευση σε μεγάλη κλίμακα, μπορεί να ενεργοποιηθεί στον άνθρωπο ο γενετικά κληρονομημένος αρχέγονος φόβος που ονομάζεται ξеноφοβία, ο οποίος ήταν απαραίτητος για την επιβίωση στην εξελικτική ιστορία της ανθρωπότητας, αφού - όπως δήλωσε σε συνέντευξή του ο ερευνητής του φόβου Borwin Bandelow - "οι άνθρωποι που δεν είχαν στα γονίδια τους αυτή τη φοβική νοοτροπία [...] σταδιακά εξαφανίστηκαν".

Και εδώ, επίσης, το σχόλιο του Kay-Uwe Götz: "Η ενότητα για τους κοινούς προγόνους είναι ενδιαφέρουσα, αλλά και όχι εντελώς πολιτικά ακίνδυνη. Αν οι άλλοι άνθρωποι σώζουν τα γονίδια μου για το μέλλον, γιατί να μπω στον κόπο να κάνω και να μεγαλώσω παιδιά; Θα μπορούσατε βέβαια να επικαλεστείτε την κατηγορηματική εντολή του Καντ και να πείτε ότι αν όλοι το έκαναν αυτό, η ανθρωπότητα θα πέθαινε σε 50 χρόνια, αλλά το γεγονός είναι ότι οι άνθρωποι αποδίδουν μεγάλη σημασία στη μεταβίβαση των δικών τους αλληλόμορφων ή συνδυασμών αλληλόμορφων.

Αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό ερώτημα. Δεν έχει καμία σχέση με τη γενετική, αλλά με την ψυχολογία και τη φιλοσοφία. Πώς αντιδρούν οι άνθρωποι όταν συνειδητοποιούν ότι είναι απλώς ένας "μεταφορέας γονιδίων"; Ένα πολύ επικίνδυνο πράγμα. Θα προκύψουν τεράστια κοινωνικά προβλήματα. Από την άλλη πλευρά, η πίστη στο "δικό μας αίμα" δεν μας έχει φέρει πολλά δεινά και δυστυχία; Αυτό το θέμα θα συνεχίσει να μας απασχολεί. Αλλά οι επιστήμονες είναι προσηλωμένοι στην αλήθεια. Οι άνθρωποι δεν έχουν το δικό τους αίμα. Τελεία.

Εξέλιξη από τις αρχές έως το έθνος-κράτος

Την εποχή της μετανάστευσης του Homo sapiens από την Αφρική πριν από περίπου 70.000 χρόνια, μια ομάδα έως 150 ατόμων ήταν διαχειρίσιμη. Μόλις έφθασαν στην ημισέληνο, δηλαδή στην περιοχή γύρω από τη Μεσοποταμία, η εγκατάσταση και η εξημέρωση των άγριων φυτών και ζώων άλλαξαν τις συνθήκες διαβίωσης των ανθρώπων σε τέτοιο βαθμό ώστε να δημιουργηθούν κοινωνίες με τη μορφή φυλών, δηλαδή ομάδων πολλών εκτεταμένων οικογενειών, συνήθως συγγενών εξ αίματος. Εάν η κατάσταση της τροφής σε ένα χωριό γινόταν αβέβαιη - δηλαδή απειλητική για τις ανάγκες των ατόμων - οι νέοι εγκατέλειπαν το χωριό για να ιδρύσουν οικισμούς στη γειτονιά, έτσι ώστε να αναπτυχθούν με την πάροδο του χρόνου φυλές. Με τη γεωργική επανάσταση και το επακόλουθο πρώτο κύμα μετανάστευσης γύρω στο 6.000 π.Χ., οι γεωργοί της Δυτικής Ημισελήνου μετανάστευσαν προς την Ευρώπη και οι γεωργοί της Ανατολικής Ημισελήνου προς τα βόρεια και ανατολικά (Johannes Krause). Με το δεύτερο μεταναστευτικό κύμα γύρω στο 3.000 π.Χ., οι απόγονοι των γεωργών της Ανατολικής Ημισελήνου ήρθαν στην Ευρώπη μαζί με τους Βόρειους Ευρασιάτες. Επίσης και στην Ελλάδα,

αλλά μέχρι την Πελοπόννησο. Η Κρήτη δεν επηρεάστηκε από το δεύτερο μεγάλο μεταναστευτικό κύμα.

Στην αρχαία Ελλάδα από τον 8ο αιώνα π.Χ., η πόλις ενσάρκωνε το πρότυπο μιας διαχειρίσιμης κοινωνίας. Αποτελούνταν από μερικές χιλιάδες πολίτες και επικεντρωνόταν στην αυτονομία, την ελευθερία και την οικονομική ανεξαρτησία. Εκτός από τις ναυτικές γνώσεις και την κινητικότητα, η αύξηση του πληθυσμού οδήγησε επίσης τους ανθρώπους να εγκαταλείψουν την πόλιν και να ιδρύσουν αποικίες. Ενώπιον των ένοπλων συγκρούσεων με τους Πέρσες (Περσικοί πόλεμοι 490 και 480/79), οι ελληνικές πόλεις ενώθηκαν.

Και όπως η συγγένεια και τα κοινά έθιμα εξασφάλιζαν τη συνοχή μεταξύ των προαναφερθέντων φυλών, έτσι και τους πολίτες των ελληνικών πόλεων ένωναν τα κοινά χαρακτηριστικά, η γλώσσα, το μαντείο των Δελφών, ο κόσμος των θεών του Ολύμπου, οι Ολυμπιακοί Αγώνες - με άλλα λόγια, όλα όσα κάνουν τους Έλληνες. Αυτό επηρέασε ολόκληρη την ελληνική αυτοκρατορία, δηλαδή τη μητέρα πατρίδα και τις ελληνικές αποικίες. Αλλά ο αποφασιστικός παράγοντας για την επιβίωση και τις μετέπειτα ημέρες δόξας της Ελλάδας ήταν η νίκη, κατά τους ιστορικούς η μεγαλύτερη νίκη των Ελλήνων, επί των Περσών εισβολέων. Ο Περσικός πόλεμος και η επιτυχής νίκη ένωσαν τελικά τους Έλληνες

Ακολούθησαν η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία, η Βυζαντινή Αυτοκρατορία (4ος έως 15ος αιώνας μ.Χ.) και η Οθωμανική Αυτοκρατορία (τέλη 15ου έως αρχές 19ου αιώνα μ.Χ.). Το κοινό χαρακτηριστικό και των τεσσάρων αυτοκρατοριών ήταν η θεοκρατία. Δεν προέκυψε μια διαχειρίσιμη κοινωνία. Μέχρι τον 17ο αιώνα, η θεοκρατία ήταν το κυρίαρχο κοινωνικό σύστημα. Από το 1648, μετά τον Τριακονταετή Θρησκευτικό Πόλεμο και με τη Συνθήκη της Βεστφαλίας, επανήλθε το κριτήριο προέλευσης για τη συνοχή των πολιτών ενός κράτους, δηλαδή το εθνικό κράτος. Το έθνος είναι η δύναμη που συνδέει τους ανθρώπους μεταξύ τους. Και είναι ισχυρότερη από τη θρησκευτική δύναμη. Ίσως αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι οι άνθρωποι - λανθασμένα - αντιλαμβάνονται το έθνος ως το ίδιο αίμα ή τα ίδια γονίδια. Αυτό σημαίνει ότι ανήκουμε μαζί, στηρίζουμε ο ένας τον άλλον, φροντίζουμε για το κοινό καλό. Αντίθετα, οι αναγκαστικές κοινότητες κρατών, όπως η Σοβιετική Ένωση ή η Γιουγκοσλαβία, ήταν μη διαχειρίσιμες λόγω ανεπαρκούς συνοχής και γι' αυτό κατέληξαν.

Συμπέρασμα: Οι άνθρωποι έχουν ισχυρό δεσμό με τους ανθρώπους που εξασφαλίζουν τη μεταφορά και τη μετάδοση των "γονιδίων τους". Αυτό πράττουν οι άνθρωποι και με τα ίδια τους τα παιδιά, στα οποία έχουν μεταδώσει τα "δικά τους γονίδια". Ως 11χρονος, έπρεπε να μείνω με μια θεία για ένα χειμώνα και να πάω στο σχολείο με το γιο της, τον ξάδερφό μου Σπήλιο. Ο ξάδερφός μου έπαιρνε πάντα ένα σχολικό κολατσιό με μέλι, το δικό μου ήταν πάντα χωρίς μέλι. Το γεγονός ότι δεν έχω ξεχάσει κάτι τέτοιο μετά από 60 και πλέον χρόνια δείχνει πόσο βαθιά και πόσο έντονα είναι χαραγμένη μέσα μου αυτή η αδικία. Μόλις πριν από λίγα χρόνια συγχώρεσα τη θεία μου. Όταν συνειδητοποίησα ότι δεν είχε κάνει τίποτα άλλο από το να εκπληρώσει τις απαιτήσεις της εξέλιξης. Δυστυχώς, δεν μπόρεσε να δεχτεί τη συγχώρεσή μου. Την ημέρα που πέθανε, τηλεφώνησα για πρώτη φορά στον ξάδερφό μου. Και την επόμενη φορά θέλω να μου πει αν

γνώριζε την ιστορία με το σχολικό γεύμα και την αδικία που προκάλεσε. Αν δεν το θυμάται, τότε ξέρω τι θυμάται περισσότερο ένας άνθρωπος.
Την αδικία.

Άνθρωπος, εθνικό κράτος, Ευρωπαϊκή Ένωση

Ένα εθνικό κράτος, π.χ. η Γερμανία, μπορεί πιθανώς να δεχθεί μεγαλύτερο αριθμό μεταναστών και να διατηρήσει τη συνοχή των πολιτών του. Για παράδειγμα, η υποδοχή "φιλοξενούμενων εργατών" τη δεκαετία του 1960 μέσω συμβάσεων πρόσληψης με τις χώρες προέλευσης. Η Γερμανία χρειαζόταν εργατικό δυναμικό για να εξασφαλίσει την ευημερία της. Αυτό εξηγήθηκε στο κοινό μέσω της κατάλληλης κάλυψης από τα μέσα ενημέρωσης, γι' αυτό και δεν υπήρξαν ξενοφοβικές εξελίξεις εκείνη την εποχή. Δυστυχώς, στην περίπτωση της εισόδου προσφύγων το 2015 δεν υπήρξε αντίστοιχη κάλυψη από τα μέσα ενημέρωσης. Τα ΜΜΕ δεν εξήγησαν επαρκώς στο κοινό την εμφάνιση πολέμων, την εξαγωγή όπλων και τη συνενοχή μας στην εξαθλίωση των ανθρώπων. Ήταν προβλέψιμο ότι ως αποτέλεσμα θα προέκυπταν ξενοφοβικές εξελίξεις.

Το εγχείρημα της ΕΕ προχωρά επίσης πολύ αργά. Και ο λόγος γι' αυτό είναι ότι το εγχείρημα δεν είναι διαφανές για πάνω από 50 χρόνια. Οι άνθρωποι δεν έχουν ενημερωθεί επαρκώς για την ανάγκη να ενωθούν για να σχηματίσουν την Ευρωπαϊκή Ένωση, ότι δηλαδή τα μεγάλα προβλήματα του κόσμου μας δεν μπορούν να επιλυθούν χωρίς ουσιαστική συνεργασία μεταξύ όλων των εθνικών κρατών. Και η συγχώνευση των διαχειρίσιμων εθνικών κρατών σε ένα εξίσου διαχειρίσιμο κράτος της ΕΕ είναι ο λογικός δρόμος προς τα εμπρός. Οι κυβερνήσεις των λειτουργικών δημοκρατιών στα επιμέρους κράτη της ΕΕ πρέπει να εξηγήσουν στους πολίτες τους αυτή την πορεία και να τους αφήσουν να αποφασίσουν γι' αυτήν. Τότε η διαδικασία είναι διαχειρίσιμη και οι φόβοι των ανθρώπων μπορούν να ελεγχθούν.

Ωστόσο, η κρίση με τον κοροναϊό έδειξε ξεκάθαρα ότι οι χώρες της Ευρώπης δεν ενώθηκαν πιο δυνατά, όπως θα αναμενόταν, αλλά αντίθετα η καθεμία προσπάθησε να ξεπεράσει αυτή την εξωτερική απειλή με δική της ευθύνη. Ακόμα και τα ομόσπονδα κρατίδια της Γερμανίας δεν λειτούργησαν ενιαία. Ήταν λοιπόν μια πολύ διαφορετική αντίδραση από εκείνη μετά την επίθεση του Πούτιν ή μετά την επίθεση των Περσών στην αρχαιότητα. Αλλά όσο παράδοξο και αν ακούγεται, η συμπεριφορά των ευρωπαϊκών κρατών και των ομοσπονδιακών κρατών μπορεί επίσης να εξηγηθεί από την εξέλιξη και είναι εξελικτικά συνεπής.

11. Die Rolle der Isokrates-Griechen bei der Gestaltung der Gesellschaft

In einer neu zu schaffenden „Europäischen Gesellschaft“ muss man großen Wert auf Überschaubarkeit legen. Welche Kraft kann die Bürger Europas mit ihren vielen unterschiedlichen nationalen Prägungen zusammenführen? Weder nationales Denken noch Religion kommen dafür in Frage. Der Autor des Buches "ΠΟΙΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ, auf Deutsch "WER SIND WIR?", Stylianos-Georgios Prevelakis, schlägt die antike griechische Kultur vor. Sie wurde sowohl vom Judentum als auch vom Islam aufgenommen und teilweise integriert. Die Araber übersetzten die antiken Schriften ins Arabische und brachten sie auf dem Weg der Eroberung nach Europa. Auf der Grundlage der antiken griechischen Kultur versuchten die Europäer, eine überschaubare „europäische Gesellschaft“ zu formen.

Angesichts dieses kulturellen Erbes haben die heutigen Griechen eine große Chance. Sie müssen versuchen, die Griechen von damals, die fehlenden Solon, Sokrates, Platon, Aristophanes, Aristoteles und all die anderen Denker ein wenig zu ersetzen. Und genau das will der Verein „Griechische Wissenschaftler und Intellektuelle Baden-Württemberg“ versuchen. Bei der Mitgliederversammlung am 7. April 2019 wurde die Satzung entsprechend geändert. Die Idee des Vereins: Die ΕΕΕΔ.ΒΒ soll ein projektorientierter Verein sein, der sich vor allem mit den Themen Gerechtigkeit, Demokratie, Religion, Umwelt, Frieden, Nationalismus, Völkerverständigung, Einigung Europas und geordnete humane Globalisierung beschäftigt. Die besondere Verantwortung aller heutigen Griechen, die Errungenschaften ihrer Vorfahren zu schützen, soll hervorgehoben werden. Insbesondere die Demokratie (Sokrates) und das Wirtschaftssystem (Solon) sollen dabei im Vordergrund stehen. Auch die besondere Situation der Menschen im Mittelmeerraum, insbesondere in der Ägäisregion, soll ein zentrales Forschungsprojekt der ΕΕΕΔ.ΒΒ sein. Mitglieder der ΕΕΕΔ.ΒΒ können alle „griechischen“ Intellektuellen werden, die bereit sind, einen persönlichen Projektbeitrag zu leisten. In dieser Satzung wird der Begriff „Griechen“ im Sinne von Isokrates verstanden. „Griechen ist man nicht durch Geburt, sondern durch Teilnahme an der griechischen Bildung“. Hier das Zitat von Isokrates um 380 v. Chr. in altgriechischer, neugriechischer und deutscher Sprache:

Altgriechisch: «Τοσοῦτον δ' ἀπολέλοιπεν ἡ πόλις ἡμῶν περὶ τὸ φρονεῖν καὶ λέγειν τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ὥσθ' οἱ ταύτης μαθηταὶ τῶν ἄλλων διδάσκαλοι γεγόνασιν καὶ τὸ τῶν Ἑλλήνων ὄνομα πεπτοίηκε μῆκέτι τοῦ γένους, ἀλλὰ τῆς διανοίας δοκεῖν εἶναι, καὶ μᾶλλον Ἑλλήνας καλεῖσθαι τοὺς τῆς παιδείας τῆς ἡμετέρας, ἢ τοὺς τῆς κοινῆς φύσεως μετέχοντας».

Neugriechisch: Τόσο πολύ ξεπέρασε ἡ πόλη μας (ἡ Αθήνα) τοὺς υπόλοιπους ἀνθρώπους στὴ σκέψη καὶ στὸ λόγο, ὥστε οἱ μαθητὲς τῆς ἐγίναν δάσκαλοι τῶν ἄλλων, καὶ τὸ ὄνομα τῶν Ἑλλήνων τὸ ἔχει κάνει νὰ φανερώνεται ὄχι πλέον τὴ φυλὴ ἀλλὰ τὴ διάνοια, με ἀποτέλεσμα περισσότερο νὰ ἀποκαλοῦνται Ἕλληνες αὐτοὶ ποὺ μετέχουν στὴ δική μας παιδεία παρά στὴν κοινὴ καταγωγὴ.

Deutsch: Unsere Stadt (Athen) hat den Rest der Menschheit an Denken und Wissen übertroffen, so dass ihre Schüler zu Lehrern der anderen wurden, so dass unter dem Namen Griechen nicht mehr die Phyle, sondern der Intellekt gemeint

ist, mit der Folge, dass diejenigen, die an unserer Bildung teilhaben, sich eher Griechen nennen als diejenigen, die aus unserer gemeinsamen Herkunft stammen.

Der Begriff des Intellektuellen in diesem Statut: Als Intellektueller wird ein Mensch bezeichnet, der sich wissenschaftlich, künstlerisch, philosophisch, religiös, literarisch oder publizistisch betätigt, dabei ausgewiesene Kompetenzen erworben hat und in öffentlichen Debatten kritisch oder affirmativ Stellung bezieht. Dabei ist er nicht notwendigerweise an eine bestimmte politische, weltanschauliche oder moralische Position gebunden.

Hans Eideneier ist Isokrates-Griechen. Der am 21. Mai 1937 in Stuttgart geborene Deutsche studierte und widmete sich unmittelbar nach dem Abitur der griechischen Sprache. Er besuchte griechische Schulen. Er wurde Isokrates-Griechen und der griechische Staat verlieh ihm am 11. Mai 2023 die griechische Staatsbürgerschaft. Seit mehr als 60 Jahren setzt sich Hans Eideneier für den Schutz und die Verbreitung der griechischen Kultur ein. Und das konnte er, weil er die Geschichte der Griechen, oder Teile davon, studiert hatte und kannte.

Auf der ganzen Welt gibt es Tausende von Eideneiern. Die große Mehrheit ist nicht griechischer Abstammung. Das bedeutet, dass die ethnischen Griechen etwas tun müssen, wenn sie die griechische Kultur schützen und verbreiten wollen. Sie müssen vor allem isokratische Griechen werden. Dazu muss der Staat sein Bildungssystem modernisieren. Wir brauchen heute ein zeitgemäßes, modernes Bildungssystem. Mitgestaltung (Συνδόμηση) nennt das der bekannte griechische Pädagoge Wassilios Fthenakis. Das heißt in etwa, dass der Lehrer auch ein Schüler ist. Ein guter Schüler. Gemeinsam mit allen Schülern wird der Unterricht gestaltet. Jeder bringt sich ein. Und jeder lernt vom anderen. Sogar der Lehrer von den Schülern. Athanasios Evangelopoulos war lange Jahre griechischer Lehrer in Stuttgart. Seine Erfahrungen mit dem Bildungssystem hat er in einem kleinen Büchlein «Η ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΕΛΛΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΤΗΣ» im Jahr 2021 veröffentlicht. Sein Vorschlag lautet: Mitgestaltung (Συνδóμηση).

(Photo: mit Fthenakis, 15.3.19 in München)

Αυτό είναι το σχολικό σύστημα του μέλλοντος. Θα ήταν καλό να το υιοθετήσουν όλες οι χώρες. Αλλά όλοι όσοι έχουν περάσει από τα παλιά σχολικά συστήματα

θα πρέπει να καλύψουν πολλά κενά. Πρέπει να γνωρίζουν καλά την ελληνική ιστορία, εν όλω ή εν μέρει. Πρέπει να γίνουν ενεργά μέλη κάποιου ισοκρατικού συλλόγου και να αφιερώσουν πολύ χρόνο. Γιατί έχουμε μια πολύ-πολύ μεγάλη ιστορία. Όταν ιδρύθηκε η ΕΕΕΔ.ΒΒ το 1994 λόγω του Μακεδονικού ζητήματος, 150 άνθρωποι θέλησαν αμέσως να συμμετάσχουν ενεργά. Τότε, το σύνθημα „Macedonia is greece“ ήταν αρκετό για να είμαστε ενεργοί. Σήμερα όμως πρέπει να ασχοληθείς με πολλά βιβλία. Για παράδειγμα, με τους 17 τόμους της "Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους", 800 σελίδες ο καθένας, γραμμένους από 300 Έλληνες ακαδημαϊκούς.

Δεν είναι εύκολη υπόθεση. Αλλά αυτός είναι ο μόνος τρόπος, λένε οι συγγραφείς Μάκης Καραγιάννης και Στυλιανός-Γεώργιος Πρεβελάκης, για να απαλλαγούμε από την ατυχία του "να είμαστε Έλληνες" (Νίκος Δήμου) και του "ευγενικού" εθνικισμού.

Πάνω απ' όλα, να προστατεύσουμε τη δημοκρατία. Ο καθοριστικός παράγοντας σε μια δημοκρατία είναι το επίπεδο ενημέρωσης του εκλογικού σώματος. Για παράδειγμα, οι ψηφοφόροι πρέπει να είναι καλά ενημερωμένοι για το αντικείμενο της ψηφοφορίας. Σύμφωνα με τον Σωκράτη, το να μην είσαι ενημερωμένος και να

σου επιτρέπεται να ψηφίζεις δεν είναι δημοκρατία. Έτσι θα μπορούσε να εκλεγεί αρχηγός κράτους και ένας γάιδαρος.

Το πόσο δίκιο είχε ο Σωκράτης έχει επιβεβαιωθεί πολλές φορές στο παρελθόν και σήμερα. Τι μπορεί λοιπόν να γίνει;

Σύμφωνα με τον Καραγιάννη και τον Πρεβελάκη, οι Έλληνες πρέπει να εγκαταλείψουν το σύνδρομο "ΕΜΕΙΣ και ΟΙ ΑΛΛΟΙ", δηλαδή ΕΜΕΙΣ οι καλοί και

όλοι οι άλλοι οι κακοί, και να αναλάβουν την ευθύνη για την προστασία της δημοκρατίας. Η δικτύωση των πολλών εκατομμυρίων ισοκρατικών Ελλήνων σε όλο τον κόσμο και ιδιαίτερα των Ελλήνων διανοουμένων θα μπορούσε να είναι ένα λογικό βήμα. Το άρθρο 108 του ελληνικού συντάγματος αφορά την εκπροσώπηση των Ελλήνων στο εξωτερικό. Ωστόσο, το άρθρο αυτό παραμένει αναποτελεσματικό αν οι Έλληνες του εξωτερικού δεν έχουν αντιπροσωπευτική οργάνωση. Η Οργάνωση Απόδημου Ελληνισμού (ΣΑΕ) πρέπει επομένως να ξαναβρεί τον εαυτό της και, σε αντίθεση με την πρώτη της ίδρυση το 1995, πρέπει τώρα να διοικείται και να χρηματοδοτείται κυρίως από τους Έλληνες του εξωτερικού. Η ΕΕΕΔ.ΒΒ προσπαθεί να κάνει ένα νέο ξεκίνημα. Και θα τα καταφέρουμε. Γιατί σε τελική ανάλυση, το ζητούμενο είναι η δημοκρατία. Η πιο διάσημη Ελληνίδα ζει επικίνδυνα. Και αυτό μας αφορά όλους, και εμάς τους Έλληνες λίγο περισσότερο. (Φωτογραφία: με την Πρεβελάκη, 15.3.19 στο Μόναχο)

12. Βιβλιογραφία

Συμπλήρωσα τις πανεπιστημιακές μου γνώσεις διαβάζοντας βιβλία. Ακολουθούν τα σημαντικότερα βιβλία από τα οποία πήρα τις βασικές πληροφορίες για την παρούσα εργασία. Θα ήθελα να ευχαριστήσω την Άννα Kern-Kimmel, δασκάλα και φίλη της οικογένειάς μας, για τη συγγραφική της εργασία. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τον επί σειρά ετών συνάδελφό μου στη Βαυαρία, Kay-Uwe Götz, για την ανάγνωση του χειρογράφου και για τις κριτικές παρατηρήσεις και συμβουλές του. Αυτή τη στιγμή σκέφτομαι επίσης τον πρώην επιβλέποντα και υποστηρικτή μου Franz Werkmeister στον ουρανό.

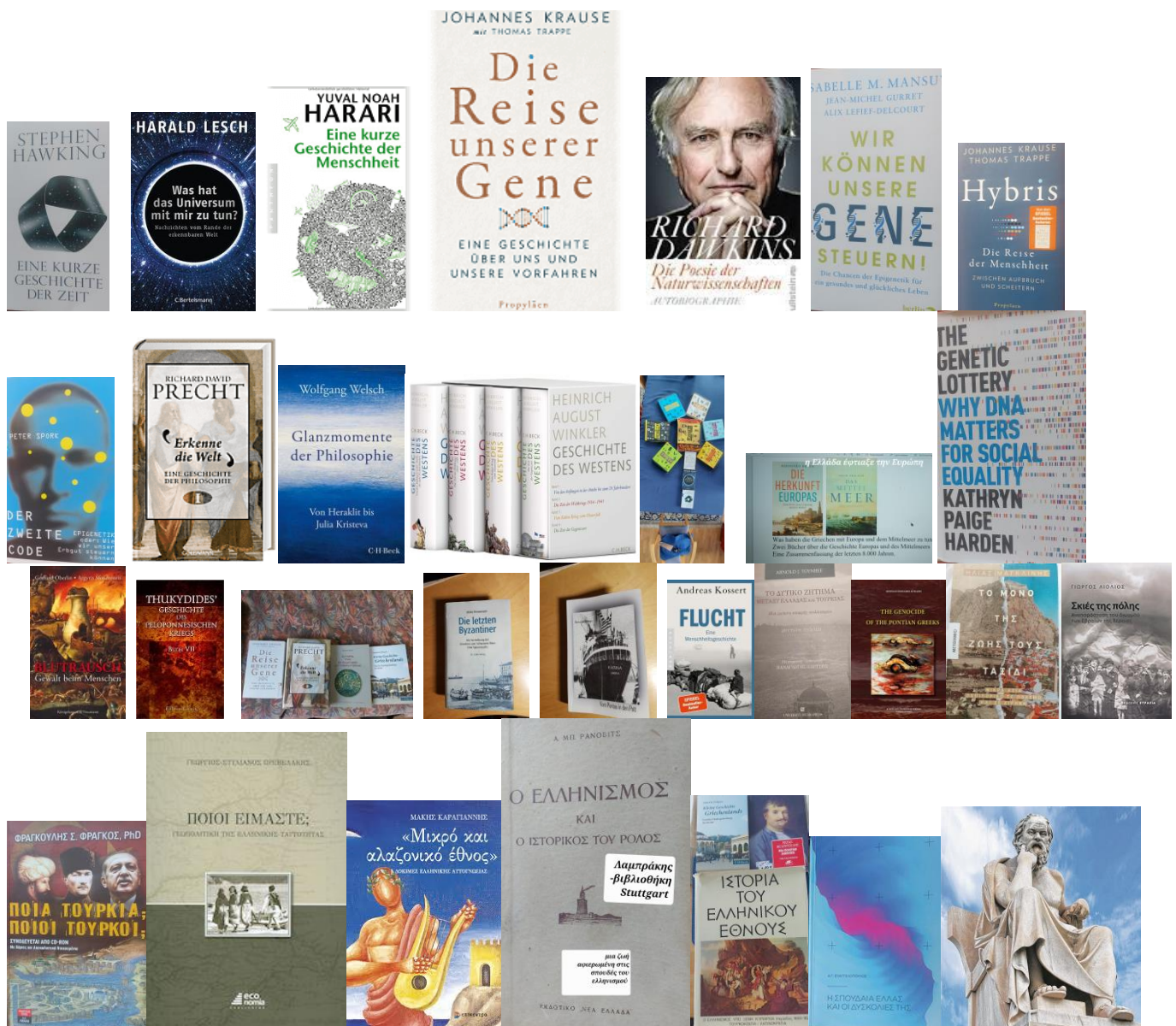
Δρ Κωνσταντίνος Καρράς

Πρόεδρος της ΕΕΕΔ.ΒΒ

Πανεπιστήμιο Hohenheim, Λέκτορας Γενετικής

Πρώην πρόεδρος της Ελληνικής Κοινότητας Στουτγάρδης

και της Ομοσπονδίας Ελληνικών Κοινοτήτων Γερμανίας (ΟΕΚ)

Et in Arcadia Ego. Auch Ich bin in Arkadien geboren

Ο Ερμής γεννήθηκε στην Κυλλήνη (Πάρνων) της Αρκαδίας

Die Karakouni-Grotte. Εδώ γεννήθηκα Hier kam ich auf die Welt

die griechische Mythologie ...

In die bildhübsche Tochter von Atlas, Maia, verliebte sich Zeus; einmal um Mitternacht, als Menschen und Götter in tiefem Schlaf lagen, besuchte er sie in einer Grotte am Berg Parnon in Arkadien. Danach wurde Hermes ebenda geboren

Ο Δίας ερωτεύτηκε την όμορφη κόρη του Άτλαντα, τη Μάγια- μια φορά τα μεσάνυχτα, όταν άνθρωποι και θεοί βρίσκονταν σε βαθύ ύπνο, την επισκέφθηκε σε μια σπηλιά στο όρος Πάρνων στην Αρκαδία. Μετά γεννήθηκε εκεί ο Ερμής.

und nun zur realen Welt:

Tausende von Jahren später, im Frühjahr 1945, bin ich ebenfalls in einer Grotte auf die Welt gekommen. Die Grotte liegt am Fuße des Parnon, in einem kleinen Hügel mit dem vielsagenden Namen „Karakouni“ - also der Hügel des „Karrakos“, des kleinen Karras. War dies vielleicht dieselbe Grotte, in der auch Hermes geboren wurde? Ist Hermes mein Grottenbruder? Gut möglich.

Χιλιάδες χρόνια αργότερα, την άνοιξη του 1945, γεννήθηκα κι εγώ σε μια σπηλιά. Το σπήλαιο βρίσκεται στους πρόποδες του Πάρωνα, σε ένα μικρό λόφο με το νοηματικό όνομα "Καρακοβούνι" - ο λόφος του "Καρράκου", του μικρού Καρρά. Μήπως αυτό ήταν ίσως το ίδιο σπήλαιο στο οποίο γεννήθηκε ο Ερμής; Είναι ο Ερμής ο σπηλαιώδης αδελφός μου; Πολύ πιθανόν.